

1. JOHDANTO

Uskonnolla on merkittäviä vaikutuksia myös areenalla, jonne sen ei mielletä yleensä kuuluvan – kansainvälisessä valtiopolitiikassa. Uskonnon merkitystä maailmanpolitiikassa on kuitenkin tutkittu tieteenalallamme verrattain vähän. Poliitiikan rationaaliseksi oletettua maailmaa on helpompi käsitteistää kuin uskonnollisten motivaatioiden vaikeasti tutkittavia ja ennustettavia vaikutuksia. Lisäksi moderni yhteiskuntatiede oletti, että uskonto tulee vähitellen menettämään merkitystään. Uskonto edustaa perinnettä ja perinne on modernissa ymmärretty kehityksen esteeksi. Viime vuosikymmeninä tapahtunutta maailmanlaajuista uskonnollisten liikkeiden nousua¹ ei osattu odottaa. Vaikka uskonnolla on ehkä ajateltu olevan jonkin verran yhteiskunnallista painoarvoa kansallisvaltion rajojen sisäpuolella, ei sillä ole nähty sijaa kansainvälisten suhteiden anarkkisella areenalla. Toisen maailmansodan jälkeen syntyneessä realismissa, 'valtiosuvereniteetti' – narratiivissa, kulttuurilla ja uskonnolla on ollut korkeintaan marginaalinen sija, valtiokeskeisen turvallisuuspolitiikkakeskustelun alaviitteenä. Myös Jean Bethke Ehlstain pitää tätä vakavana puutteena:

Politiikan ja kansainvälisten suhteiden tutkijat aliarvioivat johdonmukaisesti uskonnollisen vakaumuksen voiman ja sen roolin maailmanpolitiikan suhteiden määrittelijänä ja muokkaajana. Uskon voima on eräs vallan muoto.... Uskonnollisuus ei tottele kansainvälinen/kotimainen –jakolinjaa, ja analyysiemme tulisi seurata esimerkkiä.²

Uudemmassa kriittisessä kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa kulttuuri, uskonto ja niitä edustavat ei-valtiolliset toimijat ovat viimein päässeet legitiimeiksi toimijoiksi kansainvälisiin suhteisiin vaikuttavina tekijöinä.

---

¹ Ks. aiheesta laajemmin Kepel, Gilles (1994) *The Revenge of God: The Resurgence of Islam, Christianity and Judaism in the Modern World*.

² Ehlstain 1995, 269: "Political and International relations theorists consistently understate the power of religious conviction and its role as a defining, shaping, and constitutive force in world affairs. Force of belief is a form of power.... Religious belief refuses to abide by a domestic/international cleavage and our analyses should follow by example."

Uskonto on valtaa, joka luo liittoumia ja tavoitteita yhteisen identiteetin pohjalta valtiorajoista välittämättä. On tunnustettu, ettei poliittisen vaikuttamisen suunta ole aina 'top down' vaan myös 'bottom up'. Tämä on myös käsillä olevan tutkimuksen lähtökohta.

Uskonnollisesti motivoituneiden toimijoiden poliittisen aktiivisuuden nousua on tapahtunut 1970 -luvulta lähtien. Näkyvin ilmentymä tästä ovat uskonnollisesti värittyneiden konfliktien lisääntyminen kylmän sodan päättymisen jälkeisenä aikana. Syyskuussa 2001 tapahtuneen New Yorkin terrori-iskun jälkeen uutisotsikoita on hallinnut kristityn ja muslimimaailman vastakkainasettelua korostava Afganistanin Taleban -liike. Lähihistoriasta muistamme lähimpänä Balkanin etnis-uskonnolliset verilöylyt, katolisten ja protestanttien loputtoman taistelun Pohjois-Irlannissa, Japanin Aum Shirinkyo -kultin, Kiinan Falun Gongin, Nigerian sharia-lakeja ajavat äärimuslimiryhmät tai kristittyjen ja muslimien konfliktin Moluokeilla ja monia muita. Uskonnollisesti värittyneet kiistat ovat tulleet osaksi maailmanpolitiikan arkea.

Maailmanlaajuisesti poliittisia tavoitteita artikuloidaan yhä enemmän uskonnollisesti.³ Ideologiset, kulttuuriset ja uskonnolliset identiteetit ovat tulleet merkittäviksi poliittisiksi järjestäytymisen fokuksiksi samalla, kun kansallisuuteen ja kansalaisuuteen perustuva lojaalius on menettänyt merkitystään. Miksi uskonnollisesta aktivismista sitten on tullut houkutteleva vaihtoehto? Uskonnollinen fundamentalismi on torjunut modernin elämäntavan sisäistä merkityksellisyyskriisiä. Toisaalta vahva uskonnollinen identiteetti torjuu globalisaation luomia ulkoisia uhkia antamalla selkeitä vastauksia koskien ihmisen paikkaa ja tehtävää kaoottiselta vaikuttavassa maailmassa. Yhdysvalloissa uskonnon politisoituminen on ilmennyt sisäpolitiikassa fundamentalististen oikeistokristillisten ryhmien suosion kasvuna. Taustalla on maallistunut moderni yhteiskunta, joka tarjoaa useimmille materiaalista muttei henkistä hyvinvointia. Vaikka kapitalismi ja moderni valtio tuottavat

---

³ Rudolph Hoerber 1997, 4.

ennennäkematonta vaurautta, ne samalla vähentävät ihmisten tunnetta kuulumisesta kiinteästi johonkin merkitykselliseen yhteisöön.⁴ Tästä on seurannut uudenlaisten poliittisten yhteenliittymien synty. Sosiaalisen todellisuuden käsitteistäminen hengellisellä sanastolla antaa välineitä ymmärtää ja hallita sattumanvaraisuutta ja epävarmuutta. Uudet uskonnolliset liikkeet vastustavat uskonnon marginaaliasemaa ja haluavat palauttaa sen yksityiseltä takaisin julkiselle areenalle. Yksilön uskonnollinen vakaumus liittää yhteen mikro- ja makrotason, yksilöllisen ja institutionaalisen toiminnan, ja lakkaa olemasta pelkästään yksityisasiä.

Oma tutkimukseni kohdentuu protestanttiseen herätyskristilliseen traditioon ja sen ehkä kaikkein poliittisimpaan ilmentymään, Israelin valtion tukemiseen uskonnollisin perustein. Uskonnollinen sympatia juutalaisia kohtaan on jäänyt usein antisemitismin varjoon. Juutalaisen teologin Daniel Katzin mukaan antisemitismin aallot ovat kuitenkin vain väliaikaisesti ja ajoittain peittäneet näkyvistä kristittyjen ja juutalaisten suhteita pidemmällä aikavälillä luonnehtineen kulttuuris-uskonnollisen yhteyden. Juutalaisen kansallisuusaatteen sionismin mukaan tätä solidaarisuutta kutsutaan kristilliseksi sionismiksi (Siion = Jerusalemin raamatullinen nimitys).

Suhtautumisella Israeliin on merkittävä rooli Yhdysvaltain kristillisen oikeiston teologiassa ja poliittisessa ohjelmassa. Tietynlainen raamatuntulkinta johtaa ulkopoliittiseen näkemykseen siitä, että Israelin valtio on Jumalan suojeluksessa ja Yhdysvaltain on tuettava sitä ehdoitta ja kaikissa olosuhteissa. Kristityt sionistit näkevät juutalaiset keskeisinä kristillisten intressien ja identiteetin kannalta ja koko ihmiskunnan historiallisen päämäärän kannalta.⁵ Myönteinen suhtautuminen Israeliin johtaa amerikkalaisen ja myös eurooppalaisen kulttuuri-identiteetin lähteille. Israel ymmärretään länsimaiseksi etuvartioksi islaminuskoksen arabimaailman keskellä ja sen kohtaloihin samastutaan. Fundamentalistien piirissä Israel on Jumalan historiallisen toiminnan

---

⁴ McDougall 1998, 160.

välikappale ja hänen erityisessä suojeluksessaan, mikä erottaa sen muista valtioista ja velvottaa oikein uskovia kristittyjä tukemaan sen harjoittamaa politiikkaa, etenkin, kun tällainen tuki nähdään jumalallisen siunauksen lähteenä.

Erityisesti suhtautuminen valittuun kansaan on korostunut lopun aikoja voimakkaasti odottavissa tulkintatraditioissa. Kristillisellä sionismilla on vanhat teologiset juuret 1600-luvun lopunaikoja korostaneessa uskonnollisessa suuntauksessa, apokalyptisessa milleniarismissa. Milleniaristit uskoivat diasporassa elävien juutalaisten palaavan Luvattuun maahan Vanhan testamentin tekstien mukaisesti. Tämä paluun ajatus (engl. *restoration*, 'ennalleen asettaminen') sai aikaan liikehdintää englantilaisten ja amerikkalaisten kristittyjen piirissä. Restorationistit kuitenkin heräsivät varsinaisesti toimimaan lopunajallisen uskonsa mukaisesti vasta, kun juutalaisten kansallisuusaate, sionismi, oli syntynyt. Tämän jälkeen restorationismista alettiin käyttää nimitystä kristillinen sionismi. Sionismi syntyi Euroopassa 1897 ratkaisuksi juutalaisten epäonnistuneisiin assimilaatioyräkimyksiin ja syrjittyyn yhteiskunnalliseen asemaan. Kristityt sionistit kannattivat sionistien tavoin juutalaisen kansallisvaltion perustamista Palestiinaan. Tämän piti mahdollistaa Kristuksen paluu maan päälle. Koska käytännön tavoite toiminnan hengellisestä luonteesta huolimatta oli sama kuin poliittista tukea etsivien sionistien, oli luonnollista, että näiden kahden sionismin välille syntyi yhteistoimintaa.

Eri asteista kristillistä sionismia on eri aikakausina esiintynyt kaikkien kirkkokuntien piirissä. Nykyisin kristillinen sionismi on liike länsimaisen, erityisesti amerikkalaisen, evankelis-protestanttisen kristinuskon sisällä. Sillä on oma johtajistonsa, instituutionsa ja poliittinen toimintaohjelmansa. Aktiivisin kristillis-sionistinen ryhmä Yhdysvalloissa on kristillinen oikeisto, joka toimii julkisuudessa Israel -myönteisen ulkopoliitiikan puolesta. Suuri osa

---

⁵ Katz 1992, 360.

kristillisen oikeiston kannattajista kuuluu fundamentalistisiksi luokiteltaviin kirkkokuntiin. Noin 25% (n. 15 milj.) amerikkalaisista evankelisista kristityistä on fundamentalisteja.⁶ Myös muut evankeliset ryhmät (45 milj.) kannattavat jonkinasteista tukea Israelille. Kristillis-sionistisia asenteita löytyy kuitenkin myös evankelisen protestantismin ulkopuolelta muista uskonnollisista, poliittisista ja ideologisista väestöryhmistä.⁷ Nämä yleisuskonnolliset positiiviset perusasenteet eivät synnytä poliittista toimintaa, mutta toimivat tärkeänä kaikupohjana, kun Yhdysvaltain johto perustelee massiivista taloudellista ja sotilasapuaan Israelille. Israelin johto on ymmärtänyt miljoonien amerikkalaiskristittyjen sympatioiden arvon omalle politiikalleen ja on tietoisesti mobilisoinut Yhdysvaltain kristillisen oikeiston taakseen. Kristillisessä sionismissa sen eri muodoissa on siis kysymys painavammasta kulttuurisesta ilmiöstä kuin marginaaliryhmien toiminnasta.

Suurin osa fundamentalistiryhmistä keskittyy lobbaamaan Yhdysvaltain hallintoa kotimaassa. Osa on laajentanut toimintansa kansainväliselle kentälle. Yhdysvaltain ulkopuolella kristittyjen sionistien poliittinen aktiivisuus on vuodesta 1980 keskittynyt Jerusalemiin, jonne perustettiin Jerusalemin Kansainvälinen Kristillinen Suurlähetystö (International Christian Embassy of Jerusalem, jatkossa ICEJ). Se on kansainvälisistä kristillis-sionistisista organisaatioista vaikutusvaltaisimman ja se harjoittaa maailmanlaajuisia lobbaustoimintaa lähes sadan haaraosaston välityksellä (eräs aktiivisimmista Suomessa). Koska ICEJ:n näkemykset heijastelevat laajemminkin po. teologiaa ja politiikkaa, keskityn analysoimaan kristillis-sionistista maailmankuvaa siten

---

⁶ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism*, s.a., 2. Evankelisuudella tarkoitetaan protestanttisen kristillisyyden suuntausta, jossa korostetaan uudelleensyntymiskokemuksen tärkeyttä, Raamatun erehtymättömyyttä ja kirjaimellista tulkintaa, henkilökohtaista evankelointityötä ja pian tapahtuvan Kristuksen paluun odotusta. Evankelisia kristittyjä on Yhdysvalloissa noin 60 miljoonaa. Oikeistofundamentalistit ovat evankelisten näkyvin ja nopeimmin kasvava ryhmä ja heillä on lähes monopoli radio- ja televisioevankelioinnissa. Fundamentalistit ovat teologialtaan, etiikaltaan ja poliittisiltä näkemyksiltään evankelisista konservatiivisimpia. Sekä fundamentalistit että evankeliset tukevat doktriinia, jonka mukaan juutalaisvaltion luominen Palestiinaan täytti joitakin Raamatun profetioita.

⁷ Stockton 1987, 234.

kuin se ICEJ:n retoriikassa ilmenee. Kristillisen sionismin historiallisia vaikutuksia sen sijaan arvioin laajemmin kuin vain tämän järjestön osalta.

2. TUTKIELMAN KYSYMYKSENASETELU JA HYPOTEESIT

Tarkoitukseni on ymmärtää tutkimuskohdetta – kristillistä sionismia – kokonaisvaltaisena kosmologiana, jolla on paitsi uskonnollinen myös vahva poliittinen ulottuvuutensa. Kartoitan tämän maailmankuvan ja sen tuottaman poliittisen toimijuuden välistä yhteyttä identiteettipolitiikan käsitteen avulla: identiteetti sisältää käsityksen maailman rakenteesta sekä ihmisen paikasta ja tehtävästä siinä. Identiteetti sijoittaa ihmisen kosmokseen ja antaa hänelle toimintaohjeet myös yhteiskunnallista elämää varten. Kristillinen identiteetti on sidoksissa juutalaisuuteen. Tämä sidos on muuta kristillistä traditiota voimakkaampi fundamentalististen apokalyptisten liikkeiden piirissä. Niissä juutalaisilla kansana nähdään olevan historian keskeisin rooli. Juutalaisten kautta myös kristittyjen rooli Jumalan kokonaissuunnitelmassa saa merkityksensä. Kuvailen modernista fundamentalismista esiin nousevaa kristillisen kosmologian versiota, jonka avulla historiaa ja ajankohtaisia poliittisia tapahtumia tulkitaan.

Konkretian tasolle päästään jäljittämällä kristillisen sionismin poliittista historiaa. Miten kristillis-sionistinen maailmankuva on ilmennyt toiminnan tasolla 1900-luvun alusta tähän päivään (eli sionistisen nationalismien synnyn jälkeen)? Hypoteesini mukaan uskonnolliset käsitykset ovat muokanneet länsimaiden ja sionistisen liikkeen/Israelin valtion poliittisia suhteita merkittävällä tavalla sekä ennen Israelin valtion syntyä että sen jälkeen. Uskonto on ollut niin keskeinen vaikutin lännen ja juutalaisvaltion välisissä suhteissa, ettei näitä suhteita voida selittää ilman kristittyjen itseymmärrystä uutena valittuna kansana, joka yhdessä juutalaisten kanssa perii Jumalan valtakunnan. Lyhyesti, haluan osoittaa kristillis-sionistisen identiteetin ja maailmankuvan poliittisen merkityksen eurooppalaisen ja erityisesti

amerikkalaisen ulkopoliittisen eliitin sekä heidän takanaan olevan äänestäjäkunnan ratkaisujen ohjaajana ja asenteiden muokkaajana.

Metodologisena ratkaisuna nojaudun ns. uuteen retoriikkaan, sanankäytön ja argumentaation tutkimukseen. Sen näkökulmasta kysyn, millaista sanojen politiikkaa kristillis-sionistisella, apokalyptisella retoriikalla rakennetaan. Millä kielellisillä käytännöillä fundamentalistisen kristillisen sionismin piirissä rakennetaan eskatologista historianarratiivia? Miten tätä historian versiota luodaan ja ylläpidetään sanallisesti? Mitkä ovat keskeisiä tarinoita ja tavoitteita? Miten ajankohtaisia tapahtumia sijoitetaan suureen pelastushistorialliseen kertomukseen? Miten siihen sopimattomia tapahtumia tulkitaan? Miten maailmaa jaotellaan ja nimetään, ketkä ovat ystäviä ja vihollisia? Miten poliittisia eroja artikuloidaan? Mikä on hyväksyttävää ja tuomittavaa toimintaa?

3. HENGEN TULEMINEN LIHAKSI

Koska liikumme uskonnon ja politiikan raja-alueella sosiaalisessa todellisuudessa, on uskonto määriteltävä sosiaalitieteellisestä näkökulmasta. Tällöin tutkitaan ilmiöiden inhimillistä puolta ja ihmisiä, jotka ovat tekemisissä uskonnon kanssa, eikä oteta kantaa jumalalliseen. Uskonnon sosiologisten vaikutusten avulla pyritään uskontotieteilijä Juha Pentikäisen mukaan juuri selittämään yhteisöä, ei uskontoa itseään.⁸

Sosiologit tarkastelevat uskontoa lähinnä sosiaalisena järjestelmänä, joka sisältää käsityksiä pyhästä ja epäpyhästä, näihin liittyvistä normeista ja rooleista sekä niiden sanelemasta toistuvasta ja säännönmukaisesta käyttäytymisestä.⁹

Uskonnon syvimmiltään tuonpuoleista luonnetta ei silti saa sosiaalitieteellisessäkään tarkastelussa unohtaa, vaikka se jääkin analyysin

---

⁸ Pentikäinen 1986, 49.

⁹ Pentikäinen 1986, 13.

ulkopuolelle. Uskonto erottuu muista sosiaalisen toiminnan muodoista juuri siten, että siihen kuuluvat olennaisesti *supranormaal*in, yliluonnollisen käsite, ja ihmisen subjektiiviset kokemukset yhteydestä tähän. Ilman yliluonnollista uskontoa on mahdoton ymmärtää.¹⁰

Uskontoon sisältyvät paitsi yksilötason tietoiset, älylliset tekijät, tunteet ja asenteet, myös yhteisölliset symboliset rituaalit. Yhteisön tehtävä on valvoa uskonnollisia katsomuksia ja niihin liittyvää toimintaa. Ryhmän piirissä ihmiset pyrkivät yhdessä saavuttamaan uskonnon heille asettamia päämääriä. Näin uskonto tulee toiminnan kautta näkyväksi sosiaalisessa maailmassa. Erik Allardt sanoo, että ”[u]skonto ja siihen liittyvät arvot määräävät, mitä yleensä on ajateltavissa ja mihin maallisessakin elämässä voidaan pyrkiä”.¹¹ Toiminnassa tulee lihaksi se, millainen käsitys toimijalla on kosmoksesta, toimintaympäristöstään. Transsendenttinen kosminen järjestys ajatellaan jokapäiväistä elämää hallitsevien sääntöjen näkymättömäksi lähteeksi. Sosiaalisesta maailmasta tulee silloin ideaalisen ja reaalisen, hyvän ja pahan, odotusten ja pettymysten, taistelukenttä.¹² Yhteiskuntatieteellisesti voidaan kysyä, millainen tämä sosiaalista todellisuutta konstruoiva kosmos on, millaisia vaikutuksia sen tulkinnalla ja soveltamisella on, tai miten yhteiskunnallinen tilanne toisaalta heijastuu uskonnollisen doktriinin tulkintaan ja muokkaa sitä.

3.1. Uskonnon poliittinen aspekti

Uskonnon ja muiden elämänalueiden raja on häilyvä, eikä aina ole mahdollista vetää rajaa siihen, missä uskonnollinen loppuu ja toinen elämänalue alkaa. Tämä pätee myös uskonnon ja politiikan väliseen rajalinjaan. Rajanvedon tekee entistä hankalammaksi se, että politiikan alue on niinkään rajoiltaan diffuusi. Kari Palosen sanoin:

---

¹⁰ Pentikäinen 1986, 16.

¹¹ Allardt 1986, 38.

¹² Beyer 1994, 4-6.

Jos 'politiikka sinänsä' ei ole mitään, millä tahansa ilmiöllä voi olla 'poliittinen aspektinsa', eikä mikään ilmiö ole 'välttämättä poliittinen', mutta ei myöskään mikään ilmiö voi olla 'varmasti politiikalta suojattu'.¹³

Näin ollen minkä tahansa inhimillisen toiminnan, myös uskonnon, poliittista aspektia (Palosen 'aspektipolitiikka'¹⁴) voidaan tutkia sielläkin, missä uskontoa pidetään yhteiskunnallisesta elämästä erillisenä elämänalueena tai missä uskonnollisten toimijoiden retoriikka on näennäisen epäpoliittista. Vielä nykyäänkin vallitseva käsitys uskonnon ja politiikan erillisyydestä estää fundamentalismin tutkija Susan Hardingin mukaan uskonnollisten diskurssien poliittisten vaikutusten kriittisen arvioinnin, kun oletetaan, ettei yhteyttä politiikkaan ole.¹⁵ Poliitiikan tutkimuksessa uskontoa ei siis ole pidetty merkittävänä politiikassa vaikuttavana voimana, vaan sen vaikutukset on nähty marginaalisina, koska uskonnollisia toimijoita on pidetty määritelmällisesti epäpoliittisina. Tämä johtuu sellaisesta politiikan ja poliittisen käsityksestä, joka sisältää ensisijaisesti virallisen politiikan instituutiot ja rakenteet – puolueet, kansanedustuslaitoksen, julkishallinnon – eikä määrittele, millainen toiminta on poliittista. Poliitiikka on ymmärretty edustukselliseksi toiminnaksi erillisellä yhteiskunnan sektorilla nimeltä ”politiikka”, jossa poliitikot tekevät politiikkaa instituutioiden sisällä saavuttaakseen tavoitteitaan.¹⁶ Palosen käsitys politiikasta sen sijaan ulottaa poliittisen kaikille yhteiskunnan alueille: politiikkaa on siellä, mistä puuttuu yksimielisyys ja missä on vastustajia, ystäviä ja liittoutumia. Poliitiikan paikka ja rajat määrittyvät siis toiminnan luonteen, konfliktuaalisuuden, perusteella. Tällöin politiikan toimijoita voivat olla tavalliset ihmiset ja politiikan agenda voivat määritellä myös virallisen politiikan sektorin ulkopuolella olevat.

Uskonnon politiikkaa syntyy siis silloin, kun toimijat merkityksellistävät uskonnon sisältöjä siten, että se synnyttää ristiriitoja. Uskonto ei itsessään tuota

---

¹³ Palonen 1988, 19.

¹⁴ Linjakumpu 2000, 55.

¹⁵ Harding 1994, 59 ja Linjakumpu 2000, 46.

¹⁶ Linjakumpu 2000, 47 ja 52-58.

politiikkaa tai poliittista toimintaa, vaan sen tekevät uskontoa tulkitsevat ihmiset, jotka rakentavat uskonnon sisältämistä aineksista tietynlaisen merkitysuniversumin, jonka sitten katsotaan velvoittavan tietynlaiseen toimintaan.

Poliittinen, konfliktuaalinen aspekti on löydettävä uskonnon muiden (ehkä uskonnon kannalta oleellisempien) puolien joukosta erityisen poliittisen lukutavan ja tulkinnan avulla. Muita kuin ilmiön poliittisia аспекteja (esim. uskonoppia) tutkitaan sikäli, kuin niiden avulla voidaan eritellä ja selittää ilmiön poliittisuutta eli konfliktuaalisuutta.¹⁷ On tarpeellista tutkia uskonnollisen doktriinin sanomaa maailmasta, historiasta ja ihmisen toiminnasta siinä. Uskonnollisesti motivoituneiden toimijoiden ymmärtämiseksi on ymmärrettävä niitä tapoja, joilla uskonnon diskurssit luovat historiallisen toiminnan subjekteja ja objekteja, merkityksiä ja päämääriä, motiiveja ja tavoitteita. Harding on tutkinut kirjoituksessaan “Imagining the Last Days: The Politics of Apocalyptic Language” (1994) maailmanlopun lähestymistä korostavien kristillisten fundamentalististen ryhmien uskomusten ilmenemistä niiden poliittisissa agendoissa. Tällaiset ryhmät ovat Hardingin mukaan nimenomaan poliittisia siksi, että ne toimivat maailmassa historiankäsityksensä perusteella.¹⁸ Harding osoittaa, että niiden käsitys maailmasta on olennaisesti poliittinen, formatiivinen ja todellisuutta rakentava tapa luoda tietynlainen eletty todellisuus, vaikka ne eivät itse näe itseään ensisijaisesti poliittisen alueen toimijoina.

Uskonnon poliittisuuden korostamisessa on myös vaaransa. Aini Linjakumpu varoittaa väitöskirjassaan ”Poliittinen islam – Islamin konfliktuaaliset artikulaatiot” (1999) tulkitsemasta uskontoa yksipuolisen välineellisesti, jolloin uskonto tulee nähdä vain verhona poliittisille pyrkimyksille ja sen itseisarvo elämän mielekkäänä merkityksen, kontekstin ja identiteetin rakentajana unohtuu. Samalla hän korostaa, ettei uskonto tästä primääristä funktiostaan

---

¹⁷ Palonen 1988, 19-20.

¹⁸ Harding 1994, 57.

huolimatta ole silti luonteeltaan koskaan vain yksityistä ja hengellistä, vaan sillä on aina enemmän tai vähemmän vaikutuksia sosiaaliseen todellisuuteen.¹⁹

Kristinuskon piirissä yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen on suhtauduttu eri traditioiden ja kirkkokuntien piirissä hyvin eri tavoin. Uskonnon ja politiikan tutkijan, teologi Tapio Lampisen mukaan kristinuskon historiassa on kaksi toisilleen vastakkaista perussuuntausta. Toinen edustaa idealistista anarkismia ja rakkauden kommunismia, jossa suhtaudutaan radikaalin välinpitämättömästi tai vihamielisesti muuhun ympäristöön ja yritetään toteuttaa keskinäisen rakkauden ihannetta pienessä ryhmässä. Toinen suuntaus taas korostaa Jumalan asettamaa yhteiskuntajärjestystä ja alistuu passiivisesti hänen tahdolleen, suhtautuen yhteiskuntaelämään hyväksyvän konservatiivisesti.²⁰ On kuitenkin kolmaskin vaihtoehto: pyrkimys saattaa ryhmän radikaalit ihanteet koko yhteiskunnan, ei vain oman ryhmän hyväksytyiksi päämääriksi. Tästä on kysymys modernissa fundamentalismissa.

Fundamentalistiset liikkeet edustavat ajattelua, jossa hengellinen ja maallinen eivät ole erillisiä elämänalueita vaan samaa todellisuutta. Pelkästään maallista aluetta ei niiden käsityksen mukaan ole olemassa lainkaan, vaan hengellinen käsitteistö antaa merkityksen koko todellisuudelle. Tällä on implikaatioita yhteiskunnallisen aktiivisuuden voimistumisen suuntaan.

Tapio Lampinen on esittänyt kristillisten kirkkojen ja liikkeiden erilaisista yhteiskuntasuhteista kaavion, jossa yhteisöjen tämän- tai tuonpuoleiseen painottuva uskontulkinta määrittää niiden suhtautumista sosiaaliseen todellisuuteen. Toinen jaotteluperuste on se, suhtautuvatko ne myönteisesti vai kielteisesti ympäröivän yhteiskunnan arvoihin.

---

¹⁹ Linjakumpu 1999, passim.

²⁰ Lampinen 1995, 16.

Kuva 1. Uskonnollisten yhteisöjen tyypit. Esimerkkejä eri ryhmiin kuuluvasta uskonnollisuudesta sekä millaiseen poliittiseen toimintaan ne johtavat.²¹

Suhtautuminen ympäröivän yhteiskunnan arvoihin	Mielenkiinnon pääpaino	
Hyväksyvä	Tuonpuoleisessa TYYPPI I Esim. keskiajan katolisuus luterilaisuus <i>Poliittinen toiminta:</i> passiivinen konservatiivisuus	Tämänpuoleisessa TYYPPI II Esim. länsimainen edistysusko kalvinismi <i>Poliittinen toiminta:</i> liberaali edistyksellisyys
Hylkäävä	TYYPPI III Esim. pelastususkonto pietismi <i>Poliittinen toiminta:</i> täydellinen maailmasta vetäytyminen	TYYPPI IV Esim. utopiat milleniarismi <i>Poliittinen toiminta:</i> aggressiivinen vallankumouksellisuus

Lampisen mukaan yhteiskuntien maallistuminen on johtanut tyyppien I ja III vähenemiseen ja tämänpuoleisuutta korostavien tyyppien II ja IV yleistymiseen. Kristillinen sionismi lukeutuu tyyppiin IV: se painottaa tämänpuoleisuutta, mutta suhtautuu nykytilanteeseen pääosin kielteisesti. Luokittelu on perusteltu, sillä kristillisellä sionismilla on vahvat milleniaristiset teologiset perinteet. Aggressiivisesta vallankumouksellisuudesta puhuminen tämän ajattelun tuottamana poliittisena toimintana olisi kuitenkin liioittelua, vaikka liike pyrkiikin muutokseen ja uskonnon palauttamiseen yhteiskunnallisen järjestäytymisen ja myös ulkopolitiikan pohjaksi. Tätä kohti liike pyrkii

²¹ Lampinen 1995, 14.

rauhanomaisesti, vaikuttamalla mielipiteisiin, verkostoitumalla valtiorajojen yli ja liittoutumalla vallanpitäjien kanssa. Fundamentalistinen kristillis-sionistinen liike sijoittuu siis suhteessaan ympäröivään yhteiskuntaan hyväksyvän ja kieltävän välimaastoon. Kristillinen suurlähetystö ICEJ hyväksyy Israelin valtion politiikan niin kauan, kuin se noudattaa Raamatusta suodatettua historiaskenaariota (kaikki juutalaiset on tuotava Israeliin eikä palestiinalaisille saa luovuttaa maata). Valtion sekulaaria luonnetta kuitenkin vastustetaan, koska Israelin todellinen luonne ja identiteetti nähdään hengellisenä. Lampinen huomauttaakin, ettei mikään uskomusjärjestelmä ole puhtaaksiviljelty esimerkki jostakin yllämainitusta neljästä tyypestä.

Seuraavassa käymme läpi niitä taustatekijöitä, joiden vuoksi fundamentalistinen uskonnollisuus ja siihen sisältyvä kristillinen sionismi on noussut viime vuosikymmeninä, erityisesti Yhdysvalloissa, poliittiseksi voimatekijäksi.

3.2. Fundamentalismi vaihtoehtona modernille

Jonathan Friedman sanoo teoksessa *Cultural Identity and Global Process* (1994) kulttuuri-identiteetin uuden nousun tapahtuneen Yhdysvalloissa 1970-luvun puolivälistä lähtien. Uskonnolliset liikkeet ja yhteisöt alkoivat uudelleen pyrkiä aktiivisiksi yhteiskunnallisiksi toimijoiksi pitkään jatkuneen marginaaliaseman jälkeen. Jo valistuksen ajoista lähtien tapahtunut yhteiskunnallinen eriytymiskehitys uskonnon ja politiikan välillä lähti tuolloin vastakkaiseen suuntaan, eli maailmasta vetäytyminen vaihtui toimintaan tämänpuoleisessa.²² Merkittävin ryhmä on ollut ns. uskonnollinen oikeisto, joka perustaa yhteiskuntanäkemyksensä fundamentalistiseen²³ teologiaan.

---

²² Kepel 1994, 4. Myös Rudolph Hoerber 1997, 5.

²³ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism*, s.a., 8: Kristillinen fundamentalistinen teologia syntyi Yhdysvalloissa jo 1910-luvulla. Sen yhteiskunnallinen vaikutusvalta on eri aikakausina vaihdellut voimakkaasta reformiliikkeestä marginaali-ilmiöön. Fundamentalisti – nimitys tulee ”The Fundamentals” –pamflettisarjasta, joka julkaistiin vuosina 1910-15 ja jota levitettiin ilmaiseksi amerikkalaisiin koteihin. Uskonnollisen tradition perusteina (*fundamentals*) pidettiin Raamatun auktoriteettia ja kirjaimellista erehtymättömyyttä, henkilökohtaisen uskoontulokokemuksen välttämättömyyttä sekä lopunaikojen välitöntä

Fundamentalismin tulo politiikkaan ei ole muista kehityskuluista irrallinen ilmiö. Yleisempi identiteetin uudelleenetsintä on nykymaailmassa syrjäyttänyt vanhat luokka- ja kansallisuusjaot. Ihmisillä on tarve identifioitua selkeään kulttuuriseen traditioon. Kulttuuri-identiteetin etsintä on ilmennyt monenlaisten uusien sosiaalisten kategorioiden ja poliittisten ryhmien nousuna, joiden pohjana on etninen, nationalistinen, alkuperäisväestö- tai uskonnollis-fundamentalistinen orientaatio.²⁴ Aikaisemmin poliittisen kiinnittymisen kriteerinä kapitalistisissa yhteiskunnissa on ollut kansallinen identiteetti ja kansallisvaltion kansalaisuus. Sosiaalisen kiinnittymisen perusteena ovat nyt uudet samastumisen, yhteenkuuluvuuden ja yhteistyön muodot, kuten uskonto, jossa paikallinen ja maailmanlaajuinen risteytyvät.²⁵ Kulttuurierojen näkyvä vahvistuminen on Friedmanin mukaan seurausta modernin elämäntavan kriisistä, postmodernin maailman pirstoutumisesta ja traditionaalisten elämänmuotojen joutumisesta uhanalaiseksi.

Uskonto tarjoaa totaalisen maailmankuvan, joka antaa merkityksen olemassaololle, määrittelee ihmisen paikan universumissa ja antaa kaikille hänen toimilleen mielen. Uskonnollinen kokemus pyrkii palauttamaan elämälleen kontekstin ja mielekkyyden, joka modernin elämäntavan ja rationalismin seurauksena myötä on kadonnut, kun minuus, *self*, on joutunut erilleen suurista kosmologisista rakenteista.²⁶ Päävihollinen esimerkiksi protestanttisille fundamentalistisille liikkeille on juuri tätä itsen ja kosmoksen erottelua tuottava liberaali humanismi, joka on rikkonut linkin Jumalan ja ihmisen välillä ja nostanut järjen, halut ja vaistot Jumalan käskyjen yläpuolelle.²⁷ Uusien uskonnollisten liikkeiden tutkijan Gilles Kepelin näkemys onkin, ettei

---

odotusta, johon liittyy usko juutalaisten ennaltamäärättyyn paluuseen Palestiinaan sekä tätä seuraavaan Kristuksen toiseen tulemiseen. Oikeistofundamentalistit ovat nykyisin evankelisten kristittyjen näkyvin ja nopeimmin kasvava ryhmä.

²⁴ Friedman 1994, 79 ja 234. Friedman rinnastaa fundamentalistiset uskonnolliset liikkeet muunlaisiin fragmentaarisiin (etnisiin, nationalistisiin, ideologisiin) liikkeisiin.

²⁵ Morley & Robins 1995, 74.

²⁶ Friedman 1994, 240.

²⁷ Kepel 1994, 133.

uskonnollisia (ääri)liikkeitä pidä aliarvioida epärationaalisena toimintana, vaan niiden sanoma ja toiminta on syvästi merkityksellistä. Juuri tähän perustuu niiden suosio.

Uskonnon nousu on monien tutkijoiden mukaan ollut paitsi vastareaktio modernille, mutta myös modernin itsensä tuottama inherentti ilmiö²⁸, koska modernin projektiin nimenomaan kuuluu suurten kertomusten kieltäminen, materialismi ja individualismi, jolloin yksilön side itseään suurempaan päämäärään katkeaa ja jättää tyhjiön. Fundamentalistiset liikkeet tarjoavat tähän tyhjiöön täytettä, kun yksilö saa mahdollisuuden sitoutua itseään laajempaan sosiaaliseen projektiin.²⁹ Yhteistä eri uskontojen fundamentalismeille on, että ne identifioivat yhteiskunnalliset ongelmat Jumalasta vieraantumiseksi ja tarjoavat vastalääkkeeksi paluuta uskontoon. Vastustuksen kohteena ei ole niinkään sekulaari etiikka, vaan modernismi, joka ei niiden mielestä ole onnistunut luomaan kestäviä arvoja ilman Jumalaa, pelkkään järkeen luottaen. Niinpä ne pyrkivät palauttamaan uskonnon sosiaalisen järjestelmän perustaksi.

Fundamentalistisista liikkeistä tehtiin 1990 –luvun alkupuolella Yhdysvalloissa laaja tutkimus, jossa tarkasteltiin niiden ideologiaa ja yhteiskuntasuhteita.³⁰ John H. Garvey luonnehtii sarjan artikkelissa ”Introduction: Fundamentalism and Politics” (1993), kuinka modernille yhteiskunnalle on tyypillistä hahmottaa lakia ja politiikkaa erottamalla yksityinen ja julkinen elämä toisistaan.³¹ Uskonto on suljettu julkisen areenan ulkopuolelle yksityisasiaksi, kun taas julkinen areena on uskonnosta vapaa, sekulaari. Fundamentalistiset liikkeet poikkeuksetta torjuvat tämän jaottelun. Niiden mukaan uskonto on, tai sen tulisi olla, erottamaton osa lakia ja politiikkaa (vrt. edellä Lampinen, tyypit II ja IV). Fundamentalistit lakkasivat noudattamasta ”sopeudu ja selviydy” – strategiaa

---

²⁸ Kepel 1994, Friedman 1994, passim.

²⁹ Friedman 1994, 247.

³⁰ Marty, Martin E. - R. Scott Appleby (toim.), *Fundamentalisms and the State: Remaking Politics, Militance, and Economies (1993)* ja *Accounting for Fundamentalisms: The Dynamic Character of Movements (1994)*.

³¹ Garvey 1993, 17. Ks. myös Linjakumpu 2000, 56.

selvitäkseen modernin yhteiskunnan paineista, kuten aikaisemmin oli tapahtunut. Asenne yhteiskuntaan muuttui aktiivisempaan suuntaan: ei enää pyritty sopeutumaan ympäröivään maailmaan, vaan muutoksen kohteeksi otettiin ympäröivä todellisuus. Tavoitteena oli pysäyttää yhteiskunnan sekularisoitumiskehitys tuomalla uskonnolliset arvot takaisin yhteiskuntaan ja politiikkaan. Siinä missä aikaisemmin pyrittiin 'modernisoimaan' kristinuskoa, nyt haluttiin tuoda perinteiset kristilliset arvot ja ajattelu takaisin osaksi modernia yhteiskuntaa.³²

Yksityisen ja julkisen rajan vastustaminen liittyy ajatukseen siitä, että Jumala ei ole erossa maailmasta, vaan toimii siinä aktiivisesti. Garveyn sanoin ”fundamentalistit torjuvat ajatuksen siitä, että Jumala puhuu vain ihmisen sydämessä –Jumala toimii”.³³ Ns. ”spiritualistista hengellisyyttä”, eli keskittymistä yksinomaan yksityiseen hengelliseen kilvoitteluun, vastustetaan sen 'epähistoriallisuuden' vuoksi – pelkästään hengellistä elämänaluettahan ei voi olla. Sen sijaan Jumalan toiminnan historiallisuus tietyssä ajassa ja paikassa on keskeistä. Tämä ajattelu näkyy myös Kristillisen suurlähetystön teologiassa:

... Jumalan tapa [toimia] on valita tietty kansa tietyssä paikassa. Sen kautta hän ilmaisee itsensä muille ihmisille, jotka hekin ovat konkreettisia, erityisiä, historiallisia olentoja tietyssä paikassa.³⁴

Usko siihen, että Jumala on aktiivinen maailmassa, johtaa tietynlaiseen poliittisten tapahtumien hahmottamiseen: se mitä tapahtuu, ei tapahdu vain sattumalta tai luonnonlakien seurauksena, vaan tapahtumia ja historian lineaarista, progressiivista kehitystä ohjaa Jumala. Tämä koskee erityisesti valitun kansan valtion, Israelin syntyä ja kehitystä:

... moderni Israelin ennalleen asettaminen ei ole poliittinen [historian] oikku, vaan todiste Jumalan jatkuvasta uskollisuudesta kansaansa kohtaan sen liiton kautta, jonka hän teki patriarkka Abrahamin kanssa.³⁵

---

³² Kepel 1994, 3.

³³ Garvey 1993, 17.

³⁴ Ronning 2000 [www-dokumentti].

Samaa näkemystä edusti suomalaisten kristittyjen sionistien suosiman puolueen, Suomen Kristillisen Liiton, entinen puheenjohtaja ja kansanedustaja Esko Almgren:

Aivan merkityksettömältä näyttävien maailmanpolitiikkaan ja arkielämään liittyvien tapahtumien ketju toteuttaa profeetallista sanaa ja johtaa lopulta täyttymykseen.³⁶

Kaikkiin tapahtumiin liittyy siksi normatiivinen, hyvän ja pahan aspekti, ja tapahtumilla on näin ilmeistä syvällisempi hengellinen sanoma. Näkyvä maailma ilmentää näkymätöntä maailmaa ja saa sen kautta merkityksensä. Juutalaisen kansan nähdään olevan maailmanhistorian keskuksessa muiden kansojen ja niiden historioiden sijoittuessa marginaaliin tai sulkumerkkien sisälle. ICEJ:n johtajistoon kuuluva Halvor Ronning kirjoittaa,

... heillä yksin kansakuntien joukossa on erityinen Jumalan määräämä kohtalo kansana, joka on laadultaan erilainen verrattuna mihin tahansa muihin Jumalan kansakunnille määräämiin kohtaloihin.³⁷

Miljoonat kristityt Yhdysvalloissa ja muualla näkevät maailmanpolitiikan tapahtumat tällaisen profeetallisen uskon linssin läpi ja tulkitsevat uutistapahtumia todisteena siitä, että maailma on lähestymässä Raamatun ennustamia lopun aikoja³⁸.

Moderni fundamentalismi ei ole reaktio ainoastaan yhteiskunnan sisäistä maallistumista, vaan yhä enemmän arvojen ja elämänkatsomusten suhteellistumista tuottavaa globalisaatiota vastaan. Manuel Castellsin sanoin:

---

³⁵ Proclamation of The Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

³⁶ Almgren 1991, 19.

³⁷ Ronning 2000 [www-dokumentti].

³⁸ Harding 1994, 58. "Kun kuulette taistelun ääniä ja sanomia sodista, älkää pelästykö. Niin täytyy käydä, mutta se ei vielä merkitse loppua. Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, joka puolella on maanjäristyksiä ja tulee nälänhätä. Tämä on synnytystuskien alkua." (Mark. 13: 7-8)

Kristillisen fundamentalisti-identiteetin rakentaminen näyttäisi olevan yritys saada takaisin elämän ja oman maan hallinta, mikä on välitön reaktio niitä globalisaation hallitsemattomia prosesseja vastaan, jotka tulevat yhä näkyvämmiksi taloudessa ja mediassa.³⁹

Globaali järjestelmä syövyttää perinteisiä kulttuuri-identiteettejä. Samalla se kuitenkin rohkaisee taistelemaan tätä suhteellistumista vastaan: defensiiviset partikularistiset identiteetit antavat välineitä hallita uhkaavaa systeemistä ylivaltaa.⁴⁰ Partikularismin rinnalla vahvistuu myös pyrkimys etsiä universaaliala merkitystä kokonaisuudelle, ihmiskunnalle. Maailman kutistuminen 'kyläksi' tarjoaa hedelmällisen maaperän maailmanteologioille, jotka vastaavat koko ihmiskunnan suuriin kohtalonkysymyksiin. Tällaista teologiaa edustaa myös kristillinen fundamentalismi.

Tarjoamalla vaihtoehtoja modernille ja globalisaatiolle uskonnolliset liikkeet voivat olla valtioyhteisölle hankalasti valvottava uhka suvereniteetille ja kansalaislojaliteetille. Kokonaisvaltaisen identiteetin tarjoava uskonnollisuus tarjoaa kilpailevan tavan arvottaa ympäristöä ja toimia toisenlaisen lojalisuuden ohjaamana, joka voi olla ristiriidassa valtion politiikan kanssa. Esimerkiksi texasilaisen pastorin John Hageen johdolla *Christians for United Jerusalem* (CUJ) – keräsi yli miljoona dollaria Israelille vuonna 1997. Hagee sanoi rahojen menevän entisestä Neuvostoliitosta muuttavien juutalaisten asuttamiseen Länsirannan siirtokuntiin. Siirtokunnat ovat kansainvälisen lain vastaisia ja niiden rakentaminen oli pitkään myös Yhdysvaltain tuomitsemaa toimintaa. Kun Hageelta kysyttiin, ymmärsikö hän, että hänen toimintansa oli ristiriidassa Yhdysvaltain hallituksen politiikan kanssa ja jopa laitonta, hän vastasi: ”Olen raamatuntutkija ja teologi, ja minun näkökulmastani Jumalan laki on Yhdysvaltain lakeja ja ulkoasiainhallintoa korkeampi”⁴¹. Uskonnosta nouseva toimintanormi ja identiteetti ohittivat tärkeysjärjestyksessä

---

³⁹ Castells 1997, 26.

⁴⁰ Beyer 1994, 3, 30.

⁴¹ Lainattu Wagnerissa 1999, 211(alkuperäisesti Religious News Service, 6.2.1998): ”I am a Bible scholar and a theologian and from my perspective, the law of God transcends the law of the United States government and the US State Department.”

Yhdysvaltain kansalaisuuden. Uskonnolla on siis implikaatioita myös kansallisvaltion tulevaisuuden kannalta.⁴²

Kirjassaan *Religion and Globalization* (1994) Peter Beyer epäilee, että edes uudelleen aktivoituneet uskonnollispohjaiset sosiaaliset liikkeet voisivat estää uskonnon siirtymisen yhä enemmän yksityisasiaksi. Tämä johtuu siitä, että globalisoituvassa maailmassa ideologiat uhkaavat muutoin törmätä liian rajusti yhteen. Partikularistisilla liikkeillä voi kuitenkin olla rajallisempaa vaikutusvaltaa.⁴³ Uskonnolla on Beyerin mukaan kahtalainen rooli tämän päivän maailmassa: se on syrjäytetyssä asemassa maailmaan suhtautumisen tapana, koska se on ristiriidassa modernin kanssa, mutta samalla se kykenee sellaiseen kokonaisvaltaisuuteen ja elämänalueiden kattavuuteen, jota muut järjestelmät - talous, politiikka, tiede - eivät ole kyenneet tarjoamaan. Uskonto on lisäksi tehokas tapa kommunikoida, ja sillä on hyvät menestymisen mahdollisuudet nykyaikaisen globaalin viestintäteknologian ansiosta. Internet ja sähköpostiuutiset ovat ICEJ:nkin elintärkeitä viestintäkanavia.⁴⁴

4. USKONNOLLINEN IDENTITEETTI POLIITTISEN TOIMINNAN OHJAAJANA

Identiteetiksi kutsutaan pakoa epävarmuudesta.

-Zygmunt Bauman⁴⁵

Identiteetti sijaitsee persoonallisen/psykologisen ja sosiaalisen maailman risteyskohdassa. Identiteetti on itsen paikantamista sosiaalisessa maailmassa, jossa yksilö kiinnittyy johonkin kulttuuriin ja sen sisällä joihinkin sosiaalisiin ryhmiin. Sekä yksilöillä että ryhmillä on oma identiteettinsä. Persoonallinen

---

⁴² Keohane & Nye 1979, 378. Myös Keohane ja Nye käyttävät joidenkin amerikkalaisten voimakasta identifioitumista Israelin kanssa esimerkkinä ei-hyväksyttävästä kaksoisidentiteetistä joka uhkaa lojaliteettia kansallisvaltiota kohtaan.

⁴³ Beyer 1994, 107.

⁴⁴ Beyer 1994, 68.

⁴⁵ Bauman 1996, 19.

identiteetti jakautuu henkilökohtaiseen ja sosiaaliseen identiteettiin.⁴⁶ Erik Ringmar korostaa identiteetin merkitystä sosiaalisen toiminnan ohjaajana:

Määritelmä itsestä tulee aina ennen määritelmiä siitä mikä on tarpeellista ... Usein toimimme puolustaaksemme identiteettiämme ... emme niinkään puolustaaksemme intressejämme.⁴⁷

Toimijoiden motiivien selittäminen ja ymmärtäminen helpottuu, kun otetaan analyttiseksi näkökulmaksi minän rakennusprosessi pelkän rationaalisen kalkyloinnin sijaan. Tämä ei tarkoita, että olisi ummistettava silmät hyötynäkökohtiin perustuvilta argumenteilta ja vaikuttimilta. Käytännössä on hyvin vaikea erottaa, missä kulkee raja toimijan oman identiteetin koossapitämiseksi esitettyjen ja yleisölle tarkoitettujen intresseihin perustuvien argumenttien välillä, jos tällaista rajaa onkaan. Fundamentalistisen uskonkäsityksen omaavalle ihmiselle tärkein ”intressi” voikin olla juuri maailmankuvan ja siten oman identiteetin säilyttäminen ehjänä.

Minuuden koossapitämisen prosessiin sisältyy väistämättä myös narratiivisuuden ja arbitraarisuuden elementtejä, kun todellisuudesta suodatetaan näkyviin vain omalle maailmankuvalle tarpeelliset rakennuspuut. Muu on tarpeetonta kohinaa. Tästä identiteetin ’fiktiivisyydestä’ ei kuitenkaan Stuart Hallin mukaan seuraa, että tällainen identiteetti olisi diskursiivisesti, materiaalisesti tai poliittisesti vähemmän todellinen ja vaikutusvaltainen.⁴⁸ Sosiaalitieteellinen identiteettikeskustelu onkin päätynyt postmodernin itseään jatkuvasti uusintavan subjektiviteetin voittoon – *kaikki* identiteetit ovat tavallaan keinotekoisia ja rakennettuja. Tämä käsitys on syntynyt kritiikistä staattista ja essentialistista ”esineidentiteetti” -käsitystä vastaan. Identiteetti ei ole valmis ’objekti’, jokin pysyvä ominaisuus, vaan suhteiden ja representaatioiden järjestelmä, joka on jatkuvan työstämisprosessin alla. Kaikki

---

⁴⁶ Liebkind 1988, 66: ”Ihmisen identiteetin sisältö on monimutkainen yhdistelmä yleisiä ja yksilöllisiä piirteitä, joista edelliset edustavat yksilön siteitä kulttuuriin ja erilaisiin sosiaalisiin ryhmiin ja jälkimmäiset niitä ominaisuuksia, jotka erottavat hänet muista samaan ryhmään kuuluvista jäsenistä....”

⁴⁷ Ringmar 1996, ?.

⁴⁸ Hall 1996, 2- 4.

identiteetit rakentuvat sosiaalisten suhteiden kautta ja siksi identiteetin ylläpitäminen on jatkuvaa uudelleenluomista – suhteethan muodostuvat peräkkäisistä vuorovaikutus- ja rajanvetotilanteista. Rajojen vetäminen on toisaalta omaan viiteryhmään samastumista että erojen vahvistamista suhteessa muihin.⁴⁹

Uskonto on yksi vahvan identiteetin tärkeimmistä lähteistä. Sen merkitys on korostunut maailmassa, jossa toivottomuus, persoonattomuus ja merkityksen katoaminen uhkaavat. Uhat määritellään nyt uhkina identiteetille. Fundamentalismi on tapa luoda vahva ryhmäidentiteetti. Se sulkee sisäpuolelle tietyt kriteerit täyttävät yksilöt ja jättää vastaavasti muut ulkopuolisiksi. Fundamentalistinen uskonnollisuus on sellaisen kollektiivisen identiteetin rakentamista, jossa yksilön käyttäytyminen halutaan sovittaa tietyn uskontulkinnan normeihin.⁵⁰ Näitä normeja uusinnetaan jatkuvalla Raamatun uudelleentulkinnalla ja ne rakentuvat sosiaalisesti, sillä Raamattuun itseensä sisältyvä monitulkintaisuus täytyy eliminoida, jotta voidaan löytää yksiselitteiset ja kaikki elämänalueet kattavat säännöt. Fundamentalismissa korostuu ainoan oikean tulkintatavan hegemonia eikä moniselitteisyyttä siedetä. Selvät säännöt pitävät ryhmän yhtenäisenä ja määrittävät rajan ulkopuolisiin. Kristityiksi hyväksytään vain henkilökohtaisen kääntymyskokemuksen läpikäyneet ihmiset. Hyväksynnän kriteerejä on kuitenkin muitakin: on olemassa selkeät vaatimukset sen suhteen, miten kristitty käyttäytyy ja ajattelee, myös politiikassa.

Yhteiskunnallisen toiminnan päämäärä on maailman valmistaminen pian tapahtuvaa Jeesuksen toista tulemistä varten, jotta tuhatvuotinen rauhan ja yltäkylläisyyden aika voi alkaa. Tähän valmisteluun kuuluu paitsi moraalinen elämä, myös Jumalan kansan tukeminen, sillä Israel on tärkeässä roolissa lopunaikojen taisteluissa. Henkilökohtainen usko ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sulautuvat näin saman ilmiön eri puoliksi.⁵¹

---

⁴⁹ Schlesinger 1987, 246.

⁵⁰ Castells 1997, 9-10.

⁵¹ Castells 1997, 22-26.

Tärkeä osa ryhmäidentiteettiä on vihollisen ja uhkien paikantaminen. Ryhmän kiinteyttä eli ryhmäkoheesiota ja jatkuvuutta on pidettävä yllä ajan myötä spatiaalisesti ulos- ja sisäänsulkeutumisen kautta, jaotteluun 'meihin' ja 'niihin'. Olennaista prosessin onnistumiselle on se, mitä ja keitä suljetaan ulkopuolelle, jotta sisäpuoli pysyy kiinteänä (Castellsilla ns. *constitutive outside*). Prosessiin kuuluu, että viholliseksi määritellyt ryhmät vaihtuvat sen mukaan, mikä taho milloinkin koetaan uhkaavaksi. Ihmiskunta jakautuu fundamentalistisessa ajattelussa korostetun selvärajaisesti kolmeen ryhmään: kirkkoon eli uskoviin ('me'), juutalaisiin ('meidän kanssamme yhteisen kohtalon jakavat'), sekä loppuun ihmiskuntaan, pakanoihin ('ne'). 'Niitä' eli juutalaisten ja Jumalan vihollisia erittelemme seuraavissa luvuissa.

Ryhmän perseptiot ulkoisista uhista ja sen viholliskuvat de-personalisoivat vastustajan sosiaalisen identiteetin, jolloin vastustaja näyttäytyy todellista yhtenäisempänä ja siten uhkaavampana. Vihollisryhmän jäsenten oletetaan olevan keskenään samankaltaisempia kuin he ovatkaan, myös alueilla joilla ei ole suoranaista tekemistä heidän ryhmäjäsenyytensä kanssa. Vastustajan ryhmäkoheesio näyttäytyy tästä syystä usein huomattavasti voimakkaampana kuin oman ryhmän ja voimistaa uhkan tunnetta.⁵²

Kristityt sionistit samastuvat juutalaisiin monella tasolla. Samastuminen eli identifikaatio merkitsee yhteisen alkuperän tai jaettujen piirteiden tunnistamista ja tähän perustuvaa solidaarisuuden ja uskollisuuden tunnetta.⁵³ Juutalaiset ovat Vanhan liiton valittu kansa, johon kristityt liittyvät Uuden liiton kautta. Juutalainen identiteetti on kristillisessä sionismissa muita identiteettejä korkeampi, koska sen lähde on jumalallinen:

Valitsemalla Abrahamin ja lupaamalla hänelle Kanaanin maan, Jumala itse loi uuden identiteetin. Tämä identiteetti sisälsi tietyn maan kansallisen identiteetin osana; se sisälsi myös siteen ja suhteen Jumalaan, kaiken antajaan, uskonnollisen identiteetin perustana. ... Koska Jumala

---

⁵² Liebkind 1988, 74.

⁵³ Liebkind 1988, 68-74.

on luonut, määritellyt ja vahvistanut tämän identiteetin, mikään toinen identiteetti ei voi kilpailla sen kanssa.⁵⁴

Tämä näkemys valinnasta (*election*) identiteetin perustana on lähtöisin juutalaisuudesta:

... juutalaisen historiallinen tietoisuus perustuu hänen alkuperäiseen kokemukseensa valinnasta, toisin sanoen hänen oman ryhmänsä erilaisuudesta suhteessa kaikkiin muihin ('pakanoihin'). ... Valinta on ...tämän päivän sosiaalipsykologien 'identiteettikäsityksen' klassinen ilmentymä.⁵⁵

Kristittyjen samastumiseen juutalaisiin ja heidän historiaansa on monia syitä. Juutalaisia on pidetty Jumalan valittuna kansana, jolle annettiin kymmenen käskyä ja joka välitti Vanhan testamentin kristitylle maailmalle. Teologian saralla juutalaiset olivat pitkään heprean, 'maailman ensimmäisen ja alkuperäisen kielen' haltijoita; hepreaa tarvittiin kirjoitusten ymmärtämiseen. Juutalaisen perinteen tutkiminen on ollut myös ollut tärkeää kristillisen historiallisen identiteetin rakentamisen prosessissa.⁵⁶ Suurin juutalaisystävyyttä synnyttänyt motiivi on kristittyjen keskuudessa ollut juutalaisten sielujen pelastaminen.

Juutalaisilla ei kuitenkaan aina ole ollut yhtä keskeistä asemaa. Ennen 1500-lukua Euroopan kristittyjen joukossa oli vallalla kirkkoisä Augustinukselta periytyvä pelastushistoriallinen ajatus, jonka mukaan kirkko ja kristityt olivat uuden liiton myötä korvanneet juutalaiset Jumalan kansana, koska nämä olivat torjuneet Kristuksen. Kristillinen ja juutalainen identiteetti olivat toistensa antiteesejä. Tuona tulkintakautena juutalaisten Palestiinaan paluuseen viittaavien raamatunkohtien katsottiin tarkoittavan joko jo toteutuneita tapahtumia (paluu Babylonian pakkosiirtolaisuudesta) tai ne tarkoittivat heidän kuvaannollista, hengellistä paluutaan Jumalan luo. Missään tapauksessa niiden

---

⁵⁴ Ronning 2000 [www-dokumentti].

⁵⁵ Werblowsky 1974, 74: "... the Jew's historic consciousness is rooted in his original experience of election, that is, his awareness of the difference of his group in relation to others (the 'gentiles'). ... In fact, election is the classical expression, of what social psychologists would today call a 'sense of identity'."

⁵⁶ Katz 1992, 332.

ei katsottu tarkoittavan juutalaisten konkreettista joukkomuuttoa Palestiinaan saati velvoittavan kristittyjä muuhun kuin Sanan julistukseen suhteessa juutalaisiin.

Uskonpuhdistuksen jälkeen tämä asennoituminen kuitenkin muuttui. Profeetallisia kirjoja, joissa puhuttiin juutalaisten kokoamisesta hajaannuksesta viimeisinä aikoina, alettiin nyt lukea kirjaimellisesti: odotettiin konkreettisesti juutalaisten kansallista paluuta syntysijoilleen. Muutoksen eräänä syynä voidaan pitää sitä, että kun kansankielinen Raamattu yleistyi, alettiin korostaa jokaisen uskovan oikeutta ja kykyä tulkita Raamattua kirjaimellisesti, ilman historiallista kontekstia. Sekä Vanhan testamentin profeetallisia kirjoja että Johanneksen lopunajallisia visioita alettiin lukea suorina viittauksina tulevaisuuden tapahtumiin. Literalistisen tulkintatradition yleistyttyä 1600 – luvulla syntyikin uusi juutalaismyönteinen virtaus, milleniarismi, joka vaikutti ennen kaikkea protestantismin piirissä. Milleniaristit uskoivat, että Kristuksen toinen tuleminen oli aivan lähellä ja että hänen tulemistaan ja maanpäällistä tuhatvuotista valtakuntaa oli valmisteltava. Juutalaisilla oli tärkeä osa tässä valmistelussa. Milleniaristit keskittyivät kuitenkin evankeliumin julistamiseen juutalaisille, jotta nämä pelastuisivat lopunajan tuholta, kun taas nykypäivän kristityt sionistit toivat luopuneet tästä vaatimuksesta – olennaisempaa on saada juutalaiset palaamaan fyysisesti Luvattuun maahan. Oli valmistelu sitten kumpaa tahansa, olennaista on sidos kristittyjen ja juutalaisten tulevaisuuden välillä. Ronald Stocktonin mukaan

... ei-juutalaiset alkoivat uskoa, että jollakin ennalta määrättyllä tavalla juutalaisten vapautus johtaisi heidän itsensä ja koko ihmiskunnan pelastukseen. Tämä on mahdollisesti ainoa tiedossa oleva tapaus, jossa laajalle levinneen kansanuskon keskiön muodostaa toisen kansakunnan kohtalo ja sen täyttyminen.⁵⁷

---

⁵⁷ Stockton 1987, 235-6: “... non-Jews came to believe that in some pre-ordained way the liberation of the Jews would be the way to their own deliverance and to the deliverance of all humanity. This is quite possibly the only case on record where the fulfillment of another nation’s destiny is the center of a widespread national folk ideology.”

ICEJ:n ”Sana Jerusalemissa” -julkaisussa tätä riippuvuussuhdetta kristittyjen ja juutalaisen identiteetin välillä kuvataan soveltamalla siihen erästä Vanhan testamentin kertomusta. Siinä juutalainen Noomi jää leskeksi ja suojattomaksi vieraan pakanakansan keskelle [= juutalaiset diasporassa]. Noomilla oli kaksi miniää, jotka edustavat kahdenlaisia kristillisiä seurakuntia: niitä, jotka uskovat itse olevansa uusi Jumalan kansa, ja niitä, jotka tunnustavat juutalaisten ensisijaisen aseman (kristityt sionistit). Vain jälkimmäinen ”miniä” (Ruut), on uskollinen ja päättää seurata Noomia (eli juutalaisia) minne ikinä tämä menee. Noomista eroaminen merkitsisi Jumalasta eroamista:

Ruutilla ei ollut mitään saatavaa Noomilta, kuitenkin Ruut pysyi hänen rinnallaan. ... Israelin rinnalla seisovat kristityt ovat kuin Ruut. ... [J]os kristityt kääntävät selkensä Jumalan kansalle, he saattavat joutua tielle, joka vie heidät myös eroon Jumalasta.⁵⁸

Kristitty sionisti on siis pyyteettömän hyvä ja seuraa Jumalaa. Uskollisuus juutalaisille on samaa kuin uskollisuus Jumalalle. Tämä uskollisuus ulottuu myös hyvin pitkälle Israelin valtion politiikan myötäilemiseen. ICEJ:n kansainvälisten toimintojen johtaja Michael Utterback kutsuu Israelin hyväksi toimivia kristittyjä sionisteja ”Isännän luottopalvelijoiksi”⁵⁹, jotka suorittavat Hänen antamansa tehtävät, ”vaikka koko maailma vastustaisi”, erotuksena Israelia arvosteleviin ”nimikristittyihin”.

Manuel Castells muistuttaa, että koska identiteetin rakentaminen tapahtuu aina sosiaalisessa maailmassa, siihen vaikuttavat vallitsevat yhteiskunnalliset valtasuhteet. Identiteettejä voidaan valtasuhteiden näkökulmasta rakentaa kolmen tyyppisiä: legitimaatioidentiteettejä (valtakulttuuri), vastarintaidentiteettejä (alakulttuurit) ja projekti-identiteettejä (valtaan pyrkivät alakulttuurit, esim. kristillinen oikeisto). Castells sanoo vastarintaidentiteettejä kenties omaa aikaamme kuvaavimmaksi. Vastarintaidentiteetti synnyttää yhteisöjä: aliarvostetut tai sosiaalisesti leimatut ryhmät muodostavat

---

⁵⁸ Sana Jerusalemissa, kesä-heinäkuu 1999, 14.

⁵⁹ Sana Jerusalemissa, huhti-toukokuu 2000.

selviytymisen saarekkeita, joissa ne pitävät yllä valtarakenteen vastaisia tai ainakin siitä eroavia periaatteita vastarinta-identiteetin varassa (vrt. Lampinen, tyyppi IV). Vähemmistökulttuurin edustajat rakentavat puolustusidentiteetin ja kääntävät ympäri dominoivien instituutioiden arvostukset omaksi edukseen: he arvostavat sitä, mitä ympäröivä yhteiskunta hylkii, ja halveksivat sitä, mitä se arvostaa. Uskonnollinen fundamentalismi kuuluu marginalisoituneena hahmotustapana tähän luokkaan, kuten myös nationalistiset liikkeet tai seksuaalisten vähemmistöjen järjestäytyminen. Näissä kaikissa on kyse samanlaisesta suhteesta dominoivaan yhteiskuntaan ja sen arvoihin: ulosjääneet sulkevat ulos ulosjättäjänsä ("the exclusion of the excluders by the excluded").⁶⁰ Fundamentalismi näkee ulkopuolisen maailman rappeutuneena ja sen toimintatavat perustaltaan korruptoituneina. 'Maailmaan' on tehtävä selkeä ero: "Antakaa pelastaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta."⁶¹ Maailman vihaa pidetään fundamentalistien joukossa todisteena oman uskon oikeudesta, joka siten vahvistaa ryhmäidentiteettiä:

...Jumalaa ilman elävän maailman viha on osa Jumalan perheenjäsenten kohtaloa, kuuluipa ihminen sitten alkuperäiseen valittuun perheeseen [juutalasiin] tai sen laajennukseen, kristittyyn perheeseen.⁶²

Kristitty sionisti siis voi samastaa juutalaisten kokeman vainon ja kärsimykset oman syrjäytymisen kokemuksensa kanssa.

5. IDENTITEETTIEN RAKENTAMISEN RETORIikka JA NARRATIIVIT

Olemme riippuvaisia kielestä ja elämme kielen välityksellä; emme ainoastaan käytä sitä välineenä todellisuuden kuvailemiseen. Legitimoidimme tarkoituksellisen toimintamme ja ymmärrämme itsemme ja olemassaolomme kielen avulla. Kieli rakentaa sitä mitä ja keitä me olemme.⁶³

---

⁶⁰ Castells 1997, 8-9.

⁶¹ Kankaanniemi 1991, 55.

⁶² Ronning 2000 [www-dokumentti].

⁶³ Kuusisto 1999, 25-26.

Myös politiikkaa tehdään paitsi teoin myös sanoin. Kari Palonen tukee näkemystä, että sanat ovat tekoja, joilla on poliittisia seuraamuksia.⁶⁴ Poliittinen tila syntyy kielellisten ilmausten välityksellä, joissa politiikan ristiriidat tulevat läsnäoleviksi. Jo jonkin asian nimeäminen tietyllä tavalla on poliittinen teko *par excellence*, koska se käyttää määrittelyvaltaa ja näin luo uusia todellisuuksia (esimerkiksi ”Israel on Lähi-idän ainoa demokratia” tai ”Israel on miehittäjävaltio”). Sanat rakentavat merkitysmailman, joka kertoo millainen maailma on ja millainen toiminta on mahdollista ja toivottavaa.

Linjakumpua mukaillen, kristillisen sionismin tutkimisessa huomio suunnataan fundamentalismin kielellisiin ilmaisuihin poliittisten erojen tuottajana ja niiden ilmaisun perustana. Poliittiset erot artikuloidaan apokalyptiseen merkitysuniversumiin liittyvien kielellisten ilmaisujen kautta.⁶⁵

Kaikki poliittinen kieli on retorista. Retoriikalla viitataan sekä taivuttelevaan kielenkäyttöön ja kykyyn oikeuttaa omat argumentit että taivuttelevan kielenkäytön analysointiin ja retoriikan teoriaan. Ns. uuden retoriikan tutkimussuunnan perustajina voidaan Riikka Kuusiston mukaan pitää kolmea teoreetikkoa, Chaim Perelmania, Kenneth Burkea ja Stephen Toulminia. Erotuksena antiikin ’vanhaan’ retoriikkaan, uuden retoriikan pyrkimyksenä ei ole kouluttaa hyviä puhujia tai löytää parhaita taivuttelukeinoja, vaan analysoida erilaisia argumentaatiotekniikoita. Halutaan erottautua valistuksen ajan ’tieteellisestä’ käsityksestä, jonka mukaan retoriikka on valheellista, turhaa ja vaarallista ja vain ’tosiasioissa’ pitäytyminen on ihanne.⁶⁶ Ihmisten välisissä suhteissa ei koskaan ole vain tosiasioita sinänsä, vaan niihin liittyy aina jokin näkökulma ja tulkintaa.

Nojaan Perelmanin teoksen *Retoriikan valtakunta* (1996) ajatuksiin. Perelmanin käsitys retoriikasta on, että sitä on kaikkialla, missä ollaan tekemisissä uskottavuuden, todennäköisen tai mahdollisen kanssa. Välttämätön, pakollinen

---

⁶⁴ Palonen 1988, passim.

⁶⁵ Linjakumpu 2000, 60.

⁶⁶ Kuusisto 1999, 41.

ja itsestään selvä rajautuvat retoriikan ulkopuolelle. Retoriikka ylittää objektiivisuuden ja keskittyy hyvän ja pahan, kauniin ja ruman, oikean ja väärän kysymyksiin, mikä merkitsee erilaisten näkemysten verbalisoitua konfliktia – ja konfliktuaalisuushan on määritelmämme mukaan merkki poliittisen läsnäolosta. Jos on politiikkaa, on myös retoriikkaa. Fundamentalististen liikkeiden, kuten ICEJ:n, argumenttien ja puolustusten repertuaarista voidaan päätellä, että niiden maailmankuvaa täytyy jatkuvasti pitää koossa puolustamalla omia kantoja ja torjumalla kilpailevat näkemykset, legitimoimalla omaa maailmankuvaa itselle ja muille. Retoriikkaa tarvitaan siis aina, kun on kysymys asioista, jotka voisivat olla toisinkin, ja kun tietylle tulkintatavalle halutaan lisää kannatusta muiden tulkintojen kustannuksella. Sama koskee tietenkin myös mitä tahansa muita maailmanhahmotustapoja, vaikkapa jonkin tieteellisen teorian puolustamista. ”Sanoilla rakennettu” ei viittaa epätodelliseen, vaan siihen, miten todellisuus väistämättä tulee ylläpidetyksi ja kommunikoiduksi ainoastaan viestinnässä tapahtuvan merkitysten artikuloinnin kautta.

Retoriikka on kaikkein perustavimpien ja tärkeimpien totuuksien taistelukenttä. Täten uskonnollisen argumentaation tutkimuksen metodiksi retoriikka soveltuu erityisen hyvin. Uskonnollinen symbolismi ja kuvasto on poikkeuksellisen vahva argumentaatiotapa, koska se vetoaa ihmisen syvimpiin olemassaoloon ja maailman rakennetta koskeviin ajatuksiin ja etenkin tunteisiin. Siksi uskonnollinen kieli on vahva vaikuttamiskeino.⁶⁷

Jotta fundamentalistisen kristillisen sionismin poliittista aspektia voidaan tutkia, tarvitaan uskonnollisen retoriikan jättämä jälki, teksti. Kristillisen sionismin poliittisia artikulaatioita poimin ICEJ:n tuottamasta painetusta ja sähköisestä materiaalista (lehdistä, web-sivujen artikkeleista ja sähköpostiuutiskirjeestä). Esimerkkien valintaperusteena olen käyttänyt niiden suoraan tai epäsuorasti ilmaisemaa vastakkainasettelua. Olen pyrkinyt valitsemaan sellaisia tekstikatkelmia, jotka ottavat selkeästi kantaa maailmaan ja ilmentävät ystävä-

---

⁶⁷ Kuusisto 1999, 27.

vihollinen –asetelmaa. Tässä mielessä valtaosa ICEJ:n materiaalista on poliittista. Katkelmat eivät luonnollisestikaan edusta kaikkien liikkeen piirissä toimivien yksittäisten ihmisten mielipiteitä, vaan ovat liikkeen keskeisten vaikuttajien julkisesti artikuloimia mielipiteitä. Koska katkelmat ovat pääosin liikkeen jäsenille ja tukijoille tarkoitettua materiaalista, niiden voi uskoa ilmentävän ajatuksia, joilla on liikkeen piirissä laajempaakin kannatusta.

Toisena, pienempänä aineistolähteenä olen käyttänyt Suomen Kristillisen Liiton julkaisua *Exodus – Israel ja maailmanrauha* (1991), koska tämä puolue on edustanut näkyvästi kristillis-sionistisia näkemyksiä Suomen poliittisessa kentässä. Sillä on yhteyksiä ICEJ:iin mm. entisen kansanedustajansa, nykyisen Suomen ICEJ:n puheenjohtajan, Ulla Järvilehdon, kautta. Puolueen kannattajakunnasta suurehkon osan ovat perinteisesti muodostaneet ns. Israelin ystävät eli kristityt sionistit.

Analysoitaessa tekstiä retoriikan näkökulmasta tutkimuskohteelle asetetaan miksi –kysymyksiä: miksi toimintaa perustellaan julkisesti tietyllä tavalla, miksi tapahtumista rakennetaan juuri tietynlaisia tarinoita. Toisaalta retorinen metodi asettaa myös miten –kysymyksen: miten asioita merkityksellistetään. Lisäksi retoriikan tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen ’entä sitten’: mitä todellisia seuraamuksia tietynlaisten toiminnan legitimoitiperustojen hyväksymisestä on.⁶⁸ Millaista sanojen politiikkaa apokalyptisellä retoriikalla rakennetaan? Miten kristityt sionistit legitimoivat toimintansa ja ymmärtävät olemassaolonsa? Miten heidän retoriikkansa nimeää ja jaottelee maailmaa, määrittelee historian keskeiset kysymykset ja tavoitteet, hyväksyttävän ja hylättävän toiminnan, ystävät ja viholliset? Entä millaista toimintaa tämä on tuottanut ja tuottaa?

Retoorikko viittaa puheessaan tai kirjoituksessaan aina johonkin tosiseikkoihin, jotka tukevat hänen esitystään ja lisäävät sen vakuuttavuutta. Argumentaation aineksina käytettäviä tosiseikkoja (nykyisiä tai historiallisia) voidaan tulkita eri

---

⁶⁸ Kuusisto 1999, 22.

tavoin tulkitsijasta riippuen. Ovatko historian tapahtumat ajan merkkejä, viestejä korkeimmalta, joita voidaan ymmärtää vain yhden tulkinta-avaimen, Raamatun välityksellä? Vai ovatko tapahtumat vain inhimillistä kaaosta, sattumanvaraista kohinaa? Fundamentalistit tulkitsevat maailman tapahtumia tarkoituksellisina jumalallisina merkkeinä, viesteinä siitä, mitä vaihetta maailmanhistoriassa eletään:

Uskomme, että ... heidän [juutalaisten] kohtalonsa ei ole vain historian sattumanvaraisen kehityksen prosessi, vaan tulee Jumalalta ja on profeetallista.⁶⁹

...Israelin uudelleensyntymä on yksi Jumalan tärkeimmistä viesteistä maailmalle tänään.⁷⁰

Juutalaisten muutto Raamatun ennustamalla tavalla kaikkialta maailmasta Israeliin on meille myös selkeä ajan merkki.⁷¹

Tosin juutalaiset ehkä muuttavat Israeliin paremman toimeentulon vuoksi, mutta koska hieman samankaltaisesta muutosta puhutaan Vanhassa testamentissa, täytyy sen viitata nykyisiin tapahtumiin, joilla on siten syvempi hengellinen merkitys. On huomattava, että mitä tahansa tapahtumaa ei tulkita jumalallisiksi merkeiksi, vaan ainoastaan ne, jotka sopivat tulkitsijan omaksuman historianarratiivin etenemiseen.⁷² Gunnerin mukaan kristillinen sionismi on kehittänyt sellaisen hermeneuttisen raamatuntulkintatavan, jonka voi sovittaa joustavasti kulloiseenkin yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Tekstejä tulkitaan aina niin, että löytyy vastaavuus ajankohtaisten tapahtumien kanssa. Tästä syntyy erilaisten tulkintojen viidakko, jossa historiasta ja nykyhetkestä on yhtä monta käsitystä kuin tulkitsijaakin.⁷³

Argumentaatiota tutkittaessa on aina kysyttävä, mikä sen tarkoitus on ja kenelle se on osoitettu. Retoriikalla on aina jokin yleisö ja jokin tavoite. Retoorikot

---

⁶⁹ ICEJ järjestöesite, s.a., 3.

⁷⁰ Goodenough 1997.

⁷¹ Kankaanniemi 1991, 55.

⁷² Perelman 1996, 52.

⁷³ Gunner 1999, passim.

pyrkivät vakuuttamaan kuulijan omien ajatustensa, uskomustensa ja suunnitelmiansa ylivoimaisuudesta verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Perelmanilla tärkein Aristoteleen 'vanhasta' retoriikasta säilytetty elementti onkin yleisön keskeinen asema. Yleisöllä Perelman tarkoittaa niiden yksilöiden joukkoa, joihin reettori pyrkii vaikuttamaan argumenteillaan. Jotta reettori voisi edes toivoa onnistumista päämäärässään, yleisön vakuuttamisessa, on oltava olemassa argumentaation premissit, ennako-oletukset, joista puhuja ja kuulija ovat samaa mieltä ja jotka eivät ole kiistanalaisia. Premissit voivat koskea sekä todellisia (tosiseikat, totuudet ja otaksumat) että toivottuja (arvot, hierarkiat ja päättelysäännöt) asioita. Yleisö pitää premissejä faktoina, totuuksina tai normaaleina oletuksina. Premissit ovat olennaisia varsinaisen argumentaation kannalta, sillä jos niistä ei päästä sopimukseen, ei myöskään puhujan pääteesiä voida hyväksyä.⁷⁴ Joitakin kristittyjen sionistien premissejä ovat: Jumala ohjaa historiaa; juutalaisilla on erityisasema muihin kansoihin nähden; Raamattua on luettava kirjaimellisesti ja sovellettava sitä nykypäivään; Raamatusta on löydettävissä sekä menneet, nykyiset että tulevat historian päätapahtumat; kristityt voivat toimia Jumalan välikappaleina ennaltamäärätyn historian täytäntöönpanossa; Jumala palkitsee ne jotka toteuttavat hänen tahtonsa; lopun ajat ovat lähellä.

Yleisö ei välttämättä ole fyysisesti läsnä oleva. Se voi koostua vaikkapa lehden, sähköpostilistan tai internet –sivujen lukijoista tai television katselijoista. Yleisö voi lisäksi olla joko universaali tai partikulaari. Universaaliyleisöllä tarkoitetaan keitä tahansa rationaalisia aikuisia. Rajaamattoman universaaliyleisön vakuuttaminen on vaikeinta, koska on löydettävä yleisimmän tason argumentit, jotka pystyvät vakuuttamaan periaatteessa kenet tahansa. Mitä heterogeenisempi yleisö on, sitä vaikeampi on varmistaa, että puhujan eri argumentit eivät vaikuta ristiriitaisilta tai että jotkut premissit eivät vieraannuta jotakin yleisön osaa ennen kuin varsinainen argumentaatio edes alkaa (esim. Raamatun siteeraaminen). Partikulaariyleisö on jokin

---

⁷⁴ Perelman 1996, 21-25.

universaaliyleisön osa, esimerkiksi jonkin uskonnollisen suuntauksen edustajat. Erityisyleisön vakuuttamiseksi on käytettävä näiden hyväksymiä tiettyjä auktoriteetteja ja tietynlaisiin perusteluihin pohjautuvia väittämiä (esim. Raamatun kirjaimellista tulkintatapaa). Perelmanin mukaan kyky mukautua yleisön mukaan on tärkein tehokkaan retorisen ilmaisun keino.⁷⁵ Erityisyleisölle suunnatut esitykset pyrkivät suostuttelemaan johonkin toimintaan, universaaliyleisölle suunnatut taas vakuuttamaan tietystä asiaintilasta. Myös kristityt sionistit käyttävät erilaista retoriikkaa puhuessaan omille kannattajilleen tai laajemmalle yleisölle – edelliset ovat partikulaariyleisö, jälkimmäiset on vakuutettava yleisemmän tason argumentein (esim. ”Israelin turvallisuus on uhattuna”), koska sopimusta yhteisistä uskonnollisista perusteista ei ole. Suurin osa ICEJ:n yleisöstä koostuu niistä, jotka jo ovat vakuuttuneita ainakin Raamatun paikkansapitävyydestä, elleivät siitä, että kristityn yksiselitteinen velvoite on tukea Israelin valtiota. Tällöin pyritään vahvistamaan kuulijoiden Israel-myönteisiä ennakkokäsityksiä ja ohjaamaan heidän raamatuntulkintaansa toivottuun suuntaan. Kannattajakuntaa pyritään laajentamaan vakuuttamalla ei-sionistisia kristittyjä siitä, että sionismi ja Israelin tukeminen on ainoa oikea kristityn poliittinen mielipide. Eniten kannattajakunta laajenee siten, että fundamentalistikirkot kasvavat ja uudet jäsenet kuulevat niiden piirissä Israel -myönteistä opetusta.

Retoriikalla ei pyritä vaikuttamaan ainoastaan kuulijoiden ajatuksiin ja asenteisiin, vaan myös heidän toimintaansa, tai ainakin luomaan toiminta-
alttius. ICEJ vetoaa kannattajakuntaansa taloudellisen avun antamiseksi sen työhön Israelissa sekä kehottaa kristittyjä olemaan aktiivisia vaikuttajia omiin hallituksiinsa ja kansanedustuslaitoksiinsa päin vetoamalla Israelin puolesta. Poliitikoille julistetaan uhkaavaa tuhoa, mikäli Israelia ei kohdella suosiollisesti - tämän argumentin teho on rajallinen maallistuneella poliittisella arenalla.

---

⁷⁵ Perelman 1996, 16.

Vaikka premisseistä olisikin puhujan ja kuulijan välinen sopimus, ei irrallisten argumenttien esittäminen vielä riitä vakuuttamiseen. Historiallisen kertomuksen rakentaminen on voimakas retorinen keino. Tarinoilla puolustetaan omaa identiteettiä ja haetaan tukea yleisöltä. Jokainen narratiivi sisältää juonen, tapahtumaympäristön, henkilöt ja ratkaisun. On oltava sopiva alku ja loppu, tarinaa eteenpäin vieviä elementtejä ja loogisia yhteyksiä eri osien välillä. Narratiivi muuttaa tapahtumaluettelon tarinaksi, jossa on tunnistettava juoni.⁷⁶ Jokainen tapahtumasarja voidaan periaatteessa juonellistaa ja konstruoida usealla eri tavalla: ei ole mitään valmista tarinaa joka muodostuu itsestään tosiasioiden pohjalta. Siksi tarvitaan editoimista, lisäämistä, korjaamista ja muokkaamista.⁷⁷ Nämä valinnat ovat olennaisesti poliittisia, koska ne rakentuvat sosiaalisessa ympäristössä ja heijastuvat siihen takaisin. Inhimilliseen kommunikaatioon kuuluu oleellisesti tarve antaa merkityksiä ja rakentaa tarinoita. Narratiivinen hahmotustapa on elämän mielekkyyden kannalta välttämätön. Narratiivit eivät siis ole jotakin vähemmän kuin kovat tosiasiat, eikä kertomuksista puhuminen ole kannanotto sisällön totuusarvosta.⁷⁸ Narratiivin rakentaminen on eräs tehokkaimmista Perelmanin ns. läsnäoloa luovista esitystekniikoista. Ne ovat tärkeitä erityisesti silloin, jos ”yleisö on saatava tiedostamaan ajallisesti ja paikallisesti etäisiä seikkoja”⁷⁹, kuten vaikkapa Vanhan testamentin aikaisia tapahtumia tai Israelin käymiä sankarillisia sotia.

Tärkein argumentaatiokeino, jota ICEJ hyödyntää, on juuri kirjaimelliseen ja valikoivaan raamatuntulkintaan perustuva historiallisen tarinan rakentaminen, joka painottuu ajallisen lineaarisen jatkumon loppupäähän, viimeisiin aikoihin, johon myös nykyhetki sijoittuu. Järjestävänä periaatteena apokalyptisessa historiannarratiivissa on *dispensationalismiksi* kutsuttu tapa jakaa maailmanhistoria seitsemään jaksoon (dispensationalistinen =

---

⁷⁶ Kuusisto 1999, 28.

⁷⁷ Young 1987, ?.

⁷⁸ Kuusisto 1999, 29.

⁷⁹ Perelman 1996, 44.

ilmoitusjärjestyksen mukainen⁸⁰). Dispensationalistien tulkinnalliset strategiat ovat vastakohta moderneille ihanteille: nykytapahtumia luetaan Raamatun avulla, typologisointi on yleistä ja tulkintatavat literalistisia.⁸¹ Typologinen luenta merkitsee, että mennyt on esikuva tulevasta. Menneisyydessä voidaan nähdä jo toteutunut osa Jumalan suunnitelmasta. Se, mikä tapahtuu nyt, täyttää ja täydentää sen, mitä tapahtui aikaisemmin. Exodus Egyptistä on esikuva nykypäivän juutalaisten 'exodukselle' kaikista maailman maista Israeliin. Samalla tavoin nykyhetki typologisoii tulevaisuutta: jos konfliktit Lähi-idässä eskaloituvat, on tämä esikuva ja alkua tulevalle Harmageddonille. Apokalyptisiä tapahtumia voidaan näin lukea ikään kuin tulevaisuudesta nykyhetkeen päin, jolloin nykyiset tapahtumat ennakoivat lopun aikojen varmoina pidettyjä tapahtumia ja ovat tulevien tapahtumien esikuvia.⁸² Seuraava luku käsittelee yksityiskohtaisemmin dispensationalistista narratiivia. Mikä on sen mukaan historian juoni, tapahtumaympäristö, keitä näyttelijät ja mikä on loppuratkaisu? Mitkä tapahtumat vievät tarinaa eteenpäin? Mikä rooli kristityillä tässä tarinassa on, mikä taas juutalaisilla?

6. IDENTITEETIN KÄSIKIRJOITUS: FUNDAMENTALISTINEN KRISTILLIS-SIONISTINEN HISTORIANKÄSITYS

Historian kirjoitus on identiteetin luomista siten, että se muodostaa linkin menneiden tapahtumien, nykyisen asiointilan ja oman elämäntilanteen välille. Traditio eli tietty historian kertomisen versio on tärkeä osa identiteetin määrittelyä, mutta se ei ole staattisiin objektiivisiin faktoihin viittaamista, vaan jatkuvaa tradition uudelleenkeksimistä.⁸³ Historian kuva- ja tarinavarastosta nostetaan esiin ne elementit, joita voidaan käyttää hyödyksi tietyssä joksikin

---

⁸⁰ Turtiainen 1992, 86.

⁸¹ Harding 1994, 62.

⁸² Harding 1994, 65, "Future events, which are fixed and known, determine ... the shape, the content, and the significance of present events and actions."

⁸³ Hall 1996, 47: "Tradition is not a matter of fixed or given set of beliefs.... Rather ... tradition is very much a matter of present-day politics ... to select particular values from the past, and to mobilise them in contemporary practices." Myös Friedman 1994, 117: "The construction of a past ... is a project that selectively organizes events in a relation of continuity with a contemporary subject ... in the act of self-definition."

tulemisen prosessissa. Kristillistä sionismia voidaan lähestyä tarinankerronnan ja identiteetin rakentamisen prosessina.

Kristityt sionistit puhuvat vain Israelin kansallisen kohtalon loistokkaasta menestystarinasta, eivät palestiinalaisten kollektiivisesta tragediasta, koska tämä tarina ei ole keskeinen. Palestiinalaiset ovat ainoastaan kiusallinen este valitun kansan esteettömälle kukoistukselle, omaa kertojan ääntä heillä ei ole. Sionistit eivät olleet valloittajia, vaan hyväntekijöitä, jotka saapuivat pelastamaan kuihtuvan Palestiinan arabien käsistä. Kristitty sionisti Stanley Goodenough kirjoittaa:

... maailma on nielaissut Arafatin propagandan ja valheet, jotka hän sanoi YK:ssa 1974: ”Juutalaisten valloitus alkoi 1881. Palestiina oli silloin vehreä alue, jossa asui pääasiassa arabikansoja.” ... [Todellisuudessa vasta] juutalaiset ... saivat erämaan kukkimaan kuin ruusun.⁸⁴

Israelin taloudellista ja sotilaallista menestystä pidetään osoituksena sen oikeudesta hallita koko Palestiinaa.

Kun kysytään, mistä elementeistä fundamentalistinen kristillis-sionistinen identiteetti koostuu, on ymmärrettävä tämän tradition käsitystä historian juonesta, rooleista ja tapahtumista.

Moderni historiankirjoitus karkotti Jumalan historiasta. Dispensationalistit sen sijaan torjuvat progressiivisen historiantulkinnan eivätkä pidä ihmisluontoa kykenevänä kehittymään paremmaksi. Synnin takia historia on päinvastoin rappion etenemistä. Lännen kehittyminen, kapitalismin voittokulku tai amerikkalaisen hegemonian laajentuminen eivät ole maailmanhistorian keskeisiä tarinoita. Sen sijaan historian keskipiste on Lähi-idässä ja historia etenee Raamatun profetioiden täyttymisten jaksottamana. Fundamentalistinen dispensationalismi (jonka kannattajia lähes kaikki kristityt sionistit ovat) näkee konfliktin Jumalan ja Saatanan välillä koko historiaa määräävänä kaavana.

---

⁸⁴ Goodenough, January 1997. Kolumni.

Maan päällä Jumalan ja Saatanan välinen konflikti ilmenee jatkuvina inhimillisinä taisteluina hyvän ja pahan välillä.

Näinä ”viimeisinä päivinä” ... taistelu valon ja pimeyden välillä kiihtyy. Israel on tämän taistelun polttopisteessä....⁸⁵

Muut tapahtumat sijoittuvat aina tähän tarinaan – tai jäävät sen ulkopuolelle. Fundamentalistien historianfilosofia kuvastaa heidän omaa itseymmärrystään uskollisena jäänteenä luopiokulttuurin keskellä. He tulkitsevat maailman tapahtumat tästä näkökulmasta käsin: he tietävät ennalta historian kulun, ja mitä tahansa sosiaalisia, taloudellisia tai poliittisia mullistuksia tapahtuukaan, ainoastaan he selviytyvät voittajina lopun aikojen koettelemuksista:

Jumalan sana pysyy lujana ja varmana aikain vaihteluissa. Siihen voimme luottaa ja sen varaan heittäytyä ehdoitta. Silloin olemme voittajan puolella.⁸⁶

Inhimillisen historian päättyminen on tässä skenaariossa toivottu päämäärä. Historiankäsitelmä on pessimistinen: ihmiskunta ei voi kehittyä parempaan, vaan se voi ainoastaan turvautua Jumalaan ja varmistaa sielulleen pelastuksen. Historian päätteeksi uskovat voivat pelastua, mutta historia itsessään on tuhoon tuomittu. Tämä merkitsee, että Kristuksen paluun odotetaan ja toivotaan tapahtuvan mahdollisimman pian, jotta inhimillinen, korruptoitunut historia voidaan julistaa päättyneeksi. Kristuksen paluun odotus on samalla lopun aikojen koettelemusten odotusta, sillä niiden on käytävä toteen. Omalla toiminnallaan kristitty sionisti pyrkii siihen, että Valtakunnan tulemista edeltävät profeettallisen kirjojen mainitsevat tapahtumat kävisivät toteen mahdollisimman nopeasti - ’raivataan esteitä’ Jumalan tieltä. Esteitä ovat kaikki asiat, tapahtumat ja ihmiset, jotka eivät noudata oikeaa käsikirjoitusta, kuten rauha Israelin ja sen vihollisten välillä tai paluumuuton pysähtyminen.

---

⁸⁵ Hedding, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

⁸⁶ Kankaanniemi 1991, 55.

6.1. Dispensationalistinen kertomus maailmanhistoriasta

Fundamentalistit ovat poikkeuksetta ns. dispensationalistisen teologian kannattajia. *Dispensationalismi* on futuristinen orientaatio, jossa historian tapahtumat on jaettu määrättyihin vaiheisiin ja aikakausiin, joista kussakin Jumalalla on ihmiskunnalle erityinen suunnitelma. Susan Harding arvioi Yhdysvalloissa olevan noin 30 miljoonaa *dispensationalistista premillennialistia* (premillennialistinen = Kristuksen paluuta edeltävä), jotka uskovat, että elämme historian viimeistä ajanjaksoa ja että Kristus tulee takaisin tämän aikakauden loppuksi, ennen tuhatvuotisen valtakunnan alkamista. He muodostavat siis erään valtavirran, eivät marginaalista ääriryhmää. Dispensationalistisella teologialla on siten laajemmalle ulottuvia vaikutuksia kuin vain uskonnollisia.⁸⁷

Dispensationalistinen premillennialismi syntyi Britanniassa 1800-luvulla vastauksena kriittisen raamatuntulkinnan etenemiselle. Se pyrki todistamaan Raamatun profetioiden paikkansapitävyyden tilanteessa, jossa modernit tieteelliset ja historialliset diskurssit (maailmanhistoria, sosiaalinen evoluutio, marxilaiset teoriat) olivat syrjäyttämässä uskonnon julkiselta areenalta. Premillennialistisen dispensationalismin ja siihen perustuvan kristillisen sionismin tärkein kehittäjä Englannissa oli John Nelson Darby (1800-82) ja hän levitti ajatuksiaan menestyksellisesti myös Yhdysvaltoihin ja Kanadaan.⁸⁸ Muita ajatussuunnan edustajia Britanniassa ovat olleet Henry Finch, Thomas Brightman, Henry Drummond ja Lord Shaftesbury. Yhdysvalloissa suuri vaikuttaja tämän teologian yleistymisessä oli C.I. Scofieldin suosittu raamattukommentaari (Scofield Reference Bible, julk. 1909).⁸⁹

Jumalallinen suunnitelma maailmanhistoriaa varten luetaan dispensationalismissa Ilmestyskirjasta, osista Sakariaan kirjaa sekä Vanhan testamentin Danielin kirjasta. Kaksi keskeisintä perustelua

---

⁸⁷ Katz 1992, 359.

⁸⁸ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 6-7 ja Wagner 1999, 202.

⁸⁹ Katz 1992, 435.

dispensationalistiselle lopun ajan skenaariolle ovat Danielin kirjan luvut 7-9 ja Ilmestyskirjan 16. luvun vaikeatulkintaiset apokalyptiset visiot.⁹⁰ Myös evankeliumeissa ja Paavalin kirjeissä on viimeisiä tapahtumia kuvaavia kohtia. Pääpiirteissään ihmiskunnalle ilmoitetut historian seitsemän jaksoa ovat: paratiisi, vedenpaisumusta edeltävä aika, vedenpaisumuksen jälkeinen aika, patriarkkojen aika, lain aika, kirkon aika, sekä viimeisenä viimeiset koettelemukset. Nyt eletään kuudetta aikakautta (kirkon ja armon aika), ja viimeiset koettelemukset ovat juuri alkamassa. Niiden jälkeen perustettavassa tuhatvuotisessa valtakunnassa kristittyjen ja juutalaisten historialliset kohtalot yhdistyvät. (On huomattava, että tuhatvuotinen valtakunta eroaa lopullisesta taivasten valtakunnasta. Tuhattu vuotinen valtakunta ei ole lopullinen paratiisi.)

Historiassa erotetaan kaksi rinnakkaista prosessia: toinen toteutuu juutalaisten ja toinen kirkon kautta. Jumalalla on omaisuuskansalleen, juutalaisille, varattuna eri pelastustie kuin kristityille. Kun Jumala on toteuttanut suunnitelmansa kristittyjä varten, hänen odotetaan uudelleen alkavan toimia näkyvämmiin juutalaisten kautta, kuten Vanhan testamentin aikana tapahtui. Israelin valtion synty ja menestyminen on tästä jo esimakua.

Historian loppu, jota elämme, jakautuu kahteen osaan: nykyhetkeen, jossa Raamatun profetiat ovat täyttymässä, sekä tulevaisuuteen, suureen ahdinkoon, jossa ne lopullisesti täyttyvät. Vielä toteutumattomat Israelia ja juutalaisia koskevat profetiat toteutuvat vasta tulevan suuren ahdingon aikana. Ennen sen alkua uskovat, myös jo kuolleet, kutsutaan ylöstempaamisessa⁹¹ (kirkon ja armon ajan päätteeksi) ottamaan takaisin saapuvaa Kristusta vastaan, jolloin he säästyvät ahdingolta. Maan päällä käynnistyy seitsemän vuoden pituinen tuhon ja katastrofien aika: tulvia, maanjäristyksiä, nälänhätää, sotia ja

---

⁹⁰ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 3-4. Danielin kirja edustaa juutalaista apokalyptismia, joka syntyi Babylonian pakkosiirtolaisuuden aikana antamaan kansalle toivoa paremmasta tulevaisuudesta.

⁹¹ Monien dispensationalistien mukaan uskovat säästyvät viimeisten päivien koettelemuksilta ja pääsevät osallisiksi ylikuunnollisesta poisottamisesta, kun heidät otetaan ruumiillisesti ylös

hirmuhallitsijoita. 1980-luvulla fundamentalistit keskittyivät luetteleimaan maailman katastrofeja, sotia ja nälänhätää osoituksena siitä, että ahdinko oli jo alkanut tai välittömästi alkamassa. Kylmän sodan ilmapiiri oli otollinen tuhon spekuloinnille.

Suurin osa ihmiskunnasta menehtyy seitsenvuotisen ahdingon aikana. Juutalaisten kohdalla tämä 'Jaakobin vaivana' tunnettu ajanjakso merkitsee kollektiivista paluuta Palestiinaan. He palaavat kuitenkin epäuskossa eli hyväksymättä Jeesusta Messiaaksi. Nykyinen juutalaisten maahanmuutto on jo alkusoittoa tälle "viimeiselle exodukselle". Muuttoliikettä eivät saa aikaan sosiaaliset tai poliittiset olosuhteet, vaan sen toteuttaja on Jumala. Juutalaisten muuttajien kauttakulkutyössä Suomessa mukana ollut SKL:n Toimi Kankaanniemi kirjoitti ministeriaikanaan:

Käynnissä on Raamatun ennustama toinen ja viimeinen exodus, joka on Jumalan exodus, ei kenenkään ihmisen tai minkään yksittäisen järjestön.⁹²

Luvattuun maahan perustetaan ahdingon aikana uusi valtakunta, joka ei kuitenkaan ole vielä kristikunnan odottama tuhatvuotinen rauhan valtakunta maan päällä, vaan vasta alkusoittoa sille ja välttämätön vaihe jumalallisen kokonaissuunnitelman toteutumisessa. Monet kristityt sionistit tulkitsevat nykyisen Israelin olevan tämä välivaihe:

Kirjoitukset paljastavat myös, että tulevaa rauhan aikaa edeltää Israelin ennalleen asettaminen, joka tapahtuu suuren konfliktin ja ahdingon keskellä, kun kansakunnat vastustavat juutalaisten paluuta Siioniin.⁹³

Suuren ahdingon tapahtumiin kuuluu myös Saatanan lähettilään, Antikristuksen (Daniel 9) ilmestyminen. Hän hallitsee juutalaisia ahdingon aikana, vainoaa kristityiksi kääntyneitä ja esiintyy juutalaisten messiaana. Hän pyrkii hallitsemaan koko maailmaa maailmanhallituksen välityksellä. Seitsemän

---

taivaaseen. Ylöstempaaminen voi lopun aikoina tapahtua hetkenä minä hyvänsä ja siihen täytyy olla jatkuvasti varautunut hengellisellä kilvoittelulla.

⁹² Kankaanniemi 1991, 52.

⁹³ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

vuoden ahdinko päättyy lopulta Antikristuksen ja pahan voimien tappioon Pyhällä maalla käytävässä viimeisessä Harmageddonin taistelussa. Konfliktien lisääntymisestä ja Israelin vastaisten intressien toteutumisesta on pääteltävissä, että loppu on lähellä:

Kirjoitukset ... varoittavat suuresta konfliktista, joka ympäröi Siionin paluuta ja Messiaan saapumista. ”Synnytystuskat” ravistelevat Lähi-itää, kun pimeyden voimat yrittävät tehdä tyhjäksi saapuvan vanhurskauden ajan. Tämän vuoksi Jumala tarvitsee ”kaikki miehet kannelle” myrskystä selviytymiseksi.⁹⁴

Millennium voi alkaa vasta, kun viimeinen kamppailu hyvän ja pahan välillä on käyty nykyisen Israelin maaperällä. Harmageddon alkaa hyökkäyksestä Israelin valtiota vastaan ja leviää koko maailmaan. Taistelun hävinneet maailman suurvallat tuomitaan ja tuhoaan rangaistukseksi Jumalan omaisuuskansan loukkaamisesta. Tässä suursodassa Israel sekä Uusi Israel, Amerikka, voittavat vihollisensa lopullisesti. Tosikristityt pääsevät silloin vihdoin syrjäytetystä ja halveksitusta marginaaliasemasta voitonriemuun: ”Jumalan voitto Israelissa ja sen kautta tulee olemaan lopullinen todiste maailmalle Hänen sanansa paikkansapitävyydestä.”⁹⁵

Kristus palaa maan päälle ja alkaa tuhatvuotinen rauhan valtakunta. Ne juutalaiset, jotka selvisivät ahdingosta, hyväksyvät nyt Jeesuksen Messiaanaan. Jerusalemissa tulee maailman pääkaupunki ja juutalaiset asuvat koko Daavidin vanhan kuningaskunnan alueella.

Viimeisten päivien tapahtumista on fundamentalismin piirissä monenlaisia versioita riippuen siitä, mihin järjestykseen tietyt päätapahtumat sijoitetaan. Suurin osa fundamentalistisista dispensationalisteista lukeutuu premillennialisteihin. Tarkemmin määriteltynä he edustavat ns. *futuristista*

---

⁹⁴ Hedding, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

⁹⁵ Ibid.

*premillennialismia*⁹⁶, jossa voimakas odotus suuntautuu määrittelemättömään lähitulevaisuuteen ja lopun tapahtumat ovat aina melkein tapahtumaisillaan.⁹⁷

Viimeisetkin [Raamatun] profetiat *ovat nyt toteutumassa* meidän sukupolvemme kasvojen edessä.⁹⁸

... kukaan ei voi tietää profeetallisen sanan täsmällistä toteutumisajankohtaa. Voidaan sanoa niinkin, että toteutuminen on vähittäistä.⁹⁹

Nyt elämme muutosvaihetta, jolloin pakanain ajat ovat päättymässä ja Israelin ennalleen asettamisen aika alkamassa. Muutos ei ole hetkellinen tapahtuma, vaan prosessi, jossa yksi aikakausi on vaipumassa mailleen ja toinen sarastamassa. Talvi ei vaihdu yhtäkkiä kesäksi, vaan välillä on kevätaika, jolloin jotkut päivät ovat viileitä muistuttaen väistyvistä talvesta ja toiset päivät lämpimiä enteillen tulevaa kesää.¹⁰⁰

Vertaus vuodenaikoihin on metafora, joka rinnastaa niiden väistämättömän vaihtumisen historian lineaariseen etenemiseen. ”Kylmät päivät” ovat aikoja, jolloin tapahtumat eivät näytäkään etenevän apokalyptisen narratiivin ennustamalla tavalla kohti ”kesää”. Esimerkiksi liennytyksen vaihe Lähi-idässä antaisi aihetta epäillä Harmageddonin lähestymistä, ellei sitä selitettäisi vain väliaikaiseksi poikkeamaksi väistämättömässä kehityksessä. Ajoittain rauhanneuvottelut uhkaavat hidastaa Harmageddonin saapumista ja saavat epäilemään käsikirjoituksen etenemistä:

Kaikki olisikin hyvin, ellei Lähi-idän ajankohtainen politiikka hämmäntäisi mieltä. [ICEJ:in palveluksessa työskentelevä sairaanhoitaja] Nina Savola ei ole voinut käsittää, miksi Israelille kuuluvaa maata annetaan pala palalta pois. ... Hiljattain Nina Savolan hämmennys helpotti. ”Vastaus löytyy Raamatusta. Jos Israelin kansa kääntää selkensä Jumalalle, Hän antaa maata muille. Mutta kun kansa palaa kuuliaiseksi, Jumala palauttaa maan.” Palestiinalaisten voitot ovat vain tilapäisiä.¹⁰¹

---

⁹⁶ Ks. myös *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a, 3-4.

⁹⁷ Katz 1992, 436.

⁹⁸ Kankaanniemi 1991, 54, kursiivi lisätty.

⁹⁹ Almgren 1991, 19.

¹⁰⁰ Sana Jerusalemista, huhti-toukokuu 2000.

¹⁰¹ Virkkula ??2000. Kolumni.

Kuuliaisuus merkitsee tässä tapauksessa sitä, että pidetään kiinni Jumalan antamasta perintömaasta eikä luovuteta sitä pakanoille. ”Väärät tapahtumat” eivät siis uhkaa suurta eskatologista kertomusta, koska niiden ei katsota kertovan mitään odotettavissa olevasta lopputuloksesta, joka on jo ennalta tiedossa:

Jännittäviä kirjoja on usein helpompi lukea loppupäästä. Kun tietää, miten käy, ei vaikeissa kohdissa tunnu niin hirmuiselta. Israeliin ja koko Lähi-itään kohdistuvilla hirmuisilla tapahtumilla on sittenkin onnellinen loppu.¹⁰²

Väärät tapahtumat ovat vain vihollisen aikaansaannosta ja niiden tarkoituksena on eksyttää uskovat luulemaan, ettei historia etenekään heidän olettamallaan tavalla. Tässä tilanteessa on vain uskottava entistä lujemmin apokalyptiseen narratiiviin:

Meitä kutsutaan katsomaan Israelin vihollisen hetkellisen voiman ja viekkauden edelle ja muuttuvan poliittisen ja intellektuaalisen debatin edelle. Meidän on nähtävä uskon silmin, että Jumala tekee työtään kansansa parissa.¹⁰³

Kesän tuloa eli tuhatvuotisen valtakunnan perustamista voi jokainen kristitty itse jouduttaa toimimalla Israelin, valtakunnan edeltäjän, hyväksi. Konfliktin välttämättömyyttä korostavilla tulkinnoilla voidaan ennenkaikkea oikeuttaa nykyhetkessä tapahtuva puolustautuminen pahan voimia vastaan. Kun kyse on kosmisesta kamppailusta, kellään Israelin vastustajalla ei voi olla poliittista tai inhimillistä oikeutusta toimilleen. Näin ollen Israelilla on oikeus ja velvollisuus puolustaa itseään kaikin mahdollisin keinoin ja kristittyjen velvollisuus on tukea sitä. Palestiinalaisten oikeudet, joita tässä diskurssissa ei lähtökohtaisesti ole olemassakaan, jäävät aina toiseksi Israelin turvallisuudelle.

Apokalyptinen dispensationalismi näyttäytyy erilaisena riippuen siitä, tulkitaanko sitä ulkopuolisen tarkkailijan vai osallistujan näkökulmasta.

---

¹⁰² Jääskeläinen 1991, 57.

¹⁰³ Parsons, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

Uskovaisten näkökulmasta heidän roolinsa on olla väliaikaisia uhreja, jotka eivät elä heidän arvomaailmansa vastaisen maallistuneen yhteiskunnan ehdoilla. Viime kädessä he ovat historian todellisia sankareita ja voittajia. Osallistujalle dispensationalismi ei ole 'uskonnollisten uskomusten systeemi' vaan narratiivinen historian tuntemuksen muoto, sanoo Harding. Hän kutsuu dispensationalistista premillennialismia 'hulluksi retoriikaksi'. Raamattuun uskovan näkökulmasta juuri tämä hulluus tekee dispensationalismista puoleensavetävää, koska se tarjoaa vaihtoehdon modernille historiankäsitykselle ja ajankohtaisten tapahtumien tulkinnalle.¹⁰⁴ Dispensationalismi on narratiivista politiikkaa, joka haastaa hegemoniset, 'modernit' äänet (joiden tulkinnat ovat samalla tavoin poliittisia), ja joka kilpailee niiden kanssa nykytapahtumien ja historian merkitysten määrittelystä.¹⁰⁵

6.2. Menestystarina: Valitun kansan paluu Luvattuun maahan

Kristityt sionistit tulkitsevat Israelin valtion perustamisen vuonna 1948 merkinneen joidenkin Vanhan testamentin profetioiden totetumista. Siitä katsotaan alkaneen viimeisen kansallisen exoduksen Palestiinaan ja se aloitti tunnetun amerikkalaisen fundamentalistisaarnaajan Hal Lindseyn mukaan lähtölaskennan kohti maailmanhistorian loppua.¹⁰⁶ Neljännen kristillisen sionistikongressin päätöslauselmassa vahvistetaan usko siihen, että

... Israelin ennalleen asettamisen [eli juutalaisten paluun] jälkeen Messias tulee takaisin Öljymäelle ... ja tuo levon Jumalan kansalle ja koko maailmalle.¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ Harding 1994, 63.

¹⁰⁵ Harding 1994, 60.

¹⁰⁶ Stockton 1987, 239. Lindsey on vaikutusvaltaisimpia amerikkalaisista Israelin fundamentalistitukijoista. Hänen 20 miljoonaa kappaletta myyneessä bestseller -kirjassaan *The Late Great Planet Earth* (1970) juutalaisilla on keskeinen sija lopunaikoina. Lindsey on tehnyt kannattajiensa kanssa lukuisia matkoja Israeliin ja jopa lahjoittanut käännöksen kirjastaan (jossa on ohjeet kansan evakuoimiseksi Petraan ennen viimeisiä taisteluita) kenraali Ariel Sharonille, Israelin nykyiselle pääministerille.

¹⁰⁷ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

Israelin perustaminen ei kuitenkaan vielä riitä, vaan kaikkien maailman juutalaisten on palattava Israeliin. Perusteluina juutalaisten ennalta määrätylelle paluulle Luvattuun maahan siteerataan usein seuraavia raamatunkohtia:

Herra sanoo: ”Vielä tulevat päivät, jolloin ei enää sanota: ’Niin totta kuin Herra elää, hän, joka toi israelilaiset pois Egyptin maasta.’ Sen sijaan sanotaan: ’Niin totta kuin Herra elää, hän, joka toi israelilaiset pohjoisesta maasta ja kaikista muista maista, joihin oli heidät karkottanut.’ Sillä minä tuon heidät takaisin heidän omaan maahansa, jonka minä olen antanut heidän isilleen.” (Jer. 16: 14-15)

Näin sanoo Herra Jumala: Minä kokoan israelilaiset vieraiden kansojen keskeltä, maista, joihin heidät on hajotettu, ja tällä, minkä heille teen, osoitan pyhyyteni kaikille kansoille. (Hes. 28: 25)

Älä pelkää, minä olen sinun kanssasi. Idästä minä tuon sinun sukusi, lännestä kokoan sinut, minä sanon pohjoiselle: ”Anna tänne!” ja etelälle: ”Päästä irti!” Tuokaa kaukaa minun poikani takaisin, maan ääriältä tyttäreni. (Jes. 43:5-6)

Näiden kohtien katsotaan ilman muuta viittaavan nykypäivän moderniin diasporaan, vaikka ne on raamatuntutkijoiden piirissä yleisen käsityksen mukaan kirjoitettu n. 600 eKr toivon ja rohkeuden ylläpitämiseksi Juudan kuningaskunnan asukkaiden jouduttua pakkosiirtolaisuuteen Babyloniaan. Useimmat Vanhan testamentin kirjat ovat saaneet muotonsa pakkosiirtolaisuuden aikana tai pian sen jälkeen. Kristityt sionistit kuitenkin lukevat Raamattua ilman tätä historiallista kontekstia, jolloin tekstejä voidaan käyttää argumentteina ja oikeutuksena tämän päivän juutalaisten muutolle Israeliin. Vaikka tiedostettaisiinkin historian merkitys, pidetään kenties aikaisemmin tapahtuneita profetioiden täyttymyksiä vain esikuvallisena tämän päivän suureen ja lopulliseen exodukseen verrattuna.

Juutalaisten paluu on merkittävä osa lopunaikojen valmisteluja ja palvelee koko ihmiskunnan pelastumista. Palaamisen ajatellaan tapahtuvan ensin fyysisellä, sitten hengellisellä tasolla. Tämä käsittää palaamisen maahan, mitä seuraa paluu Jumalan luo (toisin sanoen kristinuskon Messiaan hyväksyminen).

Paluuprosessi ymmärretään peruuttamattomaksi, koska ”on luvattu, että enää koskaan ei tule uutta maastapakoa.”¹⁰⁸ Paluu ei kuitenkaan tapahdu itsestään. Kristityillä on tärkeä rooli tämän väistämättömän muuttovirran edesauttajina:

Uskomme, että neuvostujuutalaisten nykyisessä suuressa muuttoaallossa Israeliin (lähes 400 000 syyskuusta 1989 lähtien) maailma saa todistaa erästä oman aikamme hätkähdyttävintä profetian toteutumista, jonka pitäisi koskettaa jokaista Raamattuun uskovaa kristittyä ja saada hänet toimimaan.¹⁰⁹

ICEJ:llä on erillinen osasto neuvostujuutalaisten Israeliin muutto- ja kotiuttamisjärjestelyjä, ns. ”kalastustyötä”, varten. Suomen osasto on tässä maantieteellisistä syistä tärkeässä asemassa. Toiminnalle löydetään profeetallinen perusta tätä raamatunkohtaa siteeraamalla:

Herra sanoo: minä lähetän suuren joukon kalastajia kalastamaan Juudan asukkaita. Sen jälkeen lähetän suuren joukon metsästäjiä kaikille vuorille, kukkuloille ja kallionrotkoihin metsästämään heitä.¹¹⁰ (Jer. 16:16)

ICEJ tekee maahanmuuton järjestämisessä yhteistyötä Israelin valtion alaisen viraston, Juutalaistoimiston (Jewish Agency) kanssa ns. ilmasiltaprojektissa, jossa on järjestetty erityisiä kuljetuslentoja Venäjältä ja Euroopan maista Israeliin. Toukokuun 1990 jälkeen lentoja on ollut yli viisikymmentä. Suomessa on järjestetty varainkeräyksiä lentolippuja varten ja hankittu viranomaisten lupia, jotta venäjänjuutalaiset voivat päästä tätä kautta Israeliin. Juutalaisia on kuljetettu myös Ukrainasta bussikykydeillä. Kansainvälisen ICEJ:n piirissä suomalaisten työtä arvostetaan korkealle:

... Suomi on vain viiden miljoonan asukkaan maa, mutta ... [s]e on lahjoittanut anteliaasti [neuvostujuutalaisten] asuttamiseen sekä Etiopian juutalaisten tarpeisiin, ja se on tehnyt läheistä yhteistyötä Juutalaistoimiston kanssa neuvostujuutalaisten aliyassa [aliya = paluu].¹¹¹

¹⁰⁸ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

¹⁰⁹ ICEJ järjestöesite, s.a., 9.

¹¹⁰ Lainattu ICEJ:n esitteessä, s.a., 10.

¹¹¹ ICEJ järjestöesite, s.a., 23.

Maahanuuttajien kauttakulkua avustaneen suomalaisen Gesher hajetsija – yhdistyksen puheenjohtaja Toimi Kankaanniemi kuvailee muuttoa (tyypilliseen kirjaimelliseen tekstintulkintaan nojaten) yksityiskohtia myöten Raamatussa ennustetuksi:

Juutalaiset saapuvat Israeliin lentäen. Se on turvallis ja nopein tapa. Mutta se on myös raamatullinen tapahtuma. Profeetta Jesaja näki tämän ja kertoo siitä 60. luvussa. ”Keitä ovat nuo, jotka lentävät niin kuin pilvet ja niin kuin kyyhkysset lakkoihinsa.” ... Olkoon tämäkin todistuksena siitä, että Pyhä Raamattu on ikuinen ja luotettava kirja.¹¹²

ICEJ:n apu on hyödyllistä Juutalaistoimistolle, koska muodollisesti sen tehtäviin ei kuulu diasporajuutalaisten aktiivinen etsiminen ja ’rekrytointi’, jota kristityt sionistit taas pääasiallisesti tekevät. ICEJ sanoo avoimesti, että se tekee työtä juutalaistoimiston johdolla ja ehdoilla¹¹³ - toisin sanoen Israelin valtion apujärjestönä.

Silloin kun diasporajuutalaisten joukossa ei ilmene suurta halukkuutta lähtöön Israeliin epävarman työ- ja asuntotilanteen takia, ICEJ:n tehtävä on maalata houkutteleva kuva Luvatus maasta ja kertoa menestystarinoita sinne jo muuttaneista:

Kalastajan tehtävä on rohkaista heitä ’hyvillä uutisilla’ maasta kuten Joosua ja Kaleb ... Raamatullinen tosiasia on, että heillä on Israelissa ’tulevaisuus ja toivo’....¹¹⁴

Tätä tarkoitusta varten potentiaalisille lähtijöille on esitetty Israel-videota ja järjestetty Israel-juhlia. Israelia mainostava bussi kiertää entisen Neuvostoliiton alueella. Mikäli jonkin alueen juutalaisyhteisö on kiinnostuneempi kulttuurinsa kehittämistä nykyisellä asuinalueellaan kuin muuttamisesta Israeliin, tätä ei hyväksytä:

---

¹¹² Kankaanniemi 1991, 49.

¹¹³ Sana Jerusalemista, huhti-toukokuu 2000, 4.

[Birobidjanissa] osa juutalaisista haluaa jäädä. ... Birobidjan on kuitenkin juutalaisille väärä kotimaa, oikea on Jumalan lupaama Israelin maa.¹¹⁵

Entisen Neuvostoliiton alueen vaarallisuutta ja antisemitistisyyttä korostetaan. Pelätään, että maastamuuttajille ”avoinna oleva ovi” sulkeutuu koska tahansa. ”Venäjän, Balkanin ja entisen Neuvostoliiton muslimivaltioiden levoton tilanne varoittaa jälleen juutalaisia: ’Nyt on aika palata kotiin.’”¹¹⁶ Tämä tuo toimintaan lopun ajan kiireellisyyden tunnun: ”Nyt on kiire toimia.... Antisemitismi on voimistumassa.”¹¹⁷ Venäjää verrataan jopa Saksan oloihin ennen toista maailmansotaa, ”kaaos uhkaa tulevaisuudessa”. Vaikka muuttajien määrä ajoittain vähenee, tätä pidetään vain väliaikaisena, sillä lopullinen ’pohjoisen tyhjentäminen’ juutalaisista on vääjäämätöntä:

Jumala on luvannut exoduksen, joka on vielä mahtavampi kuin Exodus Egyptistä. Vaikka vuonna 1992 neuvostujuutalaisten maahanmuuton määrä on vähentynyt kahteen edelliseen vuoteen verrattuna, odotamme tilanteen muuttuvan lähitulevaisuudessa.¹¹⁸

Viimeisten 12 vuoden aikana Israeliin on muuttanut lähes miljoona neuvostujuutalaista, vuosittain noin satatuhatta. Viime vuosina virta on kuitenkin pienentynyt alle 20 000:en. Juutalaistoimisto onkin kääntänyt katseensa Venäjältä Etelä-Afrikkaan, Etelä-Amerikkaan ja Ranskaan.¹¹⁹

Vaikka maahanmuuttajien suuri määrä on aiheuttanut suuria ongelmia Israelissa, ICEJ ei epäile muuton välttämättömyyttä. Asuntopula, työttömyys, vieras kieli ja kulttuuri tekevät maahan asettumisen vaikeaksi eikä valtio kykene tuottamaan muuttajille riittävästi sairaanhoito- tai koulutuspalveluja. Takaisin palaavien kohtalo on kuitenkin menestyä maassaan, eivätkä vaikeudet kerro mitään heidän ’todellisesta’ tulevaisuudestaan:

---

¹¹⁴ ICE järjestöesite, s.a., 10.

¹¹⁵ Sana Jerusalemista, marras-joulukuu 1999, 5.

¹¹⁶ Sana Jerusalemista, kesä-heinäkuu 1999, 2.

¹¹⁷ Sana Jerusalemista, kesä-heinäkuu 1999, 9.

¹¹⁸ ICEJ järjestöesite, s.a., 11.

¹¹⁹ Miettinen 19.6.2001. Artikkel.

Jumala, joka karkotti juutalaiset kaksi kertaa ... on aina luvannut tuoda heidät takaisin ja palauttaa heidän menestyksensä. ... Tämä kaikki perustuu Abrahamille annettuun lupaukseen.¹²⁰

Kristittyjen tehtävä on auttaa heitä vaikeuksissa ja ”istuttaa heidät luvattuun maahansa”. Tätä järjestö toteuttaa kattavan sosiaalisen avun ohjelman kautta. Sen piirissä on myös jonkin verran arabeja, joita autetaan humanitäärisesti, mutta joiden kansallisista pyrkimyksistä vaietaan. Sosiaaliapua annetaan myös ”Samarian” eli Länsirannan ultra-ortodoksisille siirtokunnille¹²¹, mikä kertoo, että järjestö hyväksyy heidän läsnäolonsa miehitysalueilla:

[Herran paluun] toteutuminen riippuu raamatullisen sionismin voitosta.... Kristittyjen on toimittava rohkeasti tukeakseen juutalaisten paluuta *kaikkialle* Israelin maahan.¹²²

Kaikki maahanmuuton kohtaama vastustus tulkitaan hengellisesti:

Syvyyden Ruhtinas tietää, että Israelin kotiinpaluu merkitsee Kuningasten Kuninkaan pikaista paluuta ja hänen oman demonisen valtansa loppua. Siksi henkien taistelu on äärimmäisen kovaa tällä alueella....¹²³

Juutalaisten muutto Israeliin on sekä kristittyjen sionistien että Israelin valtion etu, tosin eri syistä. Kristityille se on askel kohti lopun aikoja ja Jumalan maanpäällistä valtakuntaa sekä todiste Raamatun paikkansapitävyydestä. Israelille maahanmuutto on mm. keino ylläpitää kansallista turvallisuutta varmistamalla väestön juutalaisenemmistön säilyminen ja peruste laajentaa siirtokunta-asutusta miehitysalueilla. Muuttajat merkitsevät myös reservien turvaamista raskasrakenteisille asevoimille.

---

¹²⁰ Hedding, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

¹²¹ Word from Jerusalem, Jan-Feb 2001.

¹²² Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April, 7. Kursiivi lisätty.

¹²³ Sana Jerusalemista, marras-joulukuu 1999, 7.

6.3. Viholliset ja uhat

Kristityt sionistit ovat aina yrittäneet identifioida lopun ajan taisteluiden pelaajat selviin hyvän ja pahan kategorioihin. Amerikkalaisessa versiossa Yhdysvallat ja Israel ovat vastakkain pahan maailman kanssa. Antikristuksen henkilöllisyyttä on fundamentalismin piirissä aina spekuloitu innokkaasti. Paikalle ovat olleet ehdolla ainakin paavi, Lenin, Hitler ja Khomeini. Maailmanhallituksen itu on ollut milloin YK, NATO tai EU.¹²⁴ PLO on ollut silmitön terroristijärjestö, Jumalan ja ihmiskunnan vihollinen. Israelin miehitystoimet tuomitsevat YK:n päätöslauselmat ovat niin ikään Israelin vastaisen liittoutuman aikaansaannosta. Päätöslauselmien takana nähdään hengellinen taistelu, ei poliittista vastakkainasettelua. Suomen ICEJ:n lehti ”Sana Jerusalemissa” kirjoittaa:

Mitään järkiperaistä syytä Israelin painostamiseen ei ole. Arabeilla on 634 kertaa enemmän maata kuin Israelilla. ... Syy kansojen hyökkäykseen on se, että Jerusalem on Suuren Kuninkaan kaupunki, eikä Syvyyden Ruhtinas, joka ajaa ja villitsee maailman kansoja, halua Kuninkaan palaavan kaupunkiinsa.¹²⁵

Maailma jakautuu kahtia siten, että poliittinen jako tulee artikuloituksi uskonnollisesti. Toisella puolella ovat valheelliset, toisuskoiset ja nimikristityt, toisella Israelille ja Jumalalle uskollinen oikeauskoisten joukko:

Kun nimikristillinen maailma kokoontuu Rooman [palestiinalaisille myötämielinen EU] ympärille eksyen yhä kauemmas Raamatun totuuksista, Herransa paluuta odottava kristillinen seurakunta kokoontuu Israelin ympärille sitä siunaamaan ja jakamaan sen ilot ja surut.¹²⁶

Israelin vastustajia motivoi lyhytnäköinen itsekkyyks, kun taas Raamattuun uskova kristitty voi olla selkäranka ja moraalinen malli, jota muut voivat seurata.¹²⁷

---

¹²⁴ What is Western Fundamentalist Christian Zionism?, s.a., 4.

¹²⁵ Sana Jerusalemissa, huhti-toukokuu 2000, 4.

¹²⁶ Sana Jerusalemissa, kesä-heinäkuu 1999, 3.

¹²⁷ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

Kun palestiinalaiset ovat saavuttaneet neuvottelutavoitteitaan, kristityt sionistit näkevät tämän suurena eksytyksenä, ei politiikkana: ”PLO määrää tahdin, ja Jumalaa vastaan kapinoiva sokea maailma marssii jäljessä.”¹²⁸

Israel kuuluu yksiselitteisesti hyvän puolelle sekä hengellisesti että poliittisesti, kun taas arabimaat edustavat pahan voimia, diktatuuria, sokeaa väkivaltaa ja terrorismia:

Kun maailma valitsee puolensa Israelin ja sen vastustajien välillä, maailma tekee valinnan demokratian ja diktatuurin, kehittyneen oikeusjärjestelmän ja terrorismin, ihmisoikeuksien ja sokean väkivallan välillä.¹²⁹

... Israel on tänään juutalaisten arvojen ja pyrkimysten keskus; elinvoimainen, vakaa demokratia; voimakas sotilaallisesti, ja teknologiaan perustuvan taloudellisen kehityksen malli.¹³⁰

Konfliktiin Israelin ja palestiinalaisten välillä kristityt sionistit omaksuvat poikkeuksetta Israelin hallituksen näkökulman. Israel ei ole vastuussa palestiinalaisten ongelmista. Pakolaisongelma on yksin arabimaiden syytä, koska nämä julistivat sodan Israelille.¹³¹ Lisäksi Israelin alueelta paenneiden lähtö kuvataan siten, että he lähtivät vapaaehtoisesti taistellakseen vihollisjoukoissa, ei sen vuoksi, että Israelin joukot ajoivat heidät pakoon kodeistaan. Kristityt sionistit kannattavat Israelin näkemystä siitä, että pakolaisten palaamista ei voida sallia, koska se horjuttaisi väestön demografista tasapainoa. ICEJ News lainaa israelilaista journalistia, joka sanoi, että ”paluuoikeus on vain palestiinalaisten eufemismi Israelin likvidoimiselle.”¹³²

Palestiinalaisia ei myöskään krisittyjen sionistien piirissä pidetä omana kansanaan, vaan he voisivat yhtä hyvin asua missä tahansa arabimaassa:

---

¹²⁸ Sana Jerusalemista, kesä-heinäkuu 1999, 3, 4.

¹²⁹ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

¹³⁰ Parsons, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

¹³¹ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

Emme voi puhua palestiinalaisista kansallisuutena.¹³³

Niiden, jotka sanovat, että vain juutalaisilla on kotimaa, mutta arabit on jätetty ilman, pitäisi muistaa, että arabivaltioita on yli kaksikymmentä mutta juutalaisvaltioita vain yksi.¹³⁴

Palestiinalaisia verrataan maahanmuuttajiin ja vähemmistöihin, joita Israelin on kyllä kohdeltava oikein, mutta he eivät ole kansa, jonka itsenäisyyspyrkimykset olisivat hyväksyttäviä. Lisäksi varsinaisen Israelin alueella asuvilla on hyvät oltavat. Palestiinalaisilla ei ole mitään oikeuksia maahansa, vaan he ovat ”vieras kansa”:

...Israel [on] taannut oman maansa arabeille täydet kansalaisoikeudet. ... Asuu meidänkin maassamme rauhanomaisesti vieraiden kansojen edustajia ja he saavat ajan mittaan kansalaisoikeuksia, mutta he ovat Suomen valtion alaisia eikä heillä ole oikeutta perustaa omaa kansallisvaltiota Suomeen eikä käyttäytyä aggressiivisesti ja tuhoisasti Suomea kohtaan.¹³⁵

Palestiinalaiset rinnastetaan vähemmistöön, vaikka heitä asuu miehitysalueet mukaan lukien Israel-Palestiinan alueella lähes yhtä paljon kuin juutalaisia, heillä on hallinto, poliisivoimat, kansainvälisesti tunnustettu poliittinen johto ja omat kansalliset tunnukset. Palestiinalaisvaltion perustamista vastustetaan voimakkaasti, samoin kuin palestiinalaisten hyväksymistä neuvotteluosapuoleksi ylipäätään:

... Jumalan totuudet ovat kaiken yläpuolella ja on kirjoitettu, että maata, jonka hän lupasi kansalleen, ei saa jakaa. Moraalinen käsityksemme on, että Israel ja kansakunnat erehtyvät antaessaan suosionsa ja statuksen nykyiselle Palestiinan järjestön johdolle ja antaessaan heidän käsiinsä maan ja kansan, jotka ovat Jumalalle kalliita. Olisi uusi erehdys, jos kansakunnat tunnustaisivat Palestiinan valtion missään Israelin maan osassa.¹³⁶

---

¹³² ICEJ News 15.9.2000 [sähköpostiuutiskirje].

¹³³ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

¹³⁴ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

¹³⁵ Sana Jerusalemista, tammi-maaliskuu 1999.

¹³⁶ Proclamation of the Third Christian Zionist Congress 1996 [www-dokumentti].

Miten kristityt sionistit suhtautuvat poliittiseen väkivaltaan? Israelin iskuja palestiinalaiskohteisiin kuvataan kurinalaisiksi ”täsmäiskuiksi” huolellisesti valikoituja terroristeja vastaan, kun taas palestiinalaisten taistelu on silmitöntä vihaa ja aggressiota. ICEJ puolustaa Israelin oikeutta ennakoiviin iskuihin, koska turvallisuusyhteistyöhön palestiinalaispoliisin kanssa ei voi luottaa ja ”tarve ryhtyä toimenpiteisiin on suuri.”¹³⁷ Kun Israelin puolustusvoimat kosti kolmen sotilaansa raa’an lynkkauksen palestiinalaisella poliisiasemalla Ramallahissa syksyllä 2000 ampumalla ohjuksia helikoptereista, tätä kutsuttiin ”hillityksi mutta varmaksi vastaiskuksi” ja täsmäaseita käytettiin ”kollateraalisten vahinkojen minimoimiseksi.”¹³⁸ Israelin aseistettu sotilas kuvataan seisomassa järkähtämättömänä, rohkeana ja itsensä hilliten kauhean vihamielisyyden edessä, kuin Daavid Goljatin edessä.¹³⁹ Vihollisen vihamielisyyttä korostetaan mm. vahvistamalla johdonmukaisesti mielikuvaa siitä, että palestiinalaishallinto on selvillä kaikista terroristitoimista ja kontrolloi niitä, ja voisi halutessaan lopettaa väkivallan. Koska näin ei tapahdu, on tämä todiste siitä, että palestiinalaiset puhuvat rauhasta, mutta haluavat todellisuudessa tuhota Israelin.¹⁴⁰ Tässä toteutuu vastustajan ryhmäidentiteetin näkeminen todellista yhtenäisempänä ja siten uhkaavampana. Lopulta, kun Israelin turvallisuusviranomaiset myönsivät joulukuussa, että Arafat ei ole vastuussa kaikista iskuista, myös ICEJ:n uutispalvelukin joutui asettumaan tälle kannalle. Edes mahdollisuutena ei silti mainittu, että levottomuudet olisivat voineet missään määrin johtua Israelin harjoittamasta politiikasta.¹⁴¹

Kaikkein suurin uhka fundamentalisteille ovat toisuskoiset. Islamista tuli 1980-luvulla äärimuslimiryhmien liikehdinnän myötä uusi supervihollinen.¹⁴²

---

¹³⁷ ICEJ News 20.12.2000 [sähköpostiutiskirje].

¹³⁸ ICEJ News 10.10.2000 [sähköpostiutiskirje]. Lisäksi huomautetaan, että ”Kaikkien niiden, jotka syyttävät Israelia liiallisesta voimankäytöstä, pitäisi muistaa, että he ovat tehneet paljon pahempia asioita juutalaisille sukupolvien ajan.” Word from Jerusalem, January-February 2001.

¹³⁹ Word from Jerusalem, March-April 2001, 11.

¹⁴⁰ ICEJ News 29.9.2000 [sähköpostiutiskirje].

¹⁴¹ ICEJ News 1.12.2000 [sähköpostiutiskirje].

¹⁴² Gunner 1999, 181.

Näemme tänä aikana islamin nousun. Taistelu on yhä selvempää. Se ei ole poliittinen taistelu, vaan taistelu islamin ja Israelin Jumalan välillä. ... Kuljemme kohti aikoja, jona Jumala tuomitsee islamin hengen...¹⁴³

Raamatullisesta näkökulmasta olemme vakuuttuneita, että muslimien ”Allah” –käsite on juutalaisvastainen ja kristinuskon vastainen vääristymä Jumalan ilmoituksesta patriarkoille, kuninkaille ja Israelin profeteoille.¹⁴⁴

Jälleen ”islam” kaikkine suuntauksineen ja variaatioineen nähdään yhtenäisenä blokkina. Samassa nipussa vieläpä arabien intressit samastetaan islamilaisiin intresseihin. ICEJ:n uutisraportissa tammikuulta 2001 sanotaan, että palestiinalaiset haluavat ”saavuttaa nationalistiset päämääränsä konfliktin avulla” ja että ”itsenäisyystaisteluun sekoittuu aggressiivinen islamilainen agenda.”¹⁴⁵ Mitään legitimizeettiä palestiinalaisten kansallisille pyrkimyksille ei nähdä ja islamin uskonnollista retoriikkaa luetaan niin, että se paljastaa poliittisten pyrkimysten takana olevan vielä suuremman uhan, islamilaisen maailmanvalloituksen. Arafat ”näyttelee rauhantekijää.”¹⁴⁶ ’Maata rauhasta’ (land for peace) –periaate on rakennettu sille ”epäilyttävälle” ja ”liiaksi yksinkertaistetulle” premissille, että Arafat on sekä kykenevä että vilpitön luvattessaan huolehtia tämän kaavan ’rauha’ -osiosta. Todiste päinvastaisista on se, että lupausten lunastamisen koittaessa Arafat ”kohotti islamin miekan”, kun ns. toinen intifada puhkesi syksyllä 2000. Tämän jälkeen ”ne israelilaiset, jotka joutuivat Oslon lumoihin, ovat vihdoinkin heränneet Arafatin petokseen.”¹⁴⁷ Hän ei koskaan tule muuttamaan terroristipäälliköstä rauhankumppaniksi. Kristityt sionistit uskovat, ettei Arafatin todellinen päämäärä olekaan valtio Gazan ja Länsirannan alueella, vaan Israelin likvidoiminen asevoimin.¹⁴⁸ Muslimien tavoite on koko Israelin hävittäminen, joten maan jakamisella heidän kanssaan ei rauhaa kuitenkaan saavutettaisi. Tämä päätelmä vahvistaa

---

¹⁴³ Word from Jerusalem, Jan-Feb 2001, 18.

¹⁴⁴ Proclamation of the Third Christian Zionist Congress 1996 [www-dokumentti].

¹⁴⁵ Word from Jerusalem, Jan-Feb 2001.

¹⁴⁶ ICEJ News 8.10.2000, 8.12.2000. [sähköpostiuutiskirje].

¹⁴⁷ ICEJ News, 8.10.2000. [sähköpostiuutiskirje].

¹⁴⁸ Word from Jerusalem, March-April 2001.

palestiinalaisvaltion vastustusta sen lisäksi, että luvatus maan jakamista pidetään syntinä.

Radikaali islam on kristillisessä sionismissa uhka paitsi Israelille, myös Lähi-idän kristityille vähemmistöille ja koko maailmalle. Kristityt sionistit korostavat uskonnollista vastakkainasettelua islaminuskoisten ja kristittyjen palestiinalaisten välillä ja väittävät muslimien harjoittavan kristittyjen sortoa: ”... paikalliset arabikristityt ovat eläneet sietämättömissä olosuhteissa johtuen islamilaisista pakkotoimista ja pelottelusta.”¹⁴⁹ Vuonna 1998 palestiinalaisen LAW Society –ihmisoikeusjärjestön tekemän tutkimuksen mukaan sortoväitteet ovat kuitenkin paikkansapitämättömiä. ICEJ argumentoi tätä ”rauhanomaisen rinnakkainelon valhetta” vastaan sanomalla, että vaikka arabikristittyjen kuultaisiinkin väittävän, että heillä on hyvät suhteet muslimeihin ja että Israel on syyppää väärinkäytöksiin, ”... monet heistä ovat yksityisesti tunnustaneet meille pelkäävänsä henkensä puolesta, jos he kertovat totuuden. He elävät kaksoiselämää.”¹⁵⁰ ICEJ hyötyy konfliktin korostamisesta, koska sillä saadaan muslimit näyttämään entistä uhkaavimmilta ja kristitty länsimainen yleisö saadaan samastumaan kristittyjen arabien kärsimyksiin. Kaikki muslimit redusoituvat kristittyjen vihaajiksi. Tämä taas oikeuttaa entistä jyrkemman Israelin puolustamisen.

Israelin naapurimaiden lämpenevät diplomaattisuhteet merkitsevät kristillisessä sionismissa automaattisesti lisääntyvää *islamilaista* uhkaa Israelille. 8.11.2000 ICEJ News julkaisi uudelleen artikkelinsa vuodelta 1996, jossa kuvataan Syyrian, Irakin, Iranin ja palestiinalaisten tekemää yhteistyötä Israeliin hyökkäämiseksi. Kaikkein pelottavinta näissä suhteissa on ”islamilainen ydinkapasiteetti”, joka tekee tyhjäksi Israelin ydinpelotteen. Kaiken juonittelun taustalla on artikkelin mukaan pyrkimys eristää Israel kansainvälisesti, piirittää se sotilaallisesti ja vähintään uhkailla täystuholla, ellei kaikkia arabien

---

¹⁴⁹ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

¹⁵⁰ ICEJ News, 22.12.2000 [sähköpostiutiskirje].

vaatimuksia toteuteta. Artikkelin mukaan Oslon sopimusta seuranneet arabiosapuolen rauhanpuheet olivat ennenaikaisia ja ne oli tarkoitettu ainoastaan miellyttämään yleisöä. Samaan aikaan Israel ja sen kansa ovat todellisuudessa vakavasti uhattuina.

Kun kristityt sionistit olettavat, että maaluovutukset eivät voi koskaan eikä missään muodossa tuoda rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille leppymättömän islamilaisen vihan takia, he päättelevät, että kaikenlainen myönnytysten tekeminen on tarpeetonta ja vaarallista. Rauha on mahdollinen vain Israelin sotilaallis-poliittisen voiton kautta. Palestiinan valtio ei saa syntyä. Kuitenkin lopun ajan logiikasta paradoksaalisesti seuraa, että vaikka itsenäistä Palestiinaa vastustetaan, sen toteutuminen merkitsisi suuren konfliktin, ehkäpä Harmageddonin lähestymistä ja Messiaan tuloa, mitä itse asiassa toivotaan:

Itsenäisen palestiinalaisvaltion julistamisesta ... puhutaan, ja tämän Israelille kuuluvan maan alueelle perustettavan minivaltion pääkaupungiksi halutaan Jerusalemin itäosaa. ... Messiaan askelten äänet melkein kuuluvat jo.¹⁵¹

Kosminen konflikti on edellytys kosmiselle rauhalle, voitolle ja Messiaan saapumiselle. Se mitä poliittisesti vastustetaan, onkin itse asiassa toivottu, katharsikseen johtava katastrofi!

Apokalyptinen dispensationalismi on tulkinnallisesti ja tilannekohtaisesti joustava oppirakennelma, joka sallii kaikki toteutuvat todellisuuskenaariot ilman, että oppi osoittautuisi vääräksi. Israelin halutaan toisaalta laajentuvan raamatullisille, Jumalan tahdon mukaisille rajoille. Suur-Israel olisi millenniumin alku ja todiste Jumalan siunauksesta. Voimakas Israelkaan ei olisi lopullisesti turvassa, vaan enne pitkää sitä vastaan hyökättäisiin, mistä seuraisi Harmageddon ja lopulta Israeli voitto. Toisaalta tappiot ja alueluovutukset merkitsevät nekin millenniumin lähestymistä, koska ne ennakoivat Harmageddonia. Jumala ei voi sallia lopullisesti maan menettämistä. Sekä

---

¹⁵¹ Sana Jerusalemissa, huhti-toukokuu 2000, 7.

Israelin voitot että tappiot merkitsevät lopun lähestymistä, jolloin kristityt sionistit eivät missään tilanteessa joudu olemaan täysin väärässä. Inhimillisessä mielessä Israel ei voi koskaan saavuttaa kansallista turvallisuutta, ei minisupervaltana eikä rauhaan pyrkivänä kompromissintekijänä. Maailman viha on ikuinen ja Israel sen ikuinen uhri. Huonoiten tähän tulkintakehtykseen sopisi tilanne, jossa kaksi valtiota, Israel ja Palestiina, eläisivät rauhanomaisesti rinnakkain. 'Onneksi' tämä vaihtoehto näyttää etäännyvän yhä kauemmas Ariel Sharonin pääministerikautta eletäessä.

Mitä attribuutteja dispensationalistinen kertomus antaa vastustajalle? Arabeja kristityt sionistit pitävät kulttuurisesti ja uskonnollisesti vieraina. Neuvottelukumppaneina he ovat lähtökohtaisesti epäluotettavia ja pyrkivät huijaamaan vastapuolta. Luonteeltaan he ovat väkivaltaisia ja viekkaita:

Emme ole tekemisissä länsimaisten käsitysten kanssa reilusta pelistä ja perussopimuslaista, vaan Lähi-idän basaarimentaliteetin kanssa. ... Hyvä huijari on muiden kauppiaiden kateuden aihe. Kaikkea tullaan käyttämään ja vääntelemään sinua vastaan. .... Kukaan [muu kuin Arafat] ei PLO:ssa osaa paremmin huijata kansakuntia ja uskotella, että he [palestiinalaiset] ovat köyhiä ja uhattuja.¹⁵²

Levottomuuksien alettua syksyllä 2000 ICEJ News kertoo yksityiskohtaisesti BBC:ltä lainatussa silminnäkijäraportissa, kuinka palestiinalaisjoukko oli raakalaismaisesti raahannut lynkkaamaansa sotilasta pitkin katuja:

He olivat kuin eläimiä ... He raahasivat kuollutta miestä kadulla kuin kissa, joka leikkii hiirellä. ...Luulin, että he ovat ystävällisiä ja vieraanvaraisia ihmisiä. ... He ovat puhuneet rauhaa kaikki nämä vuodet ... [kunnes] vain parin viikon aikana he ovat taas toistensa kurkussa.¹⁵³

Vastustajan toiseus ja pahuus on nyt yksiselitteisesti todistettu. Tapauksen merkittävyys piilee siinä, että sen katsotaan omaavan yleispätevää todistusvoimaa ja olevan kansanluonteen ilmentymä, ei rikollinen

---

¹⁵² Word from Jerusalem, March-April 2001.

¹⁵³ ICEJ News 23.10.2000 [sähköpostiuutiskirje].

yksittäistapaus. Palestiinalaiset ovat pohjimmiltaan raakalaisia. Tämä on heidän todellinen luonteensa, joka vain odottaa paljastumista tyhjien rauhanpuheiden takaa. Vastaavat esimerkit ovat ICEJ:n kristillis-sionistisessa retoriikassa tavallisia. Silti ICEJ:n toiminnanjohtaja Malcolm Hedding sanoo, ”[kristillinen sionismi] ei ole arabien vastaista, sillä tämä olisi pahuutta ja Jumalan sanan vastaista”.¹⁵⁴ Järjestön virallisiin tavoitteisiin on myös kirjattu ”rauhan edistäminen juutalaisten ja arabien välillä”. Käytännössä tätä tavoitetta edistetään ajamalla yksipuolisesti Israelin etua. Palestiinalaiset ovat kylläkin yksilöinä lähimmäisiä ja oikeutettuja saamaan esimerkiksi ICEJ:n sairaanhoitopalveluja, mutta poliittisesti he eivät saa näkyä tai kuulua.

Kun Israelin ulkopuolelta tulevia uhkia ovat islam ja arabimaat, sisäiset uhkat ovat etupäässä ideologisia. Jotkut fundamentalisteista ovat vastustaneet alusta alkaen sionistisen ideologian maallista ja yksinomaan poliittista luonnetta. Sionismi on fundamentalistien näkökulmasta samanaikaisesti Jumalan siunaama liike ja hänen historiallinen välikappaleensa, mutta myös turhamainen inhimillinen yritys ratkaista juutalaiskysymys inhimillisin voimin. Siksi se on tuomittu viime kädessä epäonnistumaan. Sionistit eivät ole ymmärtäneet oikein todellista kutsumustaan, joka on hengellinen – fyysinen paluu Luvattuun maahan ei riitä ilman paluuta Jumalan luo, ts. Jeesus-messiaan hyväksymistä. ICEJ ja muut kristityt sionistit kuitenkin ovat sittemmin lakanneet evankelioimasta juutalaisia, kun kääntymisiä ei ole juuri tapahtunut. Juutalaisten kääntyminen on jätetty Jumalan huoleksi: kansallisen kääntymyksen oletetaan tapahtuvan ihmeen kaltaisesti joskus tulevaisuudessa. Jäljelle on jäänyt ristiriita siitä, miten juutalaisiin pitäisi suhtautua, kun he torjuvat Kristuksen, mutta ovat kuitenkin yhä valittu kansa. Kristittyjen sionistien ratkaisu on se, että torjuva asenne kristinuskoon ei ole este Jumalalta saadun tehtävän, Palestiinan alueen hallinnan, toteuttamiseksi. Niin kauan kuin juutalaiset toteuttavat tätä vanhatestamentillista tehtävää, heidän erikoisasemansa Valittuna kansana on voimassa, mielsivätpä he itse tehtävänsä

---

¹⁵⁴ Hedding 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

hengellisesti tai eivät. Tämä näkemys poikkeaa ei-sionististen kirkkokuntien suhtautumisesta juutalaisiin: ratkaisevaa on hengellinen asenne, usko tai epäusko, ei maan hallinta. Poliittinen valta ei voi olla uskon korvike, vaikka se esitetäisiinkin hengellisenä tehtävänä. Uusi liitto Kristuksen kautta merkitsee koko ihmiskunnan tasa-arvoa ja sitä, ettei juutalaisilla ole Jumalan edessä suosituimmusasemaa.¹⁵⁵

Toinen ideologinen uhka kristittyjen sionistien näkökulmasta on sionismin suosion lasku. Viime vuosina Israelissa on saanut jalansijaa ns. post-sionismi, uusi historiankirjoitus, joka kyseenalaistaa sionismin perusajatuksen juutalaisvaltiosta. Post-sionistit näkisivät Israelin mieluummin sekulaarina valtiona sen kaikille kansalaisille, valtiona valtioiden joukossa. He pitävät Israelin maahanmuuttoa säätelevää paluulakia liian rasistisena ja nationalistisena. Kristityt sionistit luonnollisesti pitävät tällaisia näkemyksiä vaarallisina, koska Israel nimenomaan *ei* ole valtio valtioiden joukossa:

”Uudet historioitsijat” tarkoituksellisesti murentavat vakiintunutta sionistista historiankirjoitusta versiolla, joka syyttää juutalaista kansaa palestiinalaisarabien kärsimyksistä ja menetyksistä... Nämä elitistiset näkemykset vievät pohjan Israelin kansalliselta ja moraaliselta olemassaolon oikeudelta, ruokkivat arabi- ja muuta antisemitismiä...post-sionismi on syövyttänyt tuhoisia rakoja Israelin yhteiskuntaan ja erityisesti sen poliittisiin kerroksiin.¹⁵⁶

Post-sionismi uhkaa Jumalan antaman maanhallintatehtävän toteuttamista. Juutalaiset, jotka eivät ymmärrä tehtävänsä Jumalan instrumenttina, ovat sisäinen uhka. Kristittyjen sionistien näkökulmasta Israelin todellinen luonne on teokratia. Valtion ”normalisoiminen” merkitsisi heidän mukaansa assimilaatiota, Jumalan määräämän erityisluonteen kieltämistä. Post-sionistit ”kääntyvät epärealistisiin poliittisiin toiveuniin rauhan saavuttamisesta alueluovutuksilla sen sijaan, että kääntyisivät Jumalan puoleen...”¹⁵⁷ Jumalan

---

¹⁵⁵ Ariel 1992, 439-441.

¹⁵⁶ Parsons, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

¹⁵⁷ Sana Jerusalemista, tammi-maaliskuu 1999.

puoleen kääntyminen merkitsee tässä raamatullisista rajoista kiinnipitämistä ja uskoa siihen, että Hänen avullaan tulevat taistelut voitetaan.

6.4 Kristillisen sionismin geopolitiikka

Ideologisten ja inhimillisten vihollisten yksilöimisen lisäksi toinen konkreettinen kristillisen sionismin sovellus on kysymys Israelin oikeista rajoista. Jumalan asettamat rajat ovat ainoat oikeat. Tulevan Suur-Israelin ennalleen asetetun valtakunnan rajat löytyvät ensimmäisestä Mooseksen kirjasta:

Sinä päivänä Herra teki Abrammin kanssa liiton ja lupasi hänelle: ”Sinun jälkeläisillesi minä annan tämän maan Egyptin rajapurosta Eufraatin suureen virtaan saakka... (1 Moos. 15:18)

ICEJ:n mukaan sionismi on tämän lupauksen muuttamista ”lihaksi ja vereksi maan päällä.”¹⁵⁸ Vanhan testamentin lupauksen perusteella Israelille kuuluu Jordania, pohjoinen Saudi-Arabia, Irak Persianlahdelle asti, suurin osa Syyriasta, Libanon kokonaisuudessaan ja jopa Egypti.¹⁵⁹ Näiden rajojen saavuttamiseen tai palauttamiseen on pyrittävä jo ennen Jumalan maanpäällisen valtakunnan toteutumista. Vuoden 1967 sota, jossa Gaza, Länsiranta ja Golan miehitetiin, rohkaisi fundamentalisteja tässä suhteessa jopa enemmän kuin valtion perustaminen 1948. Yaakov Ariel kirjoittaa:

Ranskan vallankumouksen ja Napoleonin sotien jälkeen ... ei luultavasti ole ollut yhtäkään poliittis-sotilaallista tapahtumaa, joka on tarjonnut yhtä paljon polttoainetta profetiakoneistolle kuin tämä Israelin ja naapurimaiden käymä sota, joka johti Jerusalemin yhdistämiseen. Israelin odottamaton voitto ja saavutetut aluelisäykset vahvistivat premillennialistien käsitystä siitä, että Israel oli syntynyt lopun aikoja ja Messiaan palaamista edeltäviä tapahtumia varten.¹⁶⁰

¹⁵⁸ Brotsky 2001 [www-dokumentti].

¹⁵⁹ Gunner 1999, 180.

¹⁶⁰ Ariel 1992, 446: ”Since the French Revolution and the Napoleonic wars in the late eighteenth and early nineteenth centuries, there has probably not been a political-military event that has provided so much fuel for the engine of prophecy as this war between Israel and its neighbours in June 1967 which led to the reunification of Jerusalem. The unexpected Israeli

Sotilaallisen menestyksen jälkeen jälkeen fundamentalistikirkot kasvattivat jäsenmääriään ja liike sai lisää itseluottamusta. ”Israel” alkoi tarkoittaa erityisessä siunauksessa olevaa maa-aluetta, jonka kohtalo on ratkaisevaa myös kristityn identiteetille.

Oleellista kristillis-sionistisessa rajadiskurssissa ei ole keskustelu miehitettyjen alueiden jakamisesta palestiinalaishallinnon kanssa, vaan se, miten Israel saa haltuunsa tai pidettyä hallussaan koko Jumalan määräämän ’raamatullisen’ alueen. Kolmannen kristillisen sionistikongressin päätöslauselma toteaa,

... Israelin maa on annettu juutalaisille ikuisesti omaisuudeksi iankaikkisella liitolla. Juutalaisilla on absoluuttinen oikeus hallita ja asua kaikkialla maassa, mukaan lukien Juudea, Samaria, Gaza ja Golan.¹⁶¹

Toisinajattelijat ja rauhanprosessin kannattajat eivät vastusta vain tiettyä aluejakoa, vaan itse Jumalaa, koska Hän on asettanut oikeat, ikuiset, muuttumattomat rajat. Niistä ei voida sopia inhimillisten rauhansopimusten perusteella:

Siksi nuhtelemme kaikkia kansakuntia, jotka yrittävät syrjäyttää juutalaiset mistään osasta Jerusalemiä, riistää Israelilta sen jumalallisen perintöosan tai jakaa Israelin maan, ja varoitamme, että he asettuvat vastatusten Raamatun Jumalan kanssa.¹⁶²

Neljännän kristillisen sionistikongressin julkilausumassa sanotaan:

Israelille puhumme hellästi, että olemme todistaneet sinua vastaan kohdistetun suunnattoman painostuksen luovuttaa pois osia jumalallisesta perinnöstäsi vaihtokaupassa epäluotettavista rauhan vakuutteluista. ... Kehotamme Israelia ja diasporassa eläviä olemaan pelästymättä

---

victory, and the territorial gains it brought with it, strengthened the pre-millennialists’ conviction that Israel was created for an important role in the process that would precede the arrival of the Messiah.”

¹⁶¹ Proclamation of the Third Christian Zionist Congress 1996 [www-dokumentti].

¹⁶² Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

muslimien uhkauksia, joiden tarkoitus on pakottaa sinut häpäisemään tai katkaisemaan syvä historiallinen ja hengellinen siteesi tähän arvokkaaseen perintöön, joka on keskeisessä osassa luvatussa kansallisessa vapahduksessasi.¹⁶³

”Miehitettyjä alueita” ei sionistisessa tai kristillis-sionistisessa retoriikassa ole edes olemassa. On vain Israelille jumalallisena perintönä kuuluvaa maata, jolloin ei ole merkitystä sillä, miten maa on otettu haltuun tai kuka siitä on kärsinyt. ICEJ:n kartoissa Israel esitetään ilman miehitettyjen alueiden rajoja.¹⁶⁴

Juutalaiset tai kristityt sionistit eivät käytä termiä ’Länsiranta’, vaan ”Juudea ja Samaria”, koska vanhojen raamatullisten nimien käyttäminen toimii jumalallisena maanhallintamandaattina.¹⁶⁵

Kun julkisuudessa on spekuloitu Golanin luovuttamisesta Syyrialle, kristityt sionistit ovat vastustaneet tätä sekä raamatullisin että turvallisuuspoliittisin perustein:

... koskaan juutalaiset eivät ole pysyvästi luovuttaneet raamatullista oikeuttaan tähän alueeseen. ... Britannian ja Ranskan mandaattiansa välille v. 1923 keskenään sopimassa rajalinjassa ei ole mitään pyhää. Israelilla ei myöskään ole mitään velvoitetta palata vuoden 1967 aselepolinjoille, kuten Syyria vaatii. Pyhänä olisi syytä pitää sitä perintöä, jonka Jumala Sanassaan Israelille antaa. ... Golan tulee aina olemaan, kuten se on aina ollut, varmin puskuri Israelin ja pohjoisesta tulevien vihollisten välissä.¹⁶⁶

Uskonnolliset ja turvallisuuspoliittiset argumentit sekoittuvat usein em. tavalla palvelemaan samaa tarkoitusta. Inhimilliset valtiosopimukset nähdään arvottomina, jos ne ovat ristiriidassa kirjaimellisesti ymmärretyn Vanhan testamentin kanssa. Argumentti ei kuitenkaan pysähdy uskonnolliseen todisteluun, vaan se ikään kuin sinetöidään maallisella, turvallisuuspoliittisella perustelulla: viime kädessä oikeus Golaniin johtuukin oikeudesta kansalliseen

---

¹⁶³ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

¹⁶⁴ Esimerkiksi Sana Jerusalemista, huhti-toukokuu 2000, 10.

¹⁶⁵ Sana Jerusalemista, marras-joulukuu 1999, 10.

¹⁶⁶ Sana Jerusalemista, huhti-toukokuu 2000, 15.

puolustukseen. Tässä kristillinen sionismi lähestyy Israelin uskonnollista oikeistoa.

Miehitetyille alueille rakennettuja siirtokuntia kristityt sionistit pitävät oikeutettuina - tosin niistä käytetään poliittisesti neutraalimpia 'asutus' tai 'yhteisö' -termejä. Israelilaisten maahanmuuttoa "juutalaisyhteisöihin" kuvattiin ICEJ:n sähköpostiuutisissa 6.12.2000 otsikolla "Hyviä uutisia: maahanmuuttajia tulee yhä": "...israelilaiset muuttavat yhä juutalaisyhteisöihin Juudeassa/Samariassa ja Gazassa. ... Myös uusia rakennussuunnitelmia on hyväksytty." Lisärakentamista pidetään positiivisena asiana, ei rauhan esteenä, kuten valtavirran kansainvälisessä poliittisessä keskustelussa. Miten Jumalan antamalle alueelle rakentaminen voisi olla väärin?

Vuosittaiseen kristittyjen sionistien juhlaan Jerusalemiin saapuneille vieraille on järjestetty vierailukäyntejä mm. palestiinalaishallinnossa olevan Hebronin kiisteltyyn juutalaissiirtokuntaan. Erään vierailun yhteydessä siirtokunnan asukkaat kertoivat tilanteestaan kristityille sionisteille näin:

Emme ajattele poliittisesti, vaan vetoamme raamatulliseen historiaamme, minkä perusteella katsomme, että tämä on meidän perintöaluetamme. Meidän pahin ongelmamme on tällä hetkellä Israelin hallitus. Se ei ymmärrä meitä, vaan haluaisi poliittisista syistä ajaa meidät täältä pois tai muodostaa alueistamme suljettuja ghettoja.¹⁶⁷

Uskonnollisesti hyvin erilaisten maailmankuvien edustajien, siirtokunnan uskonnollisten ortodoksijuutalaisten ja länsimaalaisten kristittyjen sionistien välille syntyi yhteisymmärrys, joka perustuu molempien ryhmien kirjaimelliseen raamatuntulkintaan: Vanha testamentti on nykyajassa pätevä maanomistuskirja, joka antaa kelle tahansa juutalaisuutensa (eli perijyytensä) osoittavalle oikeuden asua missä tahansa 'raamatullisten rajojen' sisäpuolella.

Ruotsalainen pastori Göran Gunner esittää mielenkiintoisen johtopäätelmän, joka seuraa kristillis-sionistisesta geopolitiikasta: miksi Jumala sallisi

profetioita täyttäneen Israelin valtion menestyä ja saada sodissa haltuunsa lisäalueita, jos se tuhoutuisi lopulta viimeisissä taisteluissa? Joidenkin kristilliss-ionististen tulkintojen mukaan nykyinen Israel säilyisikin ennallaan aina millenniumiin saakka, eikä katoaisi maan päältä viimeisen ahdingon aikana. Tällöin Israelin valtiossa voidaan nähdä *rakenteilla oleva* tuhatvuotinen valtakunta, joka on erityisen pyhä ja puolustamisen arvoinen. Tähän viittaa myös ICEJ:n johtajan Malcolm Heddingin julistus:

Hän ei ole tuonut heitä [juutalaisia] takaisin kotimaahansa epäonnistumaan. Ei, hän on tuonut heidät takaisin voittamaan, ja he tulevat voittamaan, vaikka siihen johtava taistelu tulee olemaan suuri ja ankara.¹⁶⁸

Israelin valtiota rakentamalla rakennetaan tai ainakin valmistellaan tulevaa tuhatvuotista valtakuntaa. Tässä valossa kristityillä sionisteilla on näyteltävänä tärkeä rooli: he tukevat Israelia sen pyrkimyksissä pitää hallussaan mahdollisimman laaja alue ilman alueluovutuksia ja edesauttavat sen taloudellista, poliittista ja sotilaallista menestystä. Toinen tavoite on tuoda maahan yhä lisää juutalaisia maahanmuuttajia profetioiden täyttämiseksi. Tämän toimeliaisuuden keskellä Kristusta tarvitaan enää juutalaisten kääntymiseksi kristinuskoon, jolloin kristityt sionistit itse voivat välttyä Israelissa ikäviä ristiriitoja aiheuttavalta kristinuskosta puhumiselta.

Kysymykseen Jerusalemin asemasta kulminoituu kristittyjen sionistien geopolitiikka. Jerusalem on esikuva taivaallisesta Uudesta Jerusalemistä sekä lopun aikojen tapahtumien polttopiste. Suomen ICEJ:n mukaan

Jerusalem on ainoa paikka maailmassa, jota Herra kutsuu 'pyhäksi kaupungiksi'. ... Raamatun kuvaamat viimeiset taistelut käydään tämän kaupungin omistuksesta. ... Profeetta Hesekiel sanoo, että tuhatvuotisen valtakunnan aikana Messias hallitsee siellä.¹⁶⁹

---

¹⁶⁷ Sana Jerusalemistä, marras-joulukuu 1999, 10.

¹⁶⁸ Hedding 15.2.2001 [www-dokumentti].

Jerusalem on Raamatun mukaan Suuren Kuninkaan kaupunki, jonka keskelle Hän palauttaa nimensä ja kansansa (Sak. 8), ja josta Herran Sana tulee lähtemään maan ääriin lopettaen sodat. ... Se kuuluu Israelille ikuisiksi ajoiksi luvattuun maahan.¹⁷⁰

Jerusalemien valtaus 1967 sopi täysin Sakariaan kirjan ennustuksiin ja todisti monille kristityille, että Raamattu on erehtymätön. Kristillisen suurlähetystön mukaan silloin ”Jerusalemista tuli jumalallisen välintulon kautta Israelin yhdistynyt pääkaupunki. Tässä Jumala täytti profetioita.”¹⁷¹ Profetioilla viitataan seuraaviin Vanhan testamentin kohtiin (jotka toisaalta viittaavat myös tulevaisuuden Harmageddoniin, koska kaupunkia uhkaavia viholliskansoja ei ole vielä kukistettu):

Sinä päivänä minä teen Jerusalemista raskaan kiven kaikkien kansojen tielle. Ne kokoontuvat Jerusalemia vastaan, mutta kaikki, jotka käyvät siihen kiveen käsiksi, satuttavat itsensä. ... Minä kiinnitän katseeni Juudan heimoon ja varjelen sitä, mutta teen sokeiksi viholliskansojen ratsut. ... Sinä päivänä Herra on kilpenä Jerusalemien asukkaiden ympärillä, ja silloin heikoinkin heistä on kuin Daavid, ja Daavidin suku heidän johdossaan on kuin Jumala, kuin Herran enkeli. ... Sinä päivänä minä hävitän kaikki kansat jotka hyökkäävät Jerusalemia vastaan. (Sak. 12:1-9)

Jerusalem, Herran päivä on jo lähellä! ... Minä kokoan kaikki kansat taistelemaan Jerusalemia vastaan. ... Herra itse lähtee sotaan viholliskansoja vastaan, niin kuin hän on lähtenyt ennenkin vihollisen hyökätessä. (Sak. 14:1-3)

Mutta Herra lyö vitsauksella kaikkia niitä kansoja, jotka sotivat Jerusalemia vastaan. (Sak. 14:12)

Ainoa oikea ’raamatullinen’ johtopäätös koskien Jerusalemien poliittista hallintaa on, että sen on pysyttävä jakamattomana, Israelin hallinnossa ja vain Israelin pääkaupunkina. Vain näiden ehtojen toteutuessa Jerusalem voi toteuttaa jumalallista rooliaan maailman keskipisteenä ja tulevana Jumalan asuinsijana

---

¹⁶⁹ Sana Jerusalemista, kesä-heinäkuu 1999, 6.

¹⁷⁰ Sana Jerusalemista, tammi-maaliskuu 1999.

¹⁷¹ Word from Jerusalem, Jan-Feb 2001.

maan päällä: ”Jerusalem on lattia Jumalan majalle ihmisten keskellä.”¹⁷² Jerusalemin jakosuunnitelmat eivät ole vähempää kuin Saatanan juoni: ”Kauan sitten Lusifer halusi istua taivaan valtaistuimella. Nyt hän on päättänyt istua tämän maailman valtaistuimella, Jerusalemissa.”¹⁷³ Palestiinalaishallinto Itä-Jerusalemissa olisi pyhän kaupungin häpäisemistä.

Kansat painostavat Israelia jakamaan pyhän kaupungin niin, että se tulisi taas pakanain tallattavaksi. ... Jumala antoi ICEJ:lle tehtävän julistaa selvästi ja voimakkaasti, että Jerusalem on aina oleva jakamaton Israelin pääkaupunki.¹⁷⁴

ICEJ:n päämaja Jerusalemissa on valmiina vastaanottamaan sinne saapuvaa Messiasta. Kristillinen suurlähetystö kehottaa kaikkia kansakuntia siirtämään pikimmiten suurlähetystönsä Tel Avivista takaisin Jerusalemiin ja tunnustamaan sen jakamattomuuden. Tätä on ajettu myös aktiivisella kansalaistoiminnalla. Kun rauhanneuvotteluissa 1999 lähestyttiin vaihetta, jossa Jerusalemin asemasta piti päästä ratkaisuun, ICEJ organisoivat vetoamisen Jerusalemin jakamattomuuden puolesta. Se lähetettiin myös presidentti Martti Ahtisaarelle. Siinä varoitettiin:

Pyydämme Teitä ottamaan vakavasti huomioon Jumalan iäti kestävä Sanan kehotukset ja varoitukset suhteessa Israelin kansaan ja Jerusalemiin. ... Vetoamme Teihin Herra Presidentti, Suomen onnen ja tulevaisuuden vuoksi: Älkää koskeko Jumalan silmäterään. Älkää koskeko Jerusalemiin.¹⁷⁵

Muslimien vaatimuksia Jerusalemin Tempelivuoren hallinnasta kristityt sionistit pitävät vastakkaisina kaupungin pyhimmän paikan ”selvän historiallisen ja raamatullisen merkityksen” kanssa. Vaatimuksia ei myöskään pidetä aidosti uskonnollisina (eli periaatteessa hyväksyttävänä), vaan ne ovat ”myöhempää poliittis-uskonnollista perua enemmän kuin minkään Koraanin

---

¹⁷² Sana Jerusalemissa, huhti-toukokuu 2000, 5.

¹⁷³ Sana Jerusalemissa, kesä-heinäkuu 1999, 7.

¹⁷⁴ Sana Jerusalemissa, kesä-heinäkuu 1999, 6.

¹⁷⁵ Sana Jerusalemissa, marras-joulukuun 1999, 13.

kohdan tai islamilaisen tradition sanelemaa.”¹⁷⁶ Jerusalem on Arafatille ainoastaan ”päänäpintymä” ja perustuu siihen, että hän ”elättelee harhoja” kuolemattomasta maineesta modernin ajan Saladinina, Jerusalemin islamilaisena vapauttajana. Muslimi-identiteetin sidonnaisuutta Jerusalemiin ei pidetä legitiiminä, eikä sitä voisikaan sovittaa yhteen juutalaisten eksklusiivisen oikeuden kanssa. Jakaminen ei onnistu ilman juutalaisen identiteetin tuhoutumista. Vain muslimien ulossulkemisen kautta sisäpuoli – Jumalan vanha ja uusi kansa - pysyy kiinteänä. Ehdotonta mustavalkoisuutta kuvastaa se, että Itä-Jerusalemin muslimihallinnon uskotaan ilman muuta johtavan juutalaisten täydelliseen eristämiseen pyhimiltä paikoiltaan. ICEJ:n mukaan ainoastaan Israel kykenee takaamaan uskonnonvapauden ja on kyllin hyvä huolehtimaan pyhistä paikoista ja turvallisesta pääsystä niille, kun taas muslimien ei uskota pystyvän samaan. Kun Jasser Arafat on sanonut edustavansa sekä muslimeja että kristittyjä vaatiessaan Itä-Jerusalemiä palestiinalaishallintoon, kristityt sionistit sanoutuvat jyrkästi hänestä irti ja korostavat, että vain Israel voi edustaa heitä.

ICEJ:n mukaan palestiinalaisten on absurdia vedota muslimimaailmaan Jerusalem-kysymyksessä. Jerusalem on islamin kolmanneksi pyhin kaupunki. Tämä ei kuitenkaan riitä perusteeksi Itä-Jerusalemin ja Al-Qudsin (Temppelivuoren) arabihallinnolle. Muslimimaailmaan vetoaminen on alueen pitämistä ”kaikkien muslimien panttivankina aina Bangladeshiin asti”. Sen sijaan diasporassa elävien juutalaisten oikeuksien nojalla on kristittyjen sionistien ajattelussa oikeutettua vedota koko Jerusalemin juutalaishallintoon – tämä ei ole Jerusalemin pitämistä maailman juutalaisten panttivankina.¹⁷⁷ Luopumista Jerusalemistä kristityt sionistit pitävät diasporajuutalaisten toivon ja kaipauksen pettämisenä, koska Jerusalem on aina ollut juutalaisen identiteetin kiinnekohta. Näkemys on juutalaisuudessakin keskeinen:

Israelin elämä on sidoksissa maahan, ”Siioniin ja Jerusalemiin”. Ne jotka vetoavat [Israeliin] tästä vaatimukseksi luopumiseksi, itse asiassa vaativat

---

¹⁷⁶ Proclamation of the Third Christian Zionist Congress 1996 [www-dokumentti].

¹⁷⁷ ICEJ News Special Alert 31.8.2000 [sähköpostiutiskirje].

sitä hylkäämään identiteettinsä ja suorittamaan kollektiivisen itsemurhan.¹⁷⁸

Kristityt sionistit samastuvat tähän identiteettiin voimakkaasti.

Narratiivisuus on vahva argumentaatiotapa. Raamatun kertomuksia ja henkilöitä sovelletaan ICEJ:ssä vapaasti poliittisen näkemyksen oikeaksi todistamisessa. Hyvästä ja pahasta, uhrista ja rikollisesta ei jää epäselvyyttä. Esimerkiksi Jerusalemin tilannetta verrataan ICEJ:n uutiskirjeessä ensimmäisen Mooseksen kirjan kertomukseen Abrahamista ja hänen vaimostaan Saarasta. Abraham joutui valehtelemaan Egyptin matkallaan Saaraa himoitsevalle faaraolle, että Saara oli hänen sisarensa, muuten faarao olisi tappanut Abrahamin. Jumala esti viime hetkellä faaraota kajoamasta Saaraan, jottei Abraham menettäisi kunniaansa. Kaupunkien ja kansakuntien allegorisointi raamatullisin termein tuo dramaattista lisäväriä ja tunnelatausta argumentaatioon. Jerusalem on kuin Saara, jonka voi kyllä jakaa, mutta vain näennäisesti ja häpeällisellä tavalla, kuoleman uhatessa. Todellisuudessa Jerusalem on liiton kautta Abrahamille eli juutalaisille ikuisesti pyhitetty ”vaimo” ja näiden yksityisomaisuutta. Jumalan toivotaan estävän viime hetkellä ”faaraota” eli palestiinalaisia kajoamasta juutalaisten kalleimpaan omaisuuteen ja loukkaamasta juutalaisten kunniaa. Arafat on kuin avionrikkoja, jos hän kajoaa Jerusalemiin. Tästä seuraisi vääjäämättä Jumalan tuomio ja onnettomuus.¹⁷⁹ Seksuaaliseen loukkaukseen vertaaminen nostattaa erityisiä närkästyksen ja pyhän vihan tunteita. Patriarkka Abraham tarjoaa hengellisen samastumiskohteen myös kristityille, joten Jerusalem on myös kristittyjen hengellistä omaisuutta. Siellä toteutuu heidän profeettallinen kohtalonsa yhdessä juutalaisten kanssa: ”... [J]uutalaiset ja kristityt tulevat viimeinkin saavuttamaan yhteisen kohtalonsa, kun Messias saapuu Jerusalemiin.”¹⁸⁰ Tämänkaltainen esitystapa vetoaa kristittyyn yleisöön, jolle Raamatun henkilöt

---

¹⁷⁸ Werblowsky 1974, 80.

¹⁷⁹ ICEJ News Special Alert 31.8.2000 [sähköpostiuutiskirje].

¹⁸⁰ Parsons, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

ja paikat ovat tuttuja, mutta joille vastapuolen näkemykset tai nykytilanteen poliittinen historia ovat tuntemattomia.

7. KRISTILLISEN SIONISMIN POLIITTINEN HISTORIA

Alun kysymyksenasettelussa työn erääksi päämääräksi määriteltiin kristillis-sionistisen kosmologian tuottaman poliittisen toiminnan arvioiminen. Myös retorisen analyysin perimmäinen tavoite on vastata ”entä sitten” –kysymykseen: mitä todellisia seuraamuksia tietynlaisista toiminnan sanallisista legitimointiperusteista on?

Juutalaisystävyyden politisoitui vasta juutalaisen kansallisuusaatteen synnyn innoittamana 1800-luvun lopulla. Vanhalla teologisella ’kristillisellä sionismilla’, restorationismilla¹⁸¹, oli tilaisuus muuttua poliittiseksi toiminnaksi – ilman sionistista liikettä se tuskin olisi koskaan aktivoitunut. Sionistinen liike oli ”merkki”, Jumalan yliluonnollinen instrumentti ja kutsu toimia myös kristityille. Sionistinen liike syntyi, koska ainoaksi tieksi hajaannuksessa elävän juutalaisen kansan tilanteen ratkaisemiseksi nähtiin oman suvereenin territorion hallinta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi oli välttämätöntä mobilisoida tärkeimpien länsimaiden poliittiset johtajat hankkeen taakse. Keskeisin väline tässä taivuttelussa tuli olemaan Raamattu.

1900-luvun alusta lähtien kristityt sionistit ovat olleet kärjessä taistelussa juutalaisten puolesta. Heidän vaikutuksensa valtiomiehiin ja hallitsijoihin on ollut suuri, etenkin Israelin syntyä edeltävinä vuosikymmeninä, sekä uudelleen kylmän sodan aikakaudella. Kristillinen suurlähetystö on tietoinen historiallisten edeltäjiensä merkityksestä:

Kristityt ... ovat näytelleet merkittävää roolia sionistisen unelman varjelemisessa, vakuuttaen tärkeitä poliittisia henkilöitä, vaikuttaen suuriin historiallisiin tapahtumiin, pelastaen juutalaisia vaarasta, ja

---

¹⁸¹ Engl. *restoration* = ennalleen asettaminen

työskennellen modernin Israelin valtion turvallisuuden ja hyvinvoinnin puolesta.¹⁸²

Kirjassaan *The Politics of Christian Zionism 1891-1948* Paul C. Merkley kartoittaa sekä eurooppalaisten että amerikkalaisten kristillisen sionismin poliittisen hisotiran.

Ensimmäinen ja eräs tärkeimmistä suhteista kristittyjen ja vastasyntyneen sionistisen liikkeen välille 1900-luvun alussa syntyi Theodor Herzlin tutustuttua englantilaiseen pastoriin, William H. Hechleriin (1845-1931). Hechler oli Englannin Wienin suurlähetystön kappalainen. Hänestä tuli Herzlin, sionistisen liikkeen isän, korvaamaton tukija. Uskoen toimivansa Jumalan välikappaleena pastori Hechler auttoi Herzliä aktiivisesti sionistisen liikkeen kolmena ensimmäisenä vuosikymmenenä. Hechlerin kautta Herzl sai ratkaisevia kontakteja englantilaisiin valtiomiehisiin, joita hän tarvitsi valtiohankkeensa takuumiehiksi. Hechlerin ystävyysuhde Herzlin kanssa oli niin vahva, että häntä on sanottu ”sionismin profeetaksi” ja Herzliä ”sionismin prinssiksi”.¹⁸³

Ensimmäinen virallinen kansainvälinen, valtiollinen tuenilmaus sionisteille tulikin hankkeen edetessä briteiltä Balfourin julistuksessa 1917. Siinä Palestiinaa Kansainliiton mandaatilla hallinneet britit julkisesti lupautuivat edesauttamaan juutalaisen kotimaan perustamista Palestiinaan.

Hänen Majesteettinsa Hallitus katsoo suosiollisesti kansallisen kodin perustamista juutalaisille Palestiinaan, ja tulee tekemään parhaansa tämän päämäärän saavuttamiseksi, korostaen, ettei mitään sellaista tulla tekemään, joka vaarantaa olemassaolevien ei-juutalaisten yhteisöjen kansalais- tai uskonnolliset oikeudet Palestiinassa, tai mikä vaarantaaisi minkään muun maan juutalaisväestön oikeudet tai poliittisen aseman.¹⁸⁴

¹⁸² *Christians and Zionism*. 15.2.2001. [www-dokumentti].

¹⁸³ Turtiainen 1992, 81.

¹⁸⁴ Lainattu Wagnerissa 1995, 94: ”His Majesty’s Government views with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavors to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of the existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country.”

Ei ole yllätys, että Lordi Balfour, jonka mukaan julistus nimettiin, oli dispensationalististen kristillis-sionististen ajatusten kannattaja. Hän antoi tukensa juutalaisen kotimaan perustamiseksi Palestiinaan.¹⁸⁵ Maan hallituksessa oli muitakin samoin ajattelevia henkilöitä, olihan Jumalan valitun kansan auttaminen pyhä velvollisuus.

Juutalaisten lisääntynyt maahanmuutto Palestiinaan alkoi aiheuttaa jännitteitä arabiväestön kanssa 1920-luvulta eteenpäin ja britit joutuivat vetäytymään ongelmalliselta alueelta toisen maailmansodan päättyessä. Juutalaisvaltiohanketta Balfourin julistus kuitenkin oli palvellut merkittäväällä tavalla antamalla sille kansainvälisen tunnustuksen. Ilman julistusta juutalaisten maahanmuuttoa ei olisi seurannut, eikä YK:lla sen seurauksena olisi ollut perusteita tukea sekä juutalais- että arabivaltion perustamista jakehdotuksessaan 1947. Vaikka jakehdotus tuli torjutuksi, sionistit julistivat Israelin valtion perustetuksi 1948, 50 vuotta Balfourin julistuksen antamisen jälkeen.

7.1. Amerikka – Uusi Israel

Pian sen jälkeen, kun Euroopan sionistinen liike oli syntynyt, se ulotti toimintansa myös Yhdysvaltoihin. Pastori William Blackstone vaikutti yksittäisenä henkilönä eniten amerikkalaisten kristittyjen suhtautumiseen sionistiseen liikkeeseen. Blackstonen lopun aikoja ja juutalaisten kokoamista käsittelevä kirja *Jesus Is Coming* saavutti suuren suosion ja käännettiin 45 kielelle. Siinä hän korosti juutalaisten keskeistä asemaa lopun aikoina. Blackstone oli tärkein amerikkalainen kristillisen sionismin popularisoija ja ensimmäisten ei-juutalaisten pro-sionististen lobbauskampanjoiden organisaattori.¹⁸⁶ Jo 1891, kuusi vuotta ennen ensimmäistä sionistikongressia Sveitsissä, Blackstone organisoi Yhdysvaltain presidentille suunnatun vetoomuksen (ns. *Blackstone petition*), jossa tätä kehoitettiin kutsumaan

---

¹⁸⁵ Wagner 1995, 93.

pikaisesti koolle kansainvälinen konferenssi, jossa maailman valtiot voisivat päättää Palestiinan palauttamisesta juutalaisille (aluetta pitivät vielä tuolloin hallussaan turkkilaiset). Kampanja sai laajaa huomiota ja 417 vaikutusvaltaista ja tunnettua amerikkalaista (päätoimittajia, kaupunginjohtajia, kuvernöörejä, kongressiedustajia, liikemiehiä, pappeja) allekirjoitti vetoomuksen.¹⁸⁷ Kuitenkaan maan hallitus ei sillä kertaa ryhtynyt merkittäviin toimiin hankkeen toteuttamiseksi.¹⁸⁸ Blackstone järjesti toisen vetoomuksen 1916, tällä kertaa amerikkalaisten sionistijohtajien tuella. Nämä näkivät Blackstonen toiminnan hyödyllisenä poliittisille tavoitteilleen Yhdysvalloissa ja ylläpitivät hänen kanssaan lämpimiä suhteita.

Harry Truman oli se presidentti, jonka kaudella Israel julistautui itsenäiseksi valtioksi. Häneen teki syvän vaikutuksen amerikkalaisen sionistijärjestön puheenjohtajan Chaim Weizmannin kuvaus tulevasta juutalaisvaltiosta, jossa toteutuisi unelma elävästä juutalaisesta perinteestä Palestiinassa ja jonne rakennettaisiin sekulaari, demokraattinen valtio Yhdysvaltain mallin mukaan. Toisen maailmansodan päättymisen jälkeen Truman ei kuitenkaan ollut vielä täysin vakuuttunut itsenäisen juutalaisvaltion perustamisesta Palestiinaan arabien kiivaan vastustuksen vuoksi. Lopulta hän tuli kuitenkin tähän tulokseen, täysin vastoin ulkoasiainhallintonsa Lähi-itä –spesialistien neuvoja.¹⁸⁹

Palestiinan kysymyksessä sionistien päämäärän toteutumisen ratkaisi ironisesti Hitler ja Euroopan juutalaisten polttava pakolaiskysymys, jolla saatiin myös ei-uskonnolliset liberaalit humanistit ja jopa antisionistit tukemaan juutalaisten maahanmuuttoa Palestiinaan. Monet amerikkalaiset pelkäsivät pakolaistulvaa Yhdysvaltoihin, mikäli muuta ratkaisua ei keksittäisi.

Kristillis-sionistiset asenteet olivat ratkaisevassa asemassa Palestiinan jakoehdotuksesta äänestäneessä YK:n yleiskokouksessa 1947. Puhuessaan

---

¹⁸⁶ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 8.

¹⁸⁷ Ks. myös Sidey 9.3.1992. Artikkelii.

¹⁸⁸ Ariel 1992, 438.

¹⁸⁹ Merkley 1998, 165-167.

yleiskokoukselle ennen äänestystä, Chaim Weizmann, jolla oli pitkä kokemus suhteista Yhdysvaltain päämiehiin ja heidän uskonnollisista käsityksistään, siteerasi Raamatusta juutalaisten paluuseen viittaavaa kohtaa Jesaja 11: 11-12¹⁹⁰, tietäen sen vaikutuksen. Paul C. Merkley kertoo monien tapahtumapaikalla olleiden uskoneen, että Weizmannin tunteisiin vetoavalla puheella oli ratkaiseva osuus ehdotuksen läpimenossa.¹⁹¹

Pian arabien torjuttua ehdotuksen sionistit julistivat Israelin itsenäiseksi ja Lähi-idässä syttyi ensimmäinen sota, kun arabimaat hyökkäsivät. Kristityt sionistit pitivät Israelia oikeuttamattoman aggression uhrina. Suomen kristillisen liiton entisen puheenjohtajan Esko Almgrenin näkemys edustaa kristittyjen sionistien tulkintaa tapahtuneesta. Israel on ikuinen uhri, jota vihamielinen, yhtenäinen arabimaailma ympäröi. Se taistelee olemassaolostaan kuin Daavid Goljatia vastaan:

Egyptin, Syyrian, Jordanian, Libanonin ja Irakin joukot vyöryivät pienen Israelin kimppuun. ... Israelin kimppuun hyökänneet arabimaat joutuivat tunnustamaan, että Israelia ei voitu ajaa mereen. Suoranainen ihme oli tapahtunut. Sen heiveröiseltä tuntuva armeija oli pystynyt valtaamaan enemmän alueita, kuin sille oli luvattu.¹⁹²

Uusia aluesaavutuksia pidetään täysin oikeutettuina, koska ne olivat puolustussodan seurausta. Israelin ”ihmepelastuksen” taustalla kuuluu siipien havinaa. Analogia altavastaja-sankari Suomen talvisodan kanssa on ilmeinen. Tässä lienee syytä suomalaisten laajaan Israel-ystävyyteen.

Harry Truman tunnusti juutalaisvaltion välittömästi sen julistauduttua itsenäiseksi, vastoin koko ulkopoliittisen virkamieskoneistonsa ohjeita.¹⁹³ Trumanin poliittisen realismin vastainen toiminta selittyy ainoastaan hänen profeetallis-apokalyptisestä historiankäsityksestään käsin. Se perustui historian suurmiesten toiminnan ihailulle, mikä vaikutti vahvasti hänen ymmärrykseensä

---

¹⁹⁰ ”Ja sinä päivänä Herra vielä toisen kerran ojentaa kätensä hankkiakseen itselleen kansansa jäännöksen...Hän nostaa viirin pakanakansoille ja kokoaa Israelin karkoitettut miehet; ja Juudan hajotetut naiset hän kerää maan neljästä äärestä.”

¹⁹¹ Merkley 1998, 177.

¹⁹² Almgren 1991, 29, 32.

¹⁹³ Merkley 1998, 178.

omasta roolistaan presidenttinä. Hän pohti jatkuvasti sitä ihmeellistä tosiasiaa, että Jumala oli tuonut hänet tähän merkittävään asemaan. Näiden pohdintojen seurauksena Truman saavutti vakaumuksen, että hän oli uuden ajan Kyyros¹⁹⁴, Israelin vapauttaja. Truman oli ylpeä roolistaan Israelin valtion syntyprosessissa – hän oli suostunut sionistien pyyntöihin tukea YK:n jakopäätöstä sekä tunnustanut uuden valtion ensimmäisenä valtiojohtajana. Kiitokseksi tästä Israeliin perustettiin mm. Trumanin nimeä kantava kylä. Myöhemmin, kun eläkkeelle siirtynyt presidentti vieraili Israelissa juutalaisessa teologisessa oppilaitoksessa, hänet esiteltiin ”miehenä joka auttoi Israelin valtion luomisessa”. Tähän Truman kainostelematta vastasi, ”Miten niin ’auttoi’? Minä olen Kyyros. Minä olen Kyyros.”¹⁹⁵

Susan Hardingin mukaan USA:n ulkopoliittiset keskustelut ovat olleet vahvasti populaarien premillennialististen visioiden värittämää vielä toisen maailmansodan jälkeenkin.

Premillennialistiset ideat, mukaanlukien dispensationalismin erityinen narratiivinen kehys, muokkasivat sitä tapaa, jolla koko ulkopoliittinen eliitti, myös presidentit, hahmottivat asiat, kriisit, tärkeysjärjestykset, viholliset, voitot ja häviöt.¹⁹⁶

Valtiomiestasolla raamatullinen historiaskenaario on ollut eräs vaikutin muiden joukossa ainakin Jimmy Carterilla, joka uskoi modernin Israelin valtion perustamisen olleen Raamatun profetian täyttymys. Carterin tultua presidentiksi monet kuitenkin pettyivät, sillä kristillisestä vakaumuksestaan huolimatta hän ei ollut premillennialisti. Kun hän sai aikaan rauhansopimuksen Israelin ja Egyptin välillä, hän ei toiminut evankelisena kristittyinä, vaan amerikkalaisena valtiomiehenä. Myös Ronald Reagan oli tunnettu dispensationalistisista näkemyksistään. Yaakov Ariel ei kuitenkaan usko, että

---

¹⁹⁴ Kyyros Suuri oli muinaisen persialaisen suurvallan perustaja (hallitsi 559-529 eKr.), joka valloitti Babylonian 539 mutta salli juutalaisten palata pakkosiirtolaisuudesta kotimaahansa.

¹⁹⁵ Merkley 1998, 191.

hänen päätöksentekoonsa olisi merkittävästi vaikuttanut milleniaristinen historiankäsitelmä. Ariel jopa epäilee, että vaikka muutamat hänen lausahduksensa viittaavat fundamentalistisiin näkemyksiin, ne on voitu lisätä hänen puheisiinsa fundamentalistien kannatuksen varmistamiseksi.¹⁹⁷ Tämä ei ole kovin todennäköistä, kun ajatellaan Israelin symbolis-uskonnollista merkitystä amerikkalaisessa kulttuurissa ja Reaganin läheistä yhteistyötä uskonnollisen oikeiston kanssa. Don Wagnerin mukaan Reaganin ollessa Valkoisen talon isäntänä kristillinen oikeisto piti siellä säännöllisesti seminaareja ja briefauksia. Tapaamisiin osallistui kerralla noin 150 fundamentalistijohtajaa, heidän joukossaan kaikki kristillis-sionistisen liikkeen johtohahmot. Reagan oli epäilemättä aidosti kristitty sionisti ja viittasi Israelin profeettalliseen rooliin julkisesti ainakin kahdeksan kertaa ja yksityisesti vielä useammin.¹⁹⁸ Kenties useimmin lainattu sitaatti on puhelinkeskustelusta Israelin oikeistopuoluetta Likudia tukevan AIPAC (American Israel Political Affairs Committee) –lobbausjärjestön Tom Dinen kanssa:

Tiedätkö, kun ajattelen vanhoja profeettojanne Vanhassa testamentissa ja Harmageddonin lähestymisestä kertovia ajan merkkejä, löydän itseni pohtimasta, olemmeko me kenties se sukupolvi, joka tulee näkemään kaiken tapahtuvan. En tiedä, oletko pannut merkille mitään näistä profetioista viime aikoina, mutta usko pois, ne tosiaan kuvaavat aikoja joita parhaillaan elämme.¹⁹⁹

Ronald Reaganin tai muiden johtohahmojen esittämät kristillis-sionistiset näkemykset eivät ole vain ulkopoliittikkaa rationalisoivaa teologista kuorutusta, vaan Israelin tukeminen kuvastaa amerikkalaisten aitoa käsitystä omasta alkuperästään ja kansallisesta kohtalostaan ja tehtävästään.

---

¹⁹⁶ Harding 1994, 59: "[P]remillennial ideas, including the specifically dispensational narrative framework, structured the ways in which the entire foreign policy establishment, including U.S. presidents, thought about issues, crises, imperatives, enemies, victories and defeats."

¹⁹⁷ Ariel 1992, 448.

¹⁹⁸ Wagner 1999, 208.

¹⁹⁹ Lainattu mm. Wagnerissa 1999, 208: "You know, I turn back to your ancient prophets in the Old Testament and the signs foretelling Armageddon, and I find myself wondering if – if we're the generation that is going to see that come about. I don't know if you've noted any of these prophecies lately, but believe me, they certainly describe the times we're going through." Kommentti julkaistiin alun perin *Jerusalem Post*'issa. Sitatit löytyy myös Stocktonilta, 1987, 241.

Myös George Bushin tiedetään konsultoineen avoimesti evankelista Billy Grahamia Persianlahden sodan aikana 1991. Sota teki Saddam Husseinista lähes antikristuksen USA:n mediassa ja sai fundamentalistit jälleen odottamaan maailmanloppua, kun pelättiin suurhyökkäystä Kuwaitin lisäksi Israeliin. Demokraattien Bill Clintonille 1993 alkanut palestiinalaisvaltion perustamiseen tähdännyt Oslon rauhanprosessi ja alueen vakauttaminen oli tärkeämpää kuin Israelin etujen varjeleminen, mistä kristillinen oikeisto arvosteli häntä.

William Blackstone artikuloi aikanaan erään keskeisimmistä kristillisen sionismin amerikkalaisista innovaatioista: Yhdysvalloilla oli moraalisen paremmuutensa takia erityinen rooli Jumalan suunnitelmassa juutalaisten suojelijana, modernina Kyyroksena, joka auttaisi kansaa palaamaan Siioniin. Amerikkalaisten tuomio Jumalan edessä riippuisi tämän jumalallisen tehtävän toteuttamisen onnistumisesta. Ajatus on periytynyt fundamentalisteille. Uskonnollista oikeistoa edustava Jerry Falwell yhdistää kansakunnan kohtalon suoraan siihen, miten se suhtautuu juutalaisiin ja Israeliin: ”Jumala on siunannut Amerikkaa, koska Amerikka on siunannut juutalaisia”.²⁰⁰ Samaan tapaan kansallisen rukousaamiaisen organisaattori Ed McAteer sanoi 1992 historian osoittavan, että Jumala kohtelee kansoja samoin kuin nämä kohtelevat Israelia: ”Yksi syistä, miksi Amerikkaa on siunattu vuosien varrella on se, että olemme seisseet Israelin rinnalla.”²⁰¹ Amerikkalaiseen patriotismiin yhdistyy tässä fundamentalistinen käsitys ihmiskunnan historiasta. Taustalla on raamatunkohta, jossa Jumala puhuu Abrahamille: ”Minä siunaan niitä, jotka siunaavat sinua, ja kiroan ne jotka sinua kiroavat.” (1 Moos. 12:3) Modernit kristityt sionistit siteeraavat usein tätä kohtaa, mutta universaalissa muodossa: Jumala siunaa kaikkia jotka siunaavat Israelia. Kristityt sionistit eivät tyydy vain itse siunaamaan Israelia, vaan katsovat tämän olevan *kaikkien* maailman kansakuntien tehtävä ja velvollisuus. Suhtautuminen Israelin poliittiseen

---

²⁰⁰ Katz 1992, 357.

²⁰¹ Lainattu Sideyssä 9.3.1992. Artikkelin nimi: ”One of the reasons America has been blessed over the years is because we have stood with Israel.”

olemassaoloon määrää sen, ovatko kansat tai yksityiset ihmiset Jumalan vai Saatanan puolella.

Yhdysvalloissa kristillistä sionismia laajempaa on määrittelemättömämpi, monimuotoisempi ja epäpoliittisempi yleinen juutalaisystävyyden, filosemitismi. Se on puoluerajat ylittävä valtavirran kulttuurinen teema, joka linkittyy amerikkalaiseen identiteettiin. Amerikkalaiset suhtautuvat juutalaisiin kansana, jolla on samansuuntainen, muttei yhtäläinen kohtalo. Juutalaisten historiaan samastutaan voimakkaasti. Amerikkalaisesta historiasta puhutaan raamatullisin exoduksen, valitun kansan, luvattun maan, uuden Jerusalemin ja uudestisyntymisen käsittein. Kuten Vanhan testamentin heprealaiset, amerikkalaisetkin ylittivät autiomaan eli Atlantin, menivät erämaahan, kohtasivat vihamielisiä alkuasukkaita, lankesivat aika ajoin pois Jumalan kanssa tekemästään liitosta, mutta tekivät aina parannuksen, ja lopulta saivat osakseen mahtavan valtakunnan. Kaikki tämä tapahtui Jumalan ja amerikkalaisten välisen erityissuhteen vuoksi. Kulttuurisesti amerikkalaiset ovat aina olleet kiinnostuneita heprealaisesta perinteestä, sen historiasta ja tavoista, ja ovat nimenneet paikkoja Raamatun nimistön mukaan ja viljelleet kielessään vanhatestamentillista kuvastoa. Tämän vuoksi Yhdysvalloissa ei juuri ole esiintynyt antisemitismia. Ronald R. Stocktonin pääteesi kvantitatiivisessa mielipidetutkimuksessa ”Christian Zionism: Prophecy and Public Opinion” (1987) onkin, että suurimman osan amerikkalaisten jatkuvasta myötämielisyydestä Israelia kohtaan selittää Raamatusta nousevan maailmankatsomuksen yleisyys.

Asenteet Israelin valtiota kohtaan ovat suuren yleisön keskuudessa kuitenkin toisella tasolla kuin asenteet juutalaisia kohtaan. Monet amerikkalaiskristityt tuntevat juutalaisia henkilökohtaisesti. Useimmille Israel taas on jotain abstraktia tai vain eräs toistuva uutisaihe. Stockton sanoo jopa, että monien amerikkalaisten Israel-mielipiteet eivät ole paljoakaan tekemisissä todellisen nyky-Israelin kanssa. Käsitteitä ja suhtautumista sotkee myös se, että maan

ohella myös juutalaisista käytetään nimitystä ”Israel”, joka on selvemmin hengellinen käsite kuin Israel valtiona. Jo se, että valtion nimeksi tuli ”Israel”, eikä esimerkiksi ”Juudea”, merkitsee että mielikuva maasta on väistämättä raamatullinen. Israel –nimi merkitsee sitä, että sen nimistä valtiota ei arvioida samoin perustein kuin muita ’maallisempia’ valtioita.²⁰² Israel –käsitteestä on tullut abstraktio, jolla ei ole paljonkaan tekemistä Israelin valtion politiikkojen tai tunnusmerkkien kanssa. Kun ihmisiltä tutkimuksessa kysyttiin yleistä asennoitumista Israelin ja arabien väliseen problematiikkaan, vastaukset heijastivat myyttien ja vertauskuvien tasoa, jolla ei välttämättä ole tekemistä samojen ihmisten yksittäisiin asiakysymyksiin liittyvien mielipiteiden kanssa. Kun kysyttiin spesifejä poliittisia asioita, kuten suhtautumista Israelin politiikkaan Länsirannalla, vastaukset saattoivatkin olla paljon yleistä myönteistä asennetta kriittisempiä. Profetioiden Israel ja nyky-Israel eivät siis ole olemassa samassa tapahtumauniversumissa. Fundamentalistisemmat kristityt samastavat pitkälle Israelin valtion ja juutalaisen kansan.

Reaalipoliittiset ja uskonnollis-kulttuuriset motiivit sekoittuvat USA-Israel – liittolaissuhteessa. Stockton sanoo, että vaikka geopolittiset seikat ovat muovanneet Yhdysvaltain Lähi-idän politiikkaa, USA:n ja Israelin allianssi ei olisi ollut niin tiivis ilman kansan tukea ja sympatiaa. Rosemary Radford Ruether tukee tällaista tulkintaa, vaikka huomauttaakin, että uskonnollisten siteiden osoittaminen ei merkitse, että kielletään kansallisten intressien vaikutus:

Israel on nähty brittien ja amerikkalaisten taholta valtiona, joka tukee näiden maiden intressejä Lähi-idässä ja maailmassa. Uskonnollisia siteitä on käytetty peittämään näkyvistä tämä kolonialistinen itsekkyyks ja rakentamaan vahva tunneperäinen ja symbolinen samastuminen näiden kahden länsimaan ja Israelin välille.²⁰³

---

²⁰² Stockton 1987, 249.

²⁰³ Radford Ruether 1992, 148-149: ”Israel has been seen, first, as a British-identified and then American-identified state that supports the interests of these nations in the Middle East and the

Yhdysvaltojen liittolaissuhdetta Israeliin vahvistaakin nykypäivänä paitsi länsimaisuus, demokratia, Lähi-idän öljyvarat ja strateginen sotilasyhteistyö, USA:n eri kirkkokuntien, erityisesti fundamentalistien, yhteydet Israeliin ja sen johtajiin. Ne ovat osa niitä kansalaisyhteiskunnan tason lujia siteitä, jotka takaavat liittolaissuhteen jatkuvuuden ajoittaisten diplomaattisten kriisien yli.

Israelin hallitukset ovat toivottaneet fundamentalistiset ryhmät tervetulleiksi - poliittisella tasolla niiden tuki nähdään myönteisenä asiana. Erityisesti amerikkalaisen konservatiiviprotestantismien edustajilla on hyvät suhteet Israelin hallitukseen. Likudin ja evankelisten ryhmien allianssi on esimerkiksi Carterin aikana ajanut virassa olevan presidentin ja ulkoasiainhallinnon vastaista politiikkaa.²⁰⁴ Oli syntynyt järkiavioliitto Yhdysvaltain uskonnollisen oikeiston ja Israelin oikeiston välille, jossa teologiset näkemyserot painuivat taka-alalle.

Ronald Reaganin valinta presidentiksi 1980 aloitti uuden pro-Israel -kauden ulkopoliitikassa. Kylmän sodan aikana Neuvostoliitto oli päävihollinen ja Israelia tarvittiin avuksi sen kukistamisessa viimeisessä Harmageddonin taistelussa. Presidentinvaaleissa evankelisten kristittyjen äänet menivät Reaganille, joka valittiin myös suurimpien juutalaisorganisaatioiden ja kristillisen oikeiston tuella.²⁰⁵ Likudin pääministeri Menachem Begin loi lämpimät suhteet Reaganiin, samoin kuin moniin fundamentalistikristittyjen johtajiin. Kun Israel oli pommittanut Irakin ydinvoimalaa lähellä Bagdadia 1981, Begin ei kuitenkaan soittanut ensimmäisenä Reaganille, vaan kristillisen oikeiston johtajalle Jerry Falwellille ja pyysi, että tämä selittäisi pommituksen syyn suurelle kristitylle yleisölle. Begin myönsi Jerry Falwellin Moral Majoritylle Jabotinsky -ritarikunnan (Likud -puolueeseen kytkeytynyt organisaatio) kunniamerkin vuonna 1982. Israelin johto oli havainnut

---

world. But the religious ties have been used to cover up this colonialist self-interest and to build strong emotional and symbolic identification between the two Western nations and Israel.”

²⁰⁴ Wagner 1999, 206.

²⁰⁵ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 10.

evangelisten ja fundamentalistikristittyjen poliittisen ja PR-arvon.²⁰⁶ He olivat Israelin vankkumattomimpia tukijoita Yhdysvaltain poliittisella kentällä.

Likudin Benjamin Netanjahu valittiin Clintonin kaudella Israelin pääministeriksi 1996. Hän oli luonut läheisiä suhteita USA:n kristilliseen oikeistoon jo ollessaan Israelin YK-lähettiläs New Yorkissa, missä hän osallistui puhujana säännöllisesti kristillisiin rukousaamiaisiin Israelin puolesta. Poliittisilta mentoreiltaan Beginiltä ja Jitzhak Shamirilta hän oli oppinut, että kristillinen oikeisto oli USA:n hallinnon ulkopuolella suurin poliittinen Israelin tukijoukko ja tärkeä taloudellisen tuen antaja. Muutama kuukausi Netanjahun valinnan jälkeen järjestettiin Israelissa ”Israel Christian Advocacy Council”, jota varten 17 amerikkalaista fundamentalistijohtajaa lennätettiin maahan viisipäiväiselle kokous- ja kiertomatkalle, jonka aikana he käytännössä sitoutuivat Likudin poliittisiin tavoitteisiin, kuten Jerusalemin jakamattomaan hallintaan. Allekirjoitettavana oli vetoamus, jossa he lupasivat, ”ettei Amerikka koskaan, koskaan hylkää Israelia”.²⁰⁷ Kun Netanjahu vieraili Washingtonissa 1998 rauhanprosessin ollessa syvissä vaikeuksissa, hän ei mennyt ensimmäisenä tapaamaan presidentti Clintonia, vaan Jerry Falwellia. Falwell lupasi Netanjahulle ottavansa yhteyttä yli 200 000 evankeliseen pastoriin ja pyytävänsä näitä painostamaan Clintonia, jotta tämä ei painostaisi Israelia noudattamaan rauhansopimuksen alueluovutusaikataulua. Tällä siirrolla Netanjahu sai haltuunsa Yhdysvaltain kongressin mielipiteen.²⁰⁸

Israelin johtajat eivät ole kuitenkaan täysin ymmärtäneet fundamentalistien Israel -ystävyyden uskonnollista luonnetta. Fundamentalistien eskatologisten opetusten yksityiskohdat eivät ole heille tuttuja. Esimerkiksi pääministeri David Ben-Gurion uskoi kristittyjen Israelin tukijoiden pitävän Israelin valtiota profetioiden lopullisena täyttymyksenä, vaikka he näkevät Israelin valtion vasta ensiaskeleena kohti lopullista päämäärää, tuhatvuotista valtakuntaa.

---

²⁰⁶ Wagner 1999, 207.

²⁰⁷ Wagner 1999, 209.

²⁰⁸ Wagner 1999, 200.

Fundamentalistien näkyvyyden ja aktiivisuuden takia on ollut myös epäselvää, että premillennialistiset fundamentalistit edustavat vain yhtä osaa kristityistä.

Mikä uskonnollis-fundamentalistisia ryhmiä ja Israelin johtavia poliitikkoja sitten yhdistää? Näyttää siltä, että kristityille ensisijainen motiivi on uskonnollinen, kun taas juutalainen identiteetti ei ole samalla tavoin riippuvainen kristinuskosta kuin lopunaikojen odottavien kristittyjen identiteetti juutalaisuudesta. Kristinuskoon suhtaudutaan melko epäluuloisesti. Israel kykenee hyödyntämään kuitenkin kristittyjen sympatiaa poliittisiin tarkoituksiin. Kristityt pitävät historiaansa yhteisenä juutalaisten kanssa ja itseään heidän perillisinä, kun taas juutalaiset painottavat oman kansallisen historiansa ainutlaatuisuutta. Kristityt haluavat sulkea molemmat ryhmät samojen rajojen sisään (ainakin ennemmin tai myöhemmin), juutalaiset taas näkevät kristityt ulkopuolisina omasta eksklusiivisesta kohtalostaan. Kuitenkin ryhmät jakavat samankaltaisen käsityksen, symbolisen kielen ja kuvaston Israelin kansan myyttisestä historiasta, mikä mahdollistaa keskusteluyhteyden.

7.2. Kansainvälinen verkostoituminen

Myös Yhdysvaltain ulkopuolella esiintyy juutalaisystävyyttä ja kristillistä sionismia, tosin sen vaikutusvalta on esimerkiksi Euroopassa paljon vähäisempää. Aktiivisimpia ovat fundamentalistiset ryhmät, joiden teologia muistuttaa läheisesti dispensationalismia.

Gunner vertaa kristillisen sionismin vaikutusvaltaa Pohjoismaissa jäävuoreen. Jäävuoren huippu ovat ne ihmiset ja ryhmät, joiden toiminnassa Israelin tukeminen on yksi päätavoitteista. He ovat aktiivisia ja näkyvät mediassa, julkaisevat kirjoja ja monisteita, lähettävät radio-ohjelmia, tekevät nauhoja ja lisäksi hyödyntävät uutta informaatioteknologiaa. Nämä ryhmät ovat usein keskenään verkostoituneita ja niillä on vankka rahallinen tukijoukko. Tämän ryhmän vaikutusvalta on melko rajallinen ja suuntautuu jo valmiiksi samoin ajatteleviin, muttei juuri vaikuta kirkossa tai yhteiskunnassa. Suomen tilanteen

tekee tämän ryhmän osalta erikoiseksi maailmankin mittakaavassa väkilukuun suhteutettuna erittäin aktiivinen Israel-ystävyystoiminta. Urho Muroman perustama Suomen Raamattuopisto on ollut jo vuosikymmenet luterilaisuuden piirissä Israel-harrastuksen keskus. Järjestöistä aktiivisimpia ovat Suomen ICEJ, Israelin Ystävät, Karmel-yhdistys ja Gesher Hajetsija. Laajin järjestöistä on Israelin Ystävät yli 60:llä paikallisosastollaan.²⁰⁹

Toinen kerros jäävuoren huipun alapuolella ovat pastorit, journalistit ja maallikot. Tässä ryhmässä tärkeimpiä ovat Israeliin matkustavat turistit, joille esitellään siellä sionistinen versio Israelin historiasta ja nykypäivästä. Israelin valtion synnyn jälkeen maassamme heräsi vilkas Israel-matkailuinnostus, jonka taustalla oli halu nähdä omin silmin Raamatun maa. Heikki Nurminen kertoo artikkelissaan ”Suomalaisen Israel-harrastuksen pääpiirteet”, että Suomessa toimineet Israelin valtion edustajat ovat hämmästyneet, kun tuhatpäinen suomalaisyleisö on jossakin juhlassa alkanut laulaa Israelin kansallislaulua HATTIKVAA hepreaksi.²¹⁰ Uskonnonopetuksen kautta Raamatun kertomukset ovat tulleet tutuksi koko kansalle. Tästä on seurannut enemmän tai vähemmän tiedostettu samastuminen Israeliin: pieni kansa kamppailee olemassaolostaan suuren rinnalla ja turvaa Jumalaan. Kun tähän on lisätty lippujemme sinivalkoiset värit, on syntynyt voimakas tunnelataus ja samastumisen kokemus.

Kolmas kerrostuma on joidenkin kristillis-sionististen ajatusten laaja ruohonjuuritason hyväksyntä. Ne koostuvat poliittisista, historiallisista, uskonnollisista ja emotionaalisisista käsityksistä, jotka liittyvät juutalasiin tai Israeliin ja jotka eivät ole kovinkaan älyllisesti perusteltuja. Nämä käsitykset hyväksyvät ihmiset seuraavat Lähi-idän tapahtumia ja miettivät miten ne kenties liittyvät Raamattuun.

Toisella ja kolmannella tasolla apokalyptinen ja milleniaristinen ajattelu on harvinaisempaa kuin ensimmäisessä, aktiivisimmassa ryhmässä, jonka vaikutus

---

²⁰⁹ Nurminen 1992, 107.

²¹⁰ Nurminen 1992, 100.

yhteiskunnassa on rajallinen.²¹¹ Yhdysvalloissa fundamentalistisella teologialla on suurempi vaikutusvalta kristillisen oikeiston kautta.

Suurin ja tärkein kansainvälisistä kristillis-sionistisista järjestöistä on ns. kristillinen suurlähetystö, International Christian Embassy of Jerusalem (ICEJ), jonka päämaja sijaitsee Jerusalemissa ja jolla on haaraosastoja lähes sadassa maassa. Se perustettiin solidaarisuuden eleenä Jerusalemiin sen jälkeen, kun Israelin parlamentissa Knessetissä oli hyväksytty ns. Jerusalemlaki. Sillä tehtiin miehitetystä Jerusalemistä maan poliittinen pääkaupunki. Suurin osa ulkomaiden diplomaattisista suurlähetystöistä ja konsulaateista siirrettiin vastalauseena Tel Aviviin. Evankelisten kristittyjen silmissä tässä näkyi ”Herran täydellisen ajoituksen” merkki: kansojen yksipuolinen Israelin hylkääminen oli kutsu ”puhua suloisesti Jerusalemmille” ja ”seisoa Israelin rinnalla tihenevässä pimeydessä”.²¹² Aina vihollisen tai Israel-kriittisen mielipiteen vahvistuessa vahvistuu myös kristillinen sionismi.

ICEJ perustuu premillenialistiselle dispensationalismille. Järjestön tunnuslause on Jesajan 40. luvun ensimmäisestä jakeesta: ”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani.”²¹³ Kristityt sionistit uskovat, että heidät on kutsuttu tukemaan - ”lohduttamaan ja siunaamaan”- Israelin valtiota ehdoitta. Tätä uskoa tukee voimakas poliittinen toimintaohjelma. Kiinnostus Israelin poliittista tulevaisuutta kohtaan johtuu halusta nopeuttaa Kristuksen paluuta ja tuhatvuotisen valtakunnan tulemistä.

E erityisesti kristityt sionistit toimivat Israelin ja oikeistolaisen politiikan airuina 1980 –luvulla, kylmän sodan narratiivisessa kehyksessä. Debra Preusch ja Tom Barry kuvaavat ICEJ:tä tuona aikana suorastaan aggressiivisen oikeistolaiseksi sionistiseksi ja antikommunistiseksi järjestöksi, joka tuki Israelin hyökkäystä Libanoniin 1982, kannattaa sen miehitys- ja siirtokuntapolitiikkaa sekä palestiinalaisten kansannousun tukahduttamista. Sosialistiset ja arabimaat

---

²¹¹ Gunner 1999, 186-187.

²¹² Turtiainen 1992, 82.

²¹³ ICEJ järjestöesite, s.a., 6.

järjestö tulkitse tuolloin epäroimättä saatanallisiksi voimiksi.²¹⁴ Palestiinalaisten suhteen ICEJ ei ole lainkaan anteeksipyytelevä, vaan vetoaa usein arabimaiden hallussa oleviin laajoihin maa-alueisiin ja syyttää pakolaisongelmasta näiden haluttomuutta ottaa palestiinalaiset kansalaisikseen.²¹⁵

ICEJ:n toiminta koostuu nykyisin kolmesta pääalueesta: sosiaalipalveluista, julkaisutoiminnasta ja konferenssien järjestämisestä. Pääaktiviteetteja ovat lobbaaminen Israelin puolesta Yhdysvalloissa, israelilaisten tuotteiden markkinointi, vuosittaiset tuhansien ihmisten tempaukset kuten Jerusalemin lehtimajanjuhla (joka merkitsee n. 17 milj. dollarin tuloja Israelille²¹⁶), venäjänjuutalaisten Israeliin muuton edistäminen, verenluovutus Israelin puolustusvoimien käyttöön, kirjoittelu sekulaareihin sanomalehtiin Israelin poliitikkojen puolustamiseksi ja yleensä kristillisen sionismin levittäminen lännessä. Tätä varten ICEJ:llä on lähes sata ”konsulaattia” mm. Yhdysvalloissa, Kanadassa, Englannissa, Hollannissa, Saksassa, Sveitsissä, Suomessa, Norjassa, Australiassa, Uudessa Seelannissa ja Etelä-Afrikassa. USA:ssa toimistoja ja edustajia on useita, monet ns. raamattuvyöhykkeen alueella. Washingtonissa lobbausta harjoittaa CIPAC (Christians Israel Public Action Campaign), jonka johdossa on Richard Hellman, jolla on läheiset suhteet ICEJ:iin. Washingtonissa myös Israelin suurlähetystöllä on oma virkailija kirkollisten suhteiden hoitamista varten.

Sivutoimistoista käsin organisoidaan poliittista ja taloudellista tuenhankintaa. Haaraosastojen tehtäviksi luetellaan varojenkeruu, esirukous, julkisten tapahtumien järjestäminen, puhuminen kirkoissa ja seurakunnissa, painetun materiaalin ja video- ja äänikasettien levittäminen, yhteyksien rakentaminen paikallisiin juutalaisseurakuntiin ja yhteistyö Israelin virallisten edustustojen ja juutalaisjärjestöjen kanssa.²¹⁷ Suomen osaston puheenjohtaja Ulla Järvilehto kuvaa vaikuttamistyötä näin:

---

²¹⁴ Barry & Preusch 25.1.1989. Artikkel.

²¹⁵ Sidey 9.3.1992. Artikkel.

²¹⁶ Sana Jerusalemista, marras-joulukuu 1999, 8.

²¹⁷ ICEJ järjestöesite, s.a., 23.

Jokainen kristitty voi olla lähettiläs, vaikuttaa mielipiteisiin, levittää oikeaa tietoa ja ylläpitää kulttuurisia, kauppa- tai muita suhteita Israeliin .... Tämä merkitsee, että joskus täytyy seistä Israelin rinnalla, kun muut poliittiset ryhmät ovat eri mieltä tai kun julkinen mielipide luo paineita toiseen suuntaan.²¹⁸

Saksan haaraosaston erityistehtäväksi mainitaan erityisen rakkauden osoittaminen juutalaisia kohtaan katumuksen osoituksena menneisyyden johdosta. Väli- ja Etelä-Amerikan maiden suuret karismaattiset herätykset ovat synnyttäneet evankelisia ryhmiä, joiden teologiassa Israel on keskeisellä sijalla. Näihin maihin (Costa Rica, Guatemala, Honduras, El Salvador, Kolumbia, Brasilia) on perustettu myös ICEJ:n osastoja. Israelin-matkailu näistä maista on huomattavaa. 1980-luvulla Väli-Amerikan osastot toimivat contra-sissejä tukevien toimien keskuksina enemmän tai vähemmän yhteistyössä Yhdysvaltain oikeiston ja hallituksen kanssa. Costa Rica ja El Salvador ovat lisäksi ainoat maat, jotka säilyttivät suurlähetystönsä Jerusalemissa muiden diplomaattisten lähetystöjen poistuttua kaupungista YK:n päätöslauselman mukaisesti.²¹⁹

ICEJ:n osastot ovat järjestäneet viime vuosina diplomaattisia vastaanottoja Israelin lähetystöjen virkailijoille ainakin Filippiineillä, Ranskassa, Espanjassa, Itävallassa, Unkarissa, Bulgariassa, Sveitsissä, Uudessa-Seelannissa, Hondurasissa, Kanadassa ja USA:ssa. Vastaanottojen tarkoitus on esitellä Israelin suurlähettiläs paikallisille (fundamentalisti)kristityille johtajille sekä luoda yhteyksiä kristillisten ryhmien ja juutalaisyhteisöjen välille. Niissä myös teroitetaan Israelin siunaamisen tärkeyttä poliitikoille ja kirkkojen ja seurakuntien johtajille. Niiden kautta saadaan myös sekulaarilta medialta huomiota Israelin tilanteelle, josta esitetään sionistinen versio. Järjestön mukaan ”[n]äiden vastaanottojen ansiosta ICEJ on saavuttanut kerralla sen, mikä muutoin vaatisi vuosien rakennustyön.”²²⁰

---

²¹⁸ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

²¹⁹ Barry & Preusch 25.1.1989. Artikkel.

Taloudellinen apu Israelille on merkittävä osa maan siunaamista. Ilman sitä profeetallinen ja apokalyptisen narratiivin etenemiselle välttämätön maahanmuutto (*ingathering*) uhkaa tyrehtyä vastaanottajamaan resurssipulan takia. Maahanmuuttajien matkat maksetaan. Lisäksi ICEJ:n jäsenille tarjotaan mahdollisuutta investoida varojaan Israeliin kansainvälisen kristillisen sijoitusyhtiön kautta ostamalla osakkeita. Israelissa ICEJ keskittyy ensisijaisesti sosiaaliseen avustustyöhön maahanmuuttajien parissa: asuntojen tarjoamiseen, perustoimeentulosta huolehtimiseen ja elintarvikkeiden jakeluun, koulutukseen, sairaanhoitoon ja työpaikkojen järjestämiseen.

Järjestön budjetti on 80 000 Yhdysvaltain dollaria kuussa eli noin miljoona dollaria vuodessa, ja henkilökuntaa sillä on 50.²²¹ Suurin rahallinen tuki tulee Yhdysvalloista, Saksasta, Etelä-Afrikasta ja Suomesta.²²² ICEJ:n talousjohtaja Timothy King kuvailee järjestöä riippumattomaksi voittoa tavoittelemattomaksi organisaatioksi, joka perustuu Raamattuun ja siihen mitä se sanoo juutalaisten paluusta Palestiinaan. Kingin mukaan ”suurlähetystö”- nimitys tulee siitä, että järjestö edustaa toisaalta kristittyjä Israelissa, sekä Israelia maailman kaikille kristityille:

Suurlähetystöllä on kaksisuuntainen velvollisuus ja etuoikeus: ensiksi, edustaa kaikkia maailman kristittyjä jotka rakastavat Israelia ja Israelin kansaa, ja toiseksi edustaa Israelia ja mitä Raamattu sen kohtalosta sanoo kristityn maailman keskuudessa – opettaa ja valistaa.²²³

Vaikkei järjestöllä olekaan virallisen suurlähetystön asemaa, sillä on avoimet ovet Israelin hallituksen päämiehiin. Korkea-arvoiset hallituksen edustajat ovat säännöllisesti ilmaisseet tukensa ICEJ:lle.

ICEJ:n suhtautumista ajankohtaisiin poliittisiin kysymyksiin peilaavat erityisesti muutaman vuoden välein järjestettävät kansainväliset kristilliset sionistikongressit (sekä 3-4 kertaa viikossa ilmestyvä sähköpostiuutiskirje).

---

²²⁰ ICEJ järjestöesite, s.a., 27.

²²¹ Sidey 9.3.1992. Artikkel.

²²² Barry & Preusch 25.1.1989. Artikkel.

ICEJ järjesti ensimmäisen kristillisen sionistikongressin 1985 Baselissa, Sveitsissä - samassa rakennuksessa, jossa Theodor Herzl oli pitänyt ensimmäisen sionistikongressin 1897. Tapahtuman symboliarvon pani merkille myös Israelin presidentti Chaim Herzog:

Mikään ei kerro [sitoutumisestanne kirjoituksiin ja sen kansaan] selvemmin kuin liikkeenne symboliset tapahtumat: kongressi, joka syntyi Baselissa kuten sionismikin. ... Minun on ... kiitettävä teitä Baselin kongressinne sionistisista päätöslausemista.²²⁴

1988 kristillisen sionistikongressin avajaiset pidettiin Israelin 40-vuotisjuhlallisuuksien aikaan parlamentissa, Knessetissä. Niihin osallistuivat mm. Shimon Peres, Yitzhak Shamir ja Menachem Begin. Kolmas kongressi kokoontui 1996 ja neljäs helmikuussa 2001.²²⁵

Jokainen Israelin pääministeri on puhunut ICEJ:n tilaisuuksissa sen perustamisen jälkeen. Benjamin Netanjahu haki tukea Oslon rauhansopimukseen sisältyneiden alueluovutusten viivyttämiseen järjestön vuosittaisilla lehtimajanjuhlilla 1996:

Tarvitsen apuanne. Tarvitsen apuanne juuri nyt, koska te voitte saada aikaan muutoksen yhteiskunnassanne, hallituksessanne, tiedotusvälineissänne. ... kaikkein tärkein taistelu on taistelu totuudesta. Voimme kertoa ihmisille mitä täällä todella tapahtuu. Ja kun teemme sen, tasoitamme tien aitoon rauhaan, jota me kaikki kaipaamme ja toivomme. Teemme sen Jumalan ja teidän avullanne, rakkaat ystävät.²²⁶

ICEJ ylpeilee sillä, että Israelin edustajat arvostavat sen välittämää 'objektiivista tietoa' internetin, julkaisujen ja uutispalvelun kautta, jotka tarjoavat "parempaa tietoa kuin kansainvälinen media", joka usein arvostelee Israelin toimia.²²⁷ Vuonna 1991 Knesset myönsi ICEJ:lle arvostetun puhemiehen elämänlaatupalkinnon (Knesset Speaker's Quality of Life Award) tunnustuksena "juutalaisiin ja sionismiin liittyvän tiedostamisen edistämisestä

---

²²³ ICEJ järjestöesite, s.a., 22.

²²⁴ ICEJ järjestöesite, s.a., 8.

²²⁵ *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 11.

²²⁶ ICEJ -julkaisu "Jerusalemien tähden – Lausuntoja Israelin ja Jerusalemien puolesta". s.a.

kristittyjen keskuudessa ympäri maailman sekä Israeliin suuntautuvan maahanmuuton rohkaisemisesta.”²²⁸ Myös Amerikan sionistijärjestö ZOA on myöntänyt ICEJ:lle Brandeis -palkintonsa, koska järjestö on ”edistänyt ystävällisiä suhteita Yhdysvaltain ja Israelin välillä ja pitänyt esillä Israelin valtion demokraattista luonnetta ja rauhantahtoa.”²²⁹

ICEJ:n asema kristittyjen virallisena edustajana Israelissa on nykyisin kiistaton hallituspiireissä, vaikka se edustaa vain pientä osaa maailman kristityistä. Järjestön esittelyvihkosta löytyy valtiomiesten ja Jerusalemin pormestareiden kuvia ja näiden kiittäviä kommentteja²³⁰. Entinen pääministeri Jitzhak Rabin sanoi:

Sallikaa minun kertoa teille kuinka paljon minä ja Israel arvostamme teidän läsnäoloanne täällä Jerusalemissa, varsinkin näinä vaikeina aikoina. ... aina kun näemme ihmisiä, jotka välittävät, ovat mukana ja näyttävät tämän teoillaan ja sanoillaan, arvostamme sitä.

Jerusalemin entinen pormestari Teddy Kollek:

Kiitämme teitä siitä, että olette täällä ja tulette tänne joka vuosi uskollisesti. ... Tiedämme että teitä on paljon, mutta tiedämme että edustatte vielä useampia.

Entinen pääministeri Jitzhak Shamir:

Kristillinen suurlähetystö Jerusalemissa ja pyhiinvaelluksenne tähän kaupunkiin on viesti, jota viiden mantereiden hallitukset ja valtiomiehet eivät voi ohittaa tai ylenkatsoa. Se on totuuden viesti....

Painopiste ICEJ:n konferensseissa on yhteys Israelin johtajiin, toisin sanoen niihin, joiden hallussa on armeija ja valta toteuttaa kristillisen sionismin geopoliittiset tavoitteet. Poliitikkojen osallistuminen ei ole yllättävää, kun ajatellaan, että ICEJ tukee Israelin kiistellyimpiäkin poliitikkoja ja tukee argumenttejaan aina Raamatulla. Yhteisiä huolenaiheita ovat Israelin rajojen

---

²²⁷ Word from Jerusalem, Jan-Feb 2001.

²²⁸ ICEJ järjestöesite, s.a., 8.

²²⁹ ICEJ järjestöesite, s.a., 8.

turvallisuus ja miehitettyjen alueiden hallussapito. Myös näkemys Yhdysvaltain ja Israelin liittolaissuhteen tärkeydestä on samankaltainen. Vaikka ICEJ:n hallituksen jäsen Halvor Ronning sanoo, ettei kristilliseen sionismiin sisälly minkään tietyn poliittisen puolueen tai ideologian kannattaminen, käy ICEJ:n uutismateriaalista ilmi, että tiukasti Israelin rajoista ja turvallisuudesta huolta pitäviin oikeiston edustajiin suhtaudutaan myönteisesti. Sen sijaan työväenpuolueen suurempaa valmiutta kompromisseihin neuvotteluissa palestiinalaisten kanssa pidetään 'vaarallisena pelaamisena'. Oslon rauhanprosessia pidettiin alusta asti Israelin intressien vastaisena ja Ehud Barakin Arafatille syksyllä 2000 tekemiä tarjouksia alueluovutuksista ja Jerusalemin jaetusta hallinnasta pidettiin ICEJ:ssä suoranaisena maanpetturuutena. Kun republikaani George W. Bush valittiin Yhdysvaltain presidentiksi vuoden 2000 lopussa, ICEJ arvioi valintaa positiiviseksi Israelin kannalta, koska Bushin tiedettiin ajattelevan, että Lähi-idän rauhan tulee perustua ennen muuta Israelin turvallisuuteen. Positiivisena pidettiin myös sitä, että Arafat ja rauhanprosessi tulisivat kenties siirtymään pois huomion keskipisteestä ja Israelin ja USA:n suhteet lähentyisivät.

Arvioidessaan Clintonin epäonnistumista saada aikaan rauha Lähi-itään ICEJ päättelee, että tämä johtui hänen ”lähes absurdeihin” mittasuhteisiin paisuneesta tasajako- ja neutraalisympyrkimyksistään osapuolten suhteen ja Oslon rauhanprosessia kannattavan Israelin kyyhkypääministerin tukemisesta.²³¹ Toisin sanoen, Israelin turvallisuuden olisi pitänyt olla johtava periaate ja vaatimusten palestiinalaisten suhteen kovempia. Clintonia ei siunattu suuren valtiomiehen maineella, koska hän ei siunannut tarpeeksi Israelia.

Muita ICEJ:n tavoin ajattelevia kansainvälisiä ja amerikkalaisia järjestöjä ovat Bridges for Peace, Friends of Jerusalem, Christians' Israel Public Action Campaign (CIPAC), The American Messianic Fellowship, The Messianic Jewish Alliance of America (MJAA) ja Jews for Jesus. Ne muodostavat kansainvälisen kristillis-sionististen järjestöjen koalition. Nämä ryhmät

---

²³⁰ ICEJ järjestöesite, s.a., 7.

muotoilevat nykypäivän kristillisen sionismin agendan. Niiden tavoitteena on saada kristityt arvostamaan juutalaisia juuriaan, taistella antisemitismiä vastaan, auttaa juutalaisia palaamaan Pyhään maahan ja tukea Israelin valtiota. Yhteistä niille on myös humanitääriseen työhön, ei niinkään lähetystyöhön keskittyminen. Järjestöt lahjoittavat miljoonien dollarien arvosta apua Israelille joka vuosi sekä organisoivat matkoja Pyhään maahan ja pitävät pystyssä Israelin turismielinkeinoja. Yhdysvalloissa ne muodostavat yhdessä vaikutusvaltaisen poliittisen tukiblokin ja äänestäjäkunnan, jota Israelin huippupoliitikot säännöllisesti kosiskelevat.

Palataksemme teoriaan uskonnollisten ryhmien yhteiskuntasuhteista, fundamentalistien perimmäiseksi tavoitteeksi totesimme maallistumisen ja suhteellistumisen pysäyttämisen. Niiden on siis kyettävä vaikuttamaan dominoiviin poliittisiin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin, joten sekulaareja tahoja ei saa vieraannuttaa käyttämällä liian uskonnollista retoriikkaa. Kristityt sionistit osaavatkin hyvin poliittisen sanaston ja seuraavaat aktiivisesti päivänpolitiikkaa. Poliittisimmin orientoituneille dispensationalismi on edelleen taustakehyksenä, mutta päivittäinen tehtävä on Israelin puolesta argumentoiminen. Voidaan väittää, että ristiriita uskonnollisen autenttisuuden säilyttämisen ja tehokkaan viestinnän välillä maallisen median ja yleisön suuntaan on aiheuttanut osalle kristityistä sionisteista uskonnollisesta totuudesta luopumisen, ainakin julkisilla areenoilla.²³² Uskonnollinen totuus vaihtuu helposti poliittiseksi tarkoituksenmukaisuudeksi, kuten on tapahtunut, kun lähetystyön tekemisestä on luovuttu. ICEJ onkin tästä syystä saanut paljon kritiikkiä muiden ei-sionististen kristillisten ryhmien taholta siitä, että se ei missään olosuhteissa kritisoi Israelin toimia eikä keskity kristillisen sanoman julistamiseen.

---

²³¹ ICEJ News 8.12.2000 [sähköpostiuutiskirje].

²³² Beyer 1994, 107.

8. KIRKOLLISTA KRITIIKKIÄ

Oleellinen teologinen, kristillisen identiteetin kannalta keskeinen kysymys on, kuka liittyy kehen? Liittyvätkö kristityt juutalaisiin vai onko juutalaisten liityttävä Uuden liiton kansaan, kristittyihin? Näkemys juutalaisten asemasta suhteessa kristittyihin vaikuttaa välillisesti myös siihen, miten kristitty suhtautuu Israel-Palestiina –konfliktiin.

Kun kristinuskon juuret ovat väistämättä juutalaisuudessa, kristityt liittyvät jollakin tavalla juutalaiseen traditioon. Mutta koska juutalaiset eivät hyväksy Kristusta, miten tämä liittyminen tapahtuu? Mikä on se juutalaisuuden osa, johon kristityt voivat liittyä? Luterilaisuuden vastaus on, että kristityt liittyvät siihen osaan juutalaisuutta, jonka katsotaan olevan edelleen Jumalalle uskollinen, ns. uskolliseen jäännökseen. Uskollisena jäännöksenä pidetään Jeesuksen Messiaana hyväksyviä juutalaisia. Kristityt sionistit kuitenkin määrittelevät uskollisen jäännöksen toisin, enemmän etnis-historiallisesti kuin hengellisesti. Halvor Ronningin mielestä kaikki juutalaiset, myös maallistuneet, kuuluvat siihen uskolliseen jäännökseen, johon kristityt liittyvät. Siihen kuulumiseen riittää halu pitää kiinni omasta juutalaisesta identiteetistä, jolle keskeistä ei ole usko, vaan toiminta: paluu Luvattuun maahan.²³³ Koska kristityn identiteetti liittyy kaikkiin Pyhässä maassa asuviin ja sinne haluaviin juutalaisiin, on tämä maa-alue keskeinen myös tällaisen uskontulkinnan omaaville kristityille:

...me kristityt sionistit ymmärrämme, että maa on oleellinen ja merkittävä osa juutalaista identiteettiä. ... [K]oska pidämme itseämme jollain tavalla liitettyinä tähän identiteettiin, opimme, että maa on oleellinen osa myös omaa identiteettiämme kristittyinä, vaikka emme ole juutalaisia eikä meidän tarvitse tulla juutalaisiksi.²³⁴

Jälkimmäisestä seuraa, että juutalaisten menestyminen maassa on etusijalla ja maata hallitsevaa Israelia on tuettava. Siksi valtiota ja sen politiikkaa ei juuri

---

²³³ Turtiainen 1992, 85.

²³⁴ Ronning 2000 [www-dokumentti].

arvioida kriittisesti, vaan seurataan, kuinka hyvin se pitää kiinni Jumalan antamasta maasta. Valtio ja kansa samastetaan niin, että niihin suhtaudutaan lähes identtisesti. Oikea kristitty ei näin ollen voi jäädä puolueettomaksi Israelia koskevissa poliittisissa päätöksissä, vaan hänen on oman etunsa vuoksi myötäiltävä sionistista politiikkaa.²³⁵ Artikkelissaan ”Whose Land: Can Christians be Neutral or Non-Aligned?” (2000) Ulla Järvilehto kirjoittaa:

Antisionisti, joka vastustaa Israelin paluuta ja läsnäoloa Lähi-idässä, ei vastusta vain sionistista liikettä, vaan myös Israelin paluun aikaansaavaa voimaa, itseään Kaikkivaltiasta Jumalaa. ... Antisionismi ei ole mitään muuta kuin samaa vanhaa kamalaa antisemitismää, joka on puettu moderniin vaatteeseen....²³⁶

Palestiinalaisten oikeuksista puhuva kristitty on siis automaattisesti antisemitisti. Kristityllä ei näyttäisi siten olevan muuta vaihtoehtoa kuin olla sionisti: ”Minä olen sionisti, koska Jumalakin on.”²³⁷ Halvor Ronningin mukaan kristittyjen sionistien uskollisuus juutalaisia kohtaan kansakuntana ei voi järkkyyä, vaikka Israelin hallitukset tai viranomaiset toimisivat virheellisesti:

Kristillinen sionismi ylittää kaiken heikon altruismin, joka voi haihtua vaikeiden olosuhteiden yllättäessä. Se perustuu ymmärrykseemme omasta identiteetistämme ja siksi ei ole altista olosuhteista riippuvaisille muutoksille.²³⁸

ICEJ:n 2001 kongressin päätöslauselma julistaa, ”[r]iippumatta poliittisesta kehityksestä Israelin valtiossa, meidän tehtävämme on ... rohkaista sitä.”²³⁹ Tällainen suhtautuminen on tehty kuin mittatilaustyönä Israelin valtion nykypoliitikalle ja estää kaiken kriittisen ja eettisen arvioinnin. Tätä tilannetta Israel käyttää hyväkseen. Jotkut kristityt sionistit tosin vaativat Israelin pitämistä vastuullisena vähemmistöjen ja ”valloitetujen vihollisten” kohtelusta raamatullisten standardien mukaisesti. Palestiinalaisia ei kuitenkaan heidänkään

---

²³⁵ Turtiainen 1992, 86.

²³⁶ Järvilehto 2000 [www-dokumentti].

²³⁷ Sana Jerusalemista, huhti-toukokuu 2000, 13.

²³⁸ Ronning 2000 [www-dokumentti].

piirissään tunnusteta poliittiset oikeudet omaavaksi kansakunnaksi. Käytännössä eettistä vastuullisuutta ei Israelin johdolta vaadita, vaan Israel saa synninpäästön:

On väistämätön tosiasia, että suuri osa Palestiinan arabien kärsimyksistä on, ennen muuta, heidän oman julkean ja korruptoituneen johtajistonsa syytä.²⁴⁰

Kansainvälinen yhteisö sitä vastoin pitää Israelin jatkuvia sulkuja palestiinalaisalueilla syypäänä palestiinalaisten talouden romahtamiseen ja köyhyysrajan alapuolella elävien määrän lisääntymiseen.²⁴¹ ICEJ puolustaa sulkuja ”välttämättöminä turvallisuustoimenpiteinä, joiden tarkoitus ei ole vaarantaa palestiinalaisten toimeentuloa.”²⁴²

Israelin tukemista ei haluta liikkeen piirissä nähdä poliittisena toimintana, vaan se mielletään oikeasta hengellisyydestä automaattisesti seuraavaksi asennoitumiseksi. Teologi Jouni Turtiaisen mukaan Israel-kysymyksestä tehdään näin tuonpuoleisuuteen kytkeytyvä, normatiivinen asia, jopa niin, että voidaan puhua jonkinlaisesta ’Israel-sakramentalismista’.²⁴³ ICEJ pyrkii maakysymyksestä huolimatta profiloitumaan hengellisenä järjestönä: ”Kristillinen sionismi ei ole, Jumalan sanaan perustuvana, poliittinen liike...”²⁴⁴ Uskonnon katsotaan sulkevan pois politiikan. Kun palaamme Kari Palosen aspektipolitiikan määritelmään, poliittisuus kuitenkin määrittyy toisella tavalla – poliittista on maailman jaottelu niin, että syntyy konfliktuaalisuutta eri ryhmien välille. Tämän määritelmän kristillinen sionismi täyttää, ja sitä voidaan perustellusti sanoa poliittiseksi ilmiöksi.

---

²³⁹ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

²⁴⁰ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

²⁴¹ ICEJ News 6.12.2000 [sähköpostiuutiskirje].

²⁴² ICEJ News 17.11.2000 [sähköpostiuutiskirje].

²⁴³ Turtiainen 1992, 83.

²⁴⁴ Hedding, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiuutiskirje].

Osa kristityistä lukee Raamattuaan päätyväksi kristittyjen sionistien kannalle. Heikki Nurmisen mukaan Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) piirissä Israelin perustamiseen 1948 ei suhtauduttu yksinomaan innokkaasti. KMN:n dialogin osasto on yksin päätenyt myötäilemään Israelia. Valtaosa KMN:n alajärjestöstä on Lähi-idän aluejärjestö MECC:n johtamana antisionistinen ja puolustaa palestiinalaisten asiaa. Luterilaisen maailmanliiton LML:n piirissä on tapahtunut vastaavaa hajontaa.²⁴⁵

Lähi-idän kirkkojen neuvosto on äänekkäin kristittyjen sionistien kritisoijista. Se edustaa 17 kristillistä kirkkokuntaa, joihin kuuluu lähes 14 miljoonaa alueen kristittyä. MECC:n näkemyksiä tukevan amerikkalaisen Evangelicals for Middle East Understanding (EMEU) –järjestön puheenjohtaja Ray Bakke on sanonut, että ”teologisen järkeilyn nimissä harjoitettu palestiinalaisten sorto on yksinkertaisesti sietämätöntä.”²⁴⁶ Kristillinen sionismi allekirjoittaa Israelin oikeiston näkemykset ja samaan aikaan jättää palestiinalaisten tragedian huomiotta. Kristittyjen sionistien toiminnalla on kauaskantoisia poliittisia seuraamuksia, jotka jättävät huomiotta paitsi muslimiväestön tilanteen, myös alueen kristityn kantaväestön tukalan aseman. Arabikirkkojen jäseniä ei pidetä oikeauskoisina kristittyinä, koska he ovat poliittisesti väärällä puolella.²⁴⁷

Amerikkalaiset evankeliset kristityt ovat myös jakautuneet suhtautumisessaan Israeliin, sillä kaikki eivät voi katsoa läpi sormien Israelin ihmisoikeusrikkomuksia. Kansallinen kirkkojen neuvosto (National Council of Churches) alkoi suhtautua kriittisemmin Israeliin 1967 sodan jälkeen ja osoittaa sympatiaa palestiinalaisille (jolloin konservatiivikristityistä tuli Israelin pääliittolaisia USA:ssa).²⁴⁸ Muutoksesta kertoo sekin, 1992 että Christianity Today –lehden lukijoista 88% allekirjoitti väittämän, että kristittyjen pitäisi arvioida Israelin toimia samoin oikeudellisin ja ihmisoikeuksiin perustuvien kriteerein kuin mitä tahansa valtiota. Myös intifadan nouseminen uutiskuviin ja

---

²⁴⁵ Nurminen 1992, 106.

²⁴⁶ Sidey 9.3.1992. Artikkel.

²⁴⁷ Sizer 1999, 197-8.

²⁴⁸ Sidey 9.3.1992. Artikkel.

–otsikoihin on muuttanut kristittyjen käsityksiä lännessä. Osansa on ollut myös palestiinalaiskristittyjen aktiivisemmilla kontakteilla lännen kirkollisiin johtajiin.

Tärkeä syy asennemuutokseen on ollut teologisissa perusteluissa tapahtunut muutos: traditionaalisen dispensationalistisen teologian kannatus on vähentynyt. Kuitenkin dispensationalismin kaiku on vielä vahvasti läsnä evankelisissa piireissä, eikä sen asema ole horjunut paljonkaan fundamentalistien keskuudessa. Poliittisten suhdanteiden keskellä syntynyttä negatiivista julkisuuskuvaa Israelista on haluttu vastustaa päivänpolitiikasta erillään toimivalla dispensationalistisella Israel-kertomuksella.²⁴⁹

ICEJ on joutunut ottamaan huomioon toimintaansa kohdistetun kritiikin. Sen tehtäväjulistuksessa tosin mainitaan rauhan edistäminen juutalaisten ja arabien välillä, mutta tämän toteuttaminen ei liene mahdollista ennen kuin palestiinalaisten kansalliset pyrkimykset tunnustetaan. Oikeistolaista kuvaa yrittää pehmentää myös johtokunnan jäsen Ronning, joka korostaa, että kristittyjä sionisteja on monenlaisia: kaikkia Israeliin myönteisesti suhtautuvia ei voida leimata Israelin tukikerhoksi, joka on pro-Israel, meni syteen tai saveen. Hänen mukaansa toiset kyllä kannattavat Israelin oikeistolaista politiikkaa, mutta toiset suosivat vasemmistosiipeä.²⁵⁰ Järjestön sisäpiirissä tällaista hajontaa ei juuri voi havaita, vaikka se jäsenistön suhteen pitäisikin paikkansa. ICEJ News Service -uutispalvelu tuomitsee johdonmukaisesti kaiken Israelin hallituksen kompromisseihin pyrkivän 'vasemmistolaisen' myönnytyspolitiikan ja palestiinalaisille tehdyt alueluovutukset. Oikeiston päämäärät ovat lähempänä 'raamatullisia' visioita.

Palestiinalaiskristittyjen vapautusteologista, kristillistä etiikkaa ja oikeudenmukaisuutta korostavaa tulkintaa Raamatusta pidetään harhaoppina, ja pohjimmiltaan heidän kansallisen liikehdintänsä taustalla nähdään islamin uhka:

---

²⁴⁹ Nurminen 1992, 110.

... palestiinalaisten kansallinen liike on liittoutunut laajemman islamilaisen ohjelman kanssa, eikä sitä voi perustella millään järjellisellä kirjoitusten tulkinnalla. Sen sijaan Raamattu on koko painollaan karkotettujen juutalaisten paluun puolella.²⁵¹

Turtiaisen arvion mukaan ICEJ:n sosiaalis-poliittiseen työhön Israelissa ei sinänsä ole mitään kielteistä sanottavaa siinä tapauksessa, että järjestö haluaa omassa varainhankinnassaan toimia julkisesti sosiaalis-poliittisena avustusjärjestönä. Ongelmaksi tulee kuitenkin se, että ICEJ markkinoi itseään evankelisten kristittyjen parissa hengellisenä lähetysjärjestönä. Ironisesti ICEJ vakuuttaa, ”ettei kukaan voi osoittaa yhdenkään juutalaisen kääntyneen kristityksi meidän toimintamme seurauksena.”²⁵²

9. KRISTILLIS-SIONISTISEN ARGUMENTAATION KEHITYS HOLOKAUSTIN JÄLKEISENÄ AIKANA

Samalla kun klassinen Raamattuun perustuva kristillinen sionismi ja juutalaisystävyyys on menettänyt suosiotaan länsimaiden maallistumisen myötä, on kristillisen sionismin argumentaatiorepertuaari monipuolistunut. Toisaalta puhutaan edelleen kristityille suunnattua lopunajan ja tuomion retoriikkaa, toisaalta käytetään medialle ja poliitikoille sopivampia humanitääris-uskonnollisia perusteluja Israelin puolesta. Poliittisella kentällä toimittaessa vedotaan holokaustiin, vainottuihin ja kärsiviin juutalaisiin perusteena nyky-Israelin tukemiselle. Kristityt sionistit ovat ilmaisseet kollektiivista katumusta juutalaisia sortaneen kristityn maailman puolesta:

Kristityt sionistit tunnustavat surulla ja katumuksella sen roolin, joka monilla kristityillä oli juutalaisten vainoamisessa.²⁵³

---

²⁵⁰ Ronning 2000 [www-dokumentti].

²⁵¹ Proclamation of the Fourth Christian Zionist Congress 2001, Word from Jerusalem, March-April 2001.

²⁵² Sidey 9.3.1992. Artikkel.

²⁵³ Hedding, ICEJ News Special Feature 18.2.2001 [sähköpostiutiskirje].

Osa kristillisen suurlähetystön työtä on ... rohkaista [kristittyjä] maksamaan takaisin sitä suurta velkaa, joka meillä on juutalaiselle kansalle.²⁵⁴

Tämä suhtautuminen selittää myös, miksi kaikenlainen kritiikki Israelia kohtaan tulkitaan liikkeen piirissä hyvin herkästi antisemitismiksi. Ilman holokaustia kristillisellä sionismilla ei olisi yhtä laajaa humanitääristä argumenttirepertuaaria Israelin puolustamisessa. Tätä korttia osataan hyödyntää etenkin, kun vaaditaan oikeudenmukaista kohtelua Israelille kansainvälisessä yhteisössä. Kristityt sionistit käyttävät oikeudenmukaisuuden, tasapuolisuuden ja kansallisen suvereniteetin retoriikkaa silloin, kun näin saadaan paremmin julkista tukea Israelin asialle.

Kristittyjen sionistien argumentaatio muuttui maallisempaan ja poliittisempaan suuntaan jo Balfourin julistuksen (1917) ja Israelin perustamisen (1948) välisinä vuosikymmeninä, kun Raamattuun viittaaminen tuli Yhdysvaltain liberaalin eliitin piirissä taantumukselliseksi. Amerikkalainen teologi ja filosofi Reinhold Niebuhr (1893-1971) on esimerkki kristitystä juutalaisystävästä, jonka aate ei perustunut lopunajan visioihin tai näkemykseen valitusta kansasta, vaan juutalaisten vaikean tilanteen inspiroimaan humanismiin.²⁵⁵ Oman sivilisaatiomme arvo perustuu sille, miten kohtelemme *ketä tahansa* hädänalaisia ihmisiä, tässä tapauksessa joukkotuhon uhkaamia juutalaisia.²⁵⁶ Juutalaisten erityisyys ei perustunut Jumalan valintaan, vaan heidän tilanteensa erityisyyteen, kun taas fundamentalistit pitävät juutalaisia ainutlaatuisina, oli heidän tilanteensa mikä tahansa. Suhteellisen oikeudenmukaisuuden kieli ei saa heidän keskuudessaan mitään vastakaikua: arabien intressien puolustaminen on yhtä turhaa kuin faaraoiden Egyptin eduista murehtiminen.²⁵⁷

---

²⁵⁴ ICEJ järjestöesite, s.a., 5.

²⁵⁵ Merkley 1998, 143.

²⁵⁶ Merkley 1998, 137.

²⁵⁷ Merley 1998, 114.

Holokaustin jälkeen nämä kaksi trendiä, fundamentalismi ja liberaali humanismi, ovat eriytyneet toisistaan selvästi, kuten Kirkkojen maailmanneuvoston jakautuminenkin osoittaa. Fundamentalistinen suuntaus näkee juutalaiskysymyksen yhä ensisijaisesti uskonnollisesta viitekehyksestä käsin ja antaa Jumalan valitulle kansalle erityisaseman.²⁵⁸ Muut juutalaismyönteiset suuntaukset pyrkivät vapauttamaan juutalaiset ja kaikki muut ryhmät vainojen ja syrjinnän kohteena olemisesta. Fundamentalisteille juutalaiset eivät ole vain uskonnollisia toisinajatteliijoita, joita pitää sietää, vaan heitä ihailaan kansakuntana, jonka pelkkä olemassaolo on ihmiskunnan historian keskeinen tapahtuma.²⁵⁹ Juutalaisilla ei ole vain keskeinen, vaan muita ylempi rooli. Liberaali kristillisyys taas edustaa universaalien tasa-arvoisuuden teologiaa, josta on tullut länsimaisen poliittisen eliitin piirissä hyväksyttävä uskonnollisuuden muoto.

Vaikka fundamentalistinen raamatuntulkinta on menettänyt suosiotaan, nykyisen kristillis-sionistisen liikkeen sisällä on tapahtunut melko vähän muutosta verrattuna yli sadan vuoden takaisiin perusteluihin. Olosuhteiden muuttuminen on kuitenkin vaatinut soveltamista. Suurimmat erimielisyydet dispensationalistien keskuudessa Hardingin mukaan koskevat kristittyjen oikeaa roolia ja suhdetta ympäröivään maailmaan lopun aikoina. Väittelyjä on syntynyt vuosien 1948 ja 1967 tapahtumista, ensin Israelin valtion perustamisen yhteydessä ja myöhemmin sen valloitettua Jerusalemin sekä Länsirannan, Gazan ja Golanin. Sotatapahtumat saivat toisaalta aikaan suuren apokalyptisen odotuksen fundamentalistipiireissä, kuten kaikki myöhemmätkin Lähi-idän kriisit.²⁶⁰ Ne aktivoivat toiveikkuuden ilmapiirin, koska tapahtumat tulkittiin todisteeksi siitä, että Jumala sittenkin toimii historiassa Israelin kautta – holokausti ei tarkoittanutkaan, että hän oli hylännyt kansansa. Historia palasi jumalalliseen käsikirjoitukseen. Näitä sotia pidettiin niinä suureen ahdinkoon kuuluvina sotina, joiden Raamattu kertoi syttyvän ennen Kristuksen toista

---

²⁵⁸ Merley 1998, 139-40.

²⁵⁹ Stockton 1987, 236.

²⁶⁰ Myös *What is Western Fundamentalist Christian Zionism?*, s.a., 9.

tulemista. Ongelma oli siinä, että tässä vaiheessa uskovien ylöstempaamisen olisi jo pitänyt tapahtua. Mikäli historian tapahtumien ja uskonnollisen doktriinin välillä on tällaista ristiriitaa, täytyy profetioita tulkita uudelleen. On jokaisen narratiivin rakentajan omissa käsissä, miten uudelleentulkinta tehdään, kunhan pystytään osoittamaan yhteys profetioihin, jotka ovat kaikkien tulkintojen yhteisesti hyväksytty perusta. Ennen em. sotia dispensationalistit kielsivät ihmisen roolin profetioiden täytäntöönpanossa ylöstempaamisen oletetun ajoituksen vuoksi: kristityt eivät enää olisi historiallisia toimijoita lopun aikana. Kun ylöstempaamista ei tapahtunutkaan, vedettiin se johtopäätös, että Jumalalla täytyi sittenkin olla kristityille jokin erityinen rooli. Kristittyjen roolin merkittävyys historiassa siis kasvoi, vaikka juutalaisilla ajateltiin edelleenkin olevan keskeisin osa.²⁶¹ Muutos merkitsi, että 1970-80 -lukujen aikana alettiin uskoa progressiiviseen aikakauteen ennen loppua.²⁶² Ennen keskityttiin analysoimaan ”ulkopuolisina” maailman tapahtumia merkkeinä tulevasta katastrofista ja viimeisestä taistelusta. Siten kristityistä tehtiin dispensationalistisen opetuksen kautta aktiivisia poliittisia toimijoita maailmassa. Maailmasta vetäytymisen velvoite käännettiin päinvastoin kristityn velvollisuudeksi osallistua politiikan tekoon, sillä he voivat ja kykenevät muuttamaan historiaa. Vanha syntiinlankeemukseen perustuva pessimistinen historiankäsitelmä ei silti kadonnut, vaan alettiin uskoa, että kristityt voivat toiminnallaan hidastaa maailman rappeutumista ja ehkä jopa kääntää kehityksen positiiviseksi. Hal Lindsey kehotti amerikkalaiskristittyjä seuraavasti:

... meidän on aktiivisesti otettava vastuuta kansalaisina ja Jumalan perheenjäseninä. Meidän on aktivoitettava sellaisten viranhaltijoiden valitsemiseksi, jotka eivät vain tuo Raamatun moraalikäsitelmää julkiseen hallintoon, vaan jotka myös suojelevat maataamme ja elämäntapaamme toiminnallaan sisä- ja ulkopoliitikassa.²⁶³

---

²⁶¹ Harding 1994, 65.

²⁶² Hal Lindsey, Billy Graham, Jerry Falwell, ja Tim LaHaye saavat maininnan tämän näkemyksen kehittäjinä.

²⁶³ Lindsey 1970, ”...we must actively take on the responsibility of being a citizen and a member of God’s family. We need to get active electing officials who will not only reflect the Bible’s morality in government, but will shape domestic and foreign policies to protect our country and our way of life.” Lainattu Hardingissa, 1994.

Uskonto haluttiin takaisin politiikan, myös ulkopoliitiikan, perustaksi. Myös muut amerikkalaisten hyvin tuntemat saarnamiehet kehottivat aktiivisuuteen, etenkin oikeistokristillisen republikaaniblokin pastori Jerry Falwell.²⁶⁴ Tämä uudelleentulkinta selittää joidenkin kristittyjen ryhmien uuden toiveikkuuden ja innon toimia poliittisesti Israelin puolesta.

10. PÄÄTELMÄT

Filosemitismi ja kiinnostus juutalaisia kohtaan on ollut yleinen ilmiö kristityssä länessä yli kolmensadan vuoden ajan, kansankielisen Raamatun yleistymisestä lähtien. Samastumalla Raamatun kertomuksiin on koettu kohtalonyhteyttä Jumalan valittuun kansaan, joka on välittänyt meille uskonnollisen traditiomme peruspilarit. Kirjaimellisen raamatunlukutavan pohjalta juutalaisten paluuseen viittaavia profeetallisia tekstejä alettiin tulkita konkreettisesti ja niiden toteutumista odottaa. Syntyi uskomus, jonka mukaan kristityillä on velvollisuus edesauttaa profetioiden toteutumista. Kun Israelin valtio perustettiin, tämän tulkittiin täyttäneen joitain näistä profetioista – Raamattu näytti olevan sittenkin sana sanalta totta.

Valtiomiestason diplomatiassa eivät uskonnolliset motivaatiot ja retoriikka ole enää yhtä selkeästi nähtävissä kuin ennen toista maailmansotaa. Tilalle on tullut universaalin oikeudenmukaisuuden, kansainvälisten sopimusten, ihmisoikeuksien ja kansallisen itsemääräämisoikeuden retoriikka. Holokaustin jälkeen yleishumaanit kuvaukset juutalaisvaltiosta turvapaikkana vainotulle kansalle ovat olleet uskonnolliseen argumentointiin nähden etusijalla. Länsimaiden maallistuminen on syönyt pohjan entisaikojen kansan raamatuntuntemukseen perustuvalta juutalaismyönteisyydeltä. Palestiinalaisten asia on saanut intifadasta lähtien monien eurooppalaisten myötätunnon puolelleen ja Israelin miehitys- ja siirtokuntapolitiikalla on paljon kriitikkoja. Silti kristillinen sionismi on edelleen vaikuttava teema länsimaiden ja Israelin

suhteissa etenkin kansalaisyhteiskunnan verkostojen kautta. Ottaen huomioon uskonnollisen oikeiston suosion ja evankelis-fundamentalististen kirkkojen kannattajakunnan suuruuden USA:ssa, on sen kansalaisten uskonnollisilla käsityksillä vaikutusta yleiseen mielipiteeseen. Kun kuvaa laajennetaan fundamentalistiryhmien ulkopuolelle, epämääräisempää ja epäpoliittisempaa kristinuskoon perustuvaa sympatiaa löytyy myös laajemmalti. Vaikka tämä kristillisen sionismin laji ei ole yhteiskunnallisesti yhtä aktiivista kuin fundamentalismi, myös sillä on poliittista merkitystä: se edesauttaa ja legitimoii Yhdysvaltain tukijaroolin säilymistä suhteessa Israeliin ja pehmentää siihen kohdistettua julkista arvostelua.

Kun kristittyjen sionistien poliittis-historiallista painoarvoa arvioidaan, se näyttää selkeimpänä, kun ymmärretään heidän ratkaiseva merkityksensä sionistisen liikkeen liittolaisina. Sionistit käyttivät tietoisesti hyväkseen raamatullisia viittauksia ja uskonnollista sanastoa hakiessaan kansainvälistä tukea aatteelleen. Vuosikymmeniä kestänyt vuorovaikutus sionistien ja Britannian ja Yhdysvaltain johtajien välillä oli prosessi, jossa kietoutuivat yhteen poliittinen tarkoituksenmukaisuus sekä historiantulkinta, jossa kristityillä kansoilla oli mahdollisuus näytellä Jumalan välikappaleen roolia. Maallisen politiikanteon ja tuonpuoleisen todellisuuden välille syntyi yhteys, jossa näkyvässä todellisuudessa tehdyillä ratkaisuilla oli yliluonnollista merkitystä koko ihmiskunnan myyttisen historian etenemiselle.

Fundamentalistisen kristillisen sionismin vaikutusvaltaa tänä päivänä ei pidä kuitenkaan liioitella, sillä moderni, sekulaari yhteiskuntajärjestys on siihen nähden hegemoninen. Poliittinen realismi on modernin ilmentymä ulkopoliitikassa ja sen pohjalta pääasiassa määrittyy myös Yhdysvaltain ulkopoliittinen agenda. Poliittisen eliitin retoriikka sisältää kuitenkin myös uskonnollis-kulttuurisia elementtejä, jotka ovat osa amerikkalaista identiteettiä. Uskonnollinen retoriikka otetaan politiikassa helposti avuksi etenkin uhkista ja vihollisista puhuttaessa, kuten kylmän sodan aikana tapahtui.

---

²⁶⁴ Harding 1994, 70.

Suurin merkitys kristillisellä sionismilla on sen vannoutuneimpien kannattajien identiteetille. Vaikka fundamentalistinen hahmotustapa on yhteiskunnallisesti marginaalinen, on Harmageddonin odottajilla uusi tehtävä: koska Israel hyötyy kristityistä sionisteista ilmaisina 'asianajajina' ja apologeetoina, fundamentalistit pääsevät strategisina kumppaneina osallistumaan omien ja Israelin oikeiston samankaltaisten tavoitteiden edistämiseen. Kansainvälistyneet fundamentalistijärjestöt kuten ICEJ ovat toimintamahdollisuuksiensa säilyttämisessä riippuvaisia Israelin valtionpäämiesten suosiollisuudesta. Tämän suosion takaa se, että ICEJ pyrkii vaikuttamaan positiivisesti Israelia koskevaan yleiseen mielipiteeseen maailmalla. Israelin oikeisto on tietoisesti pitänyt yllä läheisiä suhteita fundamentalistijohtajiin. Sionismi on antanut fundamentalisteille enemmän kuin he itse ovat antaneet Israelille sitä siunatessaan. Se on tehnyt heistä merkittäviä toimijoita maailmanhistoriassa ja lopun aikoina. Ilman sionismia fundamentalistien olisi tulkittava koko historianäkemyksensä ja Raamatunsa uudelleen, kun taas sionismin poliittisten tavoitteiden toteutumisessa on nähty jatkuvasti merkkejä ja profetioiden täyttymystä. Toisin sanoen Israelin olemassaolo on ollut todiste siitä, että kirjoituksia on tulkittu oikein ja historia etenee kuten pitääkin. Juutalaisten identiteettiin fundamentalisteilla on sen sijaan ollut vähäinen vaikutus.²⁶⁵

Kristitty sionisti toimii maailmassa dispensationalistisen historianarratiivin pohjalta. Raamatulliset profetiat käsitetään dispensationalismissa muuttumattomaksi uskomusjärjestelmäksi. Yhdyn kuitenkin Hardingin näkemukseen siitä, että ne ovat enemmänkin kompleksinen, joustava ja muuttuva tulkintojen kenttä, "elävä metanarratiivi, joka kartoittaa historiaa, geopolitiikkaa, ajankohtaisia tapahtumia, historian voimia ja linjoja, historian päämäärää, sen toimijoita, sen hyväntekijöitä, sen uhreja - kaikkea 'raamatullisesta näkökulmasta'."²⁶⁶ Identiteetin säilyttäminen eheänä riippuu apokalyptisen narratiivin onnistuneesta koossapitamisestä, mikä tapahtuu

---

²⁶⁵ Ariel 1992, 450 ja Katz 1992, 360.

²⁶⁶ Harding 1994, 61.

toisaalta valikoivalla raamatunlukutavalla, toisaalta valikoimalla todellisuudesta narratiiviin sopivia elementtejä, jolloin todellisuus ja kirjoitukset voidaan aina sovittaa jollain tavalla yhteen. Viholliset ja uhat paikantuvat kulloistenkin maailmanpoliittisten voimasuhteiden mukaan. Apokalyptismi oli voimissaan etenkin kylmän sodan päivinä, kun maailmassa oli selvät rajat hyvän ja pahan valtakunnan välillä. Peto oli ilmiselvästi Moskovassa. Liennytysoptiikka oli murskaava isku fundamentalisteille, koska se ei sopinut heidän historianarratiiviinsa ja sekoitti käsikirjoituksen ja roolijaot. Tapahtumia ei kyetty selittämään, joten niitä onkin pääasiassa vältetty kommentoimasta – narratiiviin sopimattomat tapahtumat editoidaan pois. Neuvostokommunismin romahdettua päävihollisen paikan sai islam, joka on tunkemassa lonkeroitaan myös kristittyjen länsimaiden keskelle siirtolaisuuden kautta - uhka koetaan siksi nyt entistä läheisempänä. Persianlahden sodan aikana Venäjän entisen aseman sai monien fundamentalistien silmissä Saddam Hussein ja Irak, joiden odotettiin olevan potentiaalisen Harmageddonin taistelun aloittajat. Konflikti Lähi-idässä merkitsee aina uutta itsetunnon ja oikeassa olemisen kautta oikeistokristityille. Lopunajan liike saikin uuden piristysruiskeen Yhdysvalloissa 1990 -luvun alussa.²⁶⁷

Dispensationalismi on ymmärrettävä teoreettisesti diskurssina, joka muokkaa todellisuuden tapahtumia, ei doktriinina joka kuvaa todellisuutta. Poliitiikan tutkimuksen näkökulmasta on kiinnostavaa se, mitä poliittisia seuraamuksia tästä diskurssista on – miten se heijastuu takaisin kuvaamaansa todellisuuteen. Israelia kristittyjen tukijoiden into on hyödyttänyt, mutta palestiinalaisten ja erityisesti yhä pienenevän kristityn arabiväestön kannalta se näyttäytyy kristinuskon irvikuvana, joka rationalisoi militaristisen ja ekspansiivisen politiikan. Monet kristilliset kirkot sanoutuvat irti kristittyjen sionistien teologiasta ja toiminnasta ja ovat asettuneet puolustamaan miehityksen alla eläviä palestiinalaisia. Närkästystä on herättänyt poikkeaminen kristinuskon universaalien lähimmäisenrakkauden ideaalista sekä juutalaisen etnosentrisyyden

---

²⁶⁷ Harding 1994, 74 ja Katz 1992, 356.

vahvistaminen. Nämä kirkot eivät pidä juutalaisia erityisasemassa, vaikka tunnustavatkin heidän roolinsa Vanhan liiton kansana ja heidän oikeutensa valtioon, turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Ne näkevät Israelin kritiikittömän myötäilyn vaarallisena harhaoppina ja lopulta tuhoisana myös Israelin omalle moraaliselle kehitykselle. Jumalan rakkaus ja armo ymmärretään kaikki ihmiset radikaalisti tasa-arvoistavina elementteinä, jolloin mikään ihmisryhmä ei ole toista arvokkaampi. Inklusiivinen uskonnollinen identiteetti ohjaa rakentamaan yhteyksiä, ei piirtämään rajalinjoja.

LÄHDELUETTELO

Kirjallisuus ja artikkelit

Allardt, Erik (1986) Uskontososiologia. Teoksessa Juha Pentikäinen (toim.) *Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta*. Helsinki, Gaudeamus.

Almgren, Esko (1991) Israelin valtion synty. Teoksessa Jääskeläinen, Jouko – Esko Almgren – Toimi Kankaanniemi, *Exodus – Israel ja maailmanrauha*. Helsinki, Suomen kristillinen liitto r.p.

Ariel, Yaakov (1992) In the Shadow of the Millennium: American Fundamentalists and the Jewish People. Teoksessa Wood, Diana (toim.) *Christianity and Judaism – Papers read at the 1991 summer meeting and the 1992 winter meeting of the Ecclesiastical History Society*. London, Blackwell Publishers.

Bauman, Zygmunt (1996) From Pilgrim to Tourist – or a Short History of Identity. Teoksessa Hall, Stuart - Paul DuGay (toim.), *Questions of Cultural Identity*. London, Sage Publications.

Beyer, Peter (1994) *Religion and Globalization*. London, Sage Publications.

Castells, Manuel (1997) *The Power of Identity*. Oxford, Blackwell Publishers Ltd.

Ehlstain, Jean Bethke (1995) International Politics and Political Theory. Teoksessa Booth, Ken – Steve Smith (toim.), *International Relations Theory Today*. Cambridge, Polity Press, ss. 263-278.

Friedman, Jonathan (1994) *Cultural Identity and Global Process*. London, Sage Publications.

Garvey, John H. (1993) Introduction: Fundamentalism and Politics. Teoksessa Marty, Martin E. – R. Scott Appleby (toim.), *Fundamentalisms and the State: Remaking Politics, Militance, and Economies*. Chicago and London, The University of Chicago Press.

Gunner, Göran (1999) Christian Zionism in Scandinavia. Teoksessa Ateek, Naim – Michael Prior (toim.), *Holy Land Hollow Jubilee – God, Justice and the Palestinians*. London, Melisende.

Hall, Stuart (1996) Introduction –Who needs 'identity'? Teoksessa Hall, Stuart-Paul DuGay (toim.), *Questions of Cultural Identity*. London, Sage Publications.

Harding, Susan (1994) *Imagining the Last Days: The Politics of Apocalyptic Language*. Teoksessa Marty, Martin E. – R. Scott Appleby (toim.), *Accounting for Fundamentalisms: The Dynamic Character of Movements*. Chicago and London, The University of Chicago Press.

Jääskeläinen, Jouko (1991) *Israelin tulevaisuus*. Teoksessa Jääskeläinen, Jouko – Esko Almgren – Toimi Kankaanniemi, *Exodus – Israel ja maailmanrauha*. Helsinki, Suomen kristillinen liitto r.p.

Kankaanniemi, Toimi (1991) *Viimeinen Exodus ja Suomi*. Teoksessa Jääskeläinen, Jouko – Esko Almgren – Toimi Kankaanniemi, *Exodus – Israel ja maailmanrauha*. Helsinki, Suomen kristillinen liitto r.p.

Katz, David S. (1992) *The Phenomenon of Philo-Semitism*. Teoksessa Wood, Diana (toim.) *Christianity and Judaism – Papers read at the 1991 summer meeting and the 1992 winter meeting of the Ecclesiastical History Society*. London, Blackwell Publishers.

Keohane, Robert O. – Joseph S. Nye, Jr. (1979) *Transnational Relations and World Politics*. Cambridge, Massachusetts and London, Harvard University Press.

Kepel, Gilles (1994) *The Revenge of God: The Resurgence of Islam, Christianity and Judaism In the Modern World*. Cambridge, Polity Press.

Kuusisto, Riikka (1999) *Western Definitions of War in the Gulf and Bosnia – The Rhetorical Frameworks of the United States, British and French Leaders in Action*. Helsinki, Suomen tiedeseura.

Lampinen, Tapio (1995) *Uskonto ja politiikka. Neljä tapausta ja niiden yleinen tausta*. Helsinki, Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja 196.

Liebkind, Karmela (1988) *Me ja muukalaiset. Ryhmäraajat ihmisten suhteissa*. Helsinki, Gaudeamus.

Lindsey, Hal (1970) *The Late, Great Planet Earth*. Grand Rapids, Zondervan Publishing Company.

Linjakumpu, Aini (1999) *Poliittinen islam – Islamin konfliktuaaliset artikulaatiot*. Väitöskirja. Lapin yliopisto, Yhteiskuntatutkimuksen laitos.

Linjakumpu, Aini (2000) ”Poliittinen islam tutkimuksen kohteena.” *Kosmopolis*, vol. 30:4/2000, ss. 39–66.

McDougall, Walter A. (1998) ”Religion in World Affairs.” *Orbis*, Spring 1998, Vol. 42, issue 2, s. 159.

Merkley, Paul C. (1998) *The Politics of Christian Zionism 1891-1948*. London, Frank Cass Publishers.

Morley, David and Kevin Robins (1995) *Spaces of Identity – Global Media, Electronic Landscapes and Cultural Boundaries*. London, Routledge.

Nurminen, Heikki (1992) Suomalaisen Israel-harrastuksen pääpiirteet. Teoksessa Junkkaala, Eero (toim.), *Israel – Messiaan maa. Suomen teologisen instituutin vuosikirja 1992*. Joutsa, Perussanoma Oy.

Palonen, Kari (1988) *Tekstistä politiikkaan – Johdatusta tulkintataitoon*. Hämeenlinna, Vastapaino.

Pentikäinen, Juha (1986) Uskontotieteen tutkimusalueet. Teoksessa Pentikäinen, Juha (toim.) *Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta*. Helsinki, Gaudeamus.

Perelman, Chaïm (1996) *Retoriikan valtakunta*. Tampere, Vastapaino.

Raamattu. 1992 käyttöön otettu suomennos. Kirjapaja.

Radford Ruether, Rosemary (1992) Western Christianity and Zionism. Teoksessa Ateek, Naim S. – Marc H. Ellis – Rosemary Radford Ruether (toim.), *Faith and the Intifada – Palestinian Christian Voices*. Manyknoll, New York, Orbis Books.

Ringmar, Erik (1996) *Identity, Interest and Action. A Cultural Explanation of Sweden's Intervention in the Thirty Years War*. Cambridge, Cambridge University Press.

Rudolph Hoeber, Susanne – James Piscatori (1997) Introduction: Religion, States, and Transnational Civil Society. Teoksessa Rudolph, Susanne Hoeber – James Piscatori (toim.), *Transnational Religion and Fading States*. Boulder Colorado, Westview Press.

Schlesinger, P. (1987) "On National Identity: some conceptions and misconceptions criticised", *Social Science Information*, 26(2): 219-64.

Sizer, Stephen R. (1999) Christian Zionism: A British Perspective. Teoksessa Ateek, Naim – Michael Prior (toim.), *Holy Land Hollow Jubilee – God, Justice and the Palestinians*. London, Melisende.

Stockton, Ronald R. (1987) "Christian Zionism: Prophecy and Public Opinion," *The Middle East Journal*, vol. 41, No. 2, Spring.

Turtiainen, Jouni (1992) Ns. kristillisen sionismin teologinen analyysi. Teoksessa Junkkaala, Eero (toim.), *Israel – Messiaan maa. Suomen teologisen instituutin vuosikirja 1992*. Joutsa, Perussanoma Oy.

Young, Katharine Galloway (1987) *The Content of the Form. Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore and London, The Johns Hopkins University Press.

Wagner, Donald (1995) *Anxious for Armageddon – A Call to Partnership for Middle Eastern and Western Christians*. Scottsdale and Waterloo, Herald Press.

Wagner, Donald (1999) Reagan and Begin, Bibi and Jerry: The Theopolitical Alliance of the Likud Party with the American Christian ‘Right’. Teoksessa Ateek, Naim – Michael Prior (toim.) *Holy Land Hollow Jubilee – God, Justice and the Palestinians*. London, Melisende.

Werblowsky, Zvi (1974) The People and the Land. Teoksessa Opsahl, Paul D. – Marc H. Tanenbaum (eds.), *Speaking of God Today. Jews and Lutherans in Conversation*. Philadelphia, Fortress Press.

Sanoma- ja aikakauslehdet

Barry, Tom - Debra Preusch, ”Ambassadors of Zion.” Artikkel. The Christian Century 25.1.1989, ss. 79-81.

”Christian Embassy Honored.” Uutinen. Christianity Today 22.7.1991, Vol. 35, Issue 8, s.48.

Goodenough, Stanley (1997) ”Bible Briefing.” Kolumni. The Middle East Digest, January 1997. ICEJ.

Miettinen, Oiva, ”Judith ja Victor oppivat hepreaa.” Artikkel. Aamulehti 19.6.2001.

”Proclamation of the Fourth International Christian Zionist Congress.” Julkilausuma. Word from Jerusalem - Magazine of the International Christian Embassy Jerusalem. March - April 2001.

Sana Jerusalemista. Jerusalemin kansainvälisen kristillisen suurlähetystön jäsenlehti. Tammi-maaliskuu 1999.

Sana Jerusalemista. Jerusalemin kansainvälisen kristillisen suurlähetystön jäsenlehti. Kesä-heinäkuu 1999.

Sana Jerusalemista. Jerusalemin kansainvälisen kristillisen suurlähetystön jäsenlehti. Marras-joulukuu 1999.

Sana Jerusalemista. Jerusalemin kansainvälisen kristillisen suurlähetystön jäsenlehti. Huhti-toukokuu 2000.

Sidey , Ken "For the Love of Zion." Artikkele. Christianity Today 9.3.1992, Vol. 36 Issue 3, ss. 46-50.

Virkkula, Simopekka, "Älkää leikkikö Jumalan maalla!" Artikkele. Aamulehti, Sunnuntai ?? 2000.

Word from Jerusalem. Magazine of the International Christian Embassy Jerusalem. January – February 2001.

Word from Jerusalem. Magazine of the International Christian Embassy Jerusalem. March - April 2001.

Sähköiset lähteet

Brotsky, Edward D. 15.2.2001. *Christian Zionism* [www-dokumentti]. <http://www.cdn-friends-icej.ca/judeochr/radio.html>

Christians and Zionism. 15.2.2001. [www-dokumentti]. http://www.icej.org/pages/events/zionist/what_is_CZ.html

Hedding, Malcolm *From the Minister's Desk*. [www-dokumentti] 15.2.2001. <http://www.icej.org/pages/blessisrael/why/index.html>

Hedding, Malcolm *Christian Zionism*. ICEJ News Special Feature. Sähköpostiuutiskirje 18.2.2001.

ICEJ News Special Alert 31.8.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 15.9.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 29.9.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 8.10.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 10.10.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 12.10.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 23.10.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 17.11.2000 .Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 1.12.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 6.12.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 8.12.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News 20.12.2000. Sähköpostiuutiskirje.

ICEJ News, 22.12.2000. Sähköpostiuutiskirje.

Järvilehto, Ulla 18.2.2000. *Whose Land: Can Christians be Neutral or Non-Aligned?* [www-dokumentti]. <http://www.icej.org/whosland.html>

Parsons, David *Biblical Zionism – Sustaining Israel Through Biblical Faith*. ICEJ News Special Feature. Sähköpostiuutiskirje 18.2.2001.

Proclamation of the Third International Christian Zionist Congress. [www-dokumentti]. 15.2.2001. http://www.icej.org/pages/events/zionist/III_resolution.html

Ronning, Halvor *The Land of Israel – A Christian Zionist View*. [www-dokumentti]. 18.2.2000. <http://www.icej.org/ronning.html>

Muut

”Jerusalem tärden – Lausuntoja Israelin ja Jerusalem puolesta”. ICEJ:n lehtinen. Ei vuosilukua.

International Christian Embassy Jerusalem. Järjestöesite. Ei vuosilukua.

What is Western Fundamentalist Christian Zionism? (1990? s.a.) The Middle East Council of Churches. s.l.